



A munka a XXI. században

A Magyar Szociológiai Társaság 2019. évi vándorgyűlése a Kodolányi János Egyetemmel közös rendezésben

Absztraktkötet

2019. október 24–26.

Budapest, Kodolányi János Egyetem

Budapest XIII., Frangepán u. 50–56.

Szerkesztők

**Gábrriel Dóra
Kund Attila
Tibori Timea
Wessely Anna**

Szervezőbizottság

Butor Klára	Rákosfalvi Edina
Fekete Mariann	Szabó Bálint
Gábrriel Dóra	Tibori Timea
Kund Attila	Wessely Anna
Nagy Ádám	

2019

Budapest

Kézirat gyanánt

Kiadó

Magyar Szociológiai Társaság
1097 Budapest Tóth Kálmán u.4.

www.szociologia.hu

www.facebook.com/Magyar.Szociologiai.Tarsasag/

Minden jog fenntartva!

Tartalom

Névmutató.....	3
Plenáris és szemi-plenáris előadások.....	4
Szekció- és szakosztályi előadások.....	6
Pitching Forum.....	121

Névmutató

ÁRENDÁS ZSUZSA, 6	GYŐRI ZSUZSANNA, 26	NÉMETH KRISZTINA, 87, 89
BÁBA SZILVIA, 7	HAVAS ÁDÁM, 49	PACZÁRI VIKTÓRIA, 91
BALCSÓK ISTVÁN, 112	HEGEDŰS RITA, 50	PAKSI VERONIKA, 69, 92, 94
BALOGH KAROLINA, 47	HERKE BOGLÁRKA, 51, 69	PATAKI GYÖNGYVÉR, 119
BALOGH PÁL GÉZA, 8	HIDEGH ANNA LAURA, 26	POLÓNYI ISTVÁN, 96
BALOGH PÉTER, 121	HORVÁTH VERONIKA, 40	RÁCZ ANDREA, 97, 98
BARNA EMÍLIA, 9	HRUBOS ILDIKÓ, 53	RÁCZ RÉKA, 99
BAZSALYA BALÁZS, 11	HUSZ ILDIKÓ, 54	RAGADICS TAMÁS, 101, 102
BIRÓ EMESE, 12	HUSZÁR ÁKOS, 56	RÉKAI KRISZTINA, 109
BITÓ TAMÁS, 111	HUSZTI ÉVA, 57	RÉVAY EDIT, 103
BOCSKOR ÁKOS, 14, 122	IVONY ÉVA, 69	ROSTA GERGELY, 104
BODOR-ERANUS ELIZA, 14	KATONA NOÉMI, 6	RUDAS TAMÁS, 125
BOROS JULIANNA, 16, 18, 20	KELEMEN KATALIN, 58	SAMU FLÓRA, 14
BUCHER ESZTER, 20	KISPÉTER ERIKA, 59	SIK ENDRE, 106
CZIBERE IBOLYA, 22	KLAJKÓ DÓRA, 61	SIMON JÁNOS, 5
CZIRFUSZ MÁRTON, 23	KMETTY ZOLTÁN, 125	SOÓS SÁNDOR, 73
CSÁNYI GERGELY, 24	KOLTAI JÚLIA, 125	SVASTICS CARMEN, 26
CSILLAG SÁRA, 26	KOVAI CECÍLIA, 63	SZALMA IVETT, 107, 109, 111
DRJENOVSKY ZSÓFIA, 28	KOZMA TAMÁS, 39	SZARVÁK TIBOR, 112
DUPCSIK CSABA, 28	KRÉMER BALÁZS, 65	SZÉKELY LEVENTE, 114
ELEK ZSUZSANNA RÉKA, 54	KUTROVÁZT KITTI, 67, 69	SZILÁGYI TAMÁS, 80
ERŐSS GÁBOR, 30	LENDÁK-KABÓK KAROLINA, 71	SZTÁRAYNÉ KÉZDY ÉVA, 28
FALUDI CHRISITINA, 107	LENGYEL BALÁZS, 73	TAKÁCS ERZSÉBET, 115
FEHÉRVÁRI ANIKÓ, 34	LONCSÁK NOÉMI, 75	TAKÁCS JUDIT, 107
FEJŐS ANNA, 32	MALATYINSZKI SZILÁRD, 127	TARDOS KATALIN, 116
FEKETE DOROTTYA, 35	MÁRKUS EDINA, 78	TÓTH ADÉL, 109
FÉNYES HAJNALKA, 37	MARX-DÉN KRISZTINA, 77	TÓTH DALMA, 112
FODOR ÉVA, 4	MÁTÉ-TÓTH ANDRÁS, 80	TÖRÖK EMŐKE, 12
FORRAY R. KATALIN, 39	MESSING VERA, 6	VARGA KITTI, 118
GÁBRIEL DÓRA, 40	MONOSTORI DÓRA, 128	VICSEK LILLA, 119
GÁRDOS JUDIT, 124	MURÁNYI ISTVÁN, 81	VIDA ANIKÓ, 128
GERGELY ORSOLYA, 42	NAGY BEÁTA, 67, 82	VIDA ZSÓFIA, 73
GERNER ZSUZSANNA:, 44	NAGY KRISTÓF, 84	WESSELY ANNA, 120
GYÓRFFY ZSUZSA, 45	NAGY PÉTER TIBOR, 85	
GYŐRI ÁGNES, 47	NEMES-ZÁMBÓ GABRIELLA, 86	

Plenáris és szemi-plenáris előadások

FODOR ÉVA
Central European University
fodore@ceu.hu

Plenáris előadás

A gondoskodó munka jövője

Ki fog rólunk gondoskodni, ha megöregszünk? Ki hozza haza a gyereket az oviból a XXI. század második felében? Japánban vagy Franciaországban már jól halad az idősekről gondoskodó robotok fejlesztése, máshol, például Dubaiban, külföldi vendégmunkásokat alkalmaznak a növekvő gondoskodási szükséglet kielégítésére, míg Észak-Európa országaiban a gondoskodó munkát végzők professzionalizálására, munkakörülményeik javítására koncentrálnak. A magyar állam illiberális állam nőképe és nőpolitikája ebben is más utat választott: a szinte kizárólag a nőkre terhelt gondoskodó munka körülményei folyamatosan romlanak, miáltal növekszik mind a szolgáltatást nyújtók, mind a rászoruló kiszolgáltatottsága, reprodukálva az antidemokratikus eljárások és a félféudális társadalmi berendezkedés általános problémáit és megerősítve a nők kiszolgáltatottságát a családon belül és kívül.

The future of care work

Who will look after us when we turn 64? Who will pick up the kid from daycare in the second half of the 21st century? In Japan and France, new technological developments, like caring robots are being developed. Elsewhere, such as in Dubai, guest workers are employed to respond to the increasing care needs, while in the Nordic countries a great deal of attention has been directed at improving their work conditions. The illiberal politics and gender regime of the Hungarian government has chosen a different path: work conditions in the feminized care sector are steadily deteriorating, resulting in what I call a “care fare” regime, i.e., the increasing precarity and vulnerability of providers and recipients of care alike. The gender policies of the Hungarian state thus contribute to the reproduction of anti-democratic practices and a pseudo-feudal social structure that reinforce women’s vulnerability within the family and without.

SIMON JÁNOS

Kodolányi János Egyetem

janossimon11@gmail.com

Szemi-plenáris előadás

A Nobel-díjas Harsányi János munkája és világlátása

A Kodolányi János Egyetemhez kapcsolódó Harsányi J. Tudásközpont két éves kutatói munkájának köszönhetően tanulmány-kötet készül a világhírű polihisztor életéről és munkásságából. Jelen előadást öt fontos tényező is indokolja: 1. Harsányi évforduló; 2. Munkásságának szociológus módszertana; 3. Paradigmatikusan új világlátása és értelmezése; 4. Életműve befejezetlen, folytatásra és alkalmazásra vár; 5. Magyarországon egyetlen könyv sem jelent meg sem tőle, sem róla.

1.Harsányi 100 éve született és 25 éve kapott Nobel-díjat. Egyetlen társadalomtudományi Nobel-díjasunk, aki ráadásul magát magyarnak vallotta.

2.Kiemelkedő termékenységének háttérében logikai rendszere és módszertana állt, melynek fő pillérét egyfelől feltétlen tény- és adattisztelete, másfelől politika- és ideológia-mentessége alkotja.

3.Munkássága szintetizáló jellegű volt, mindig tudatosan átlépte a szaktudományok közti határokat (multidiszciplináris).

4.Nemcsak maradandót, de továbbfejlesztendő is alkotott.

5.Élete és munkássága Magyarországon szinte alig ismert, tudományos eredményei földolgozatlanok. Életéről és munkásságáról eddig egyetlen kötet könyv sem készült

János Harsányi - A "Great Hungarian Mind"

What does it take for a Hungarian sociologist to win the Nobel Prize? Do the lectures about János (John C.) Harsányi have more topicality now than ever? On the one hand, there are the anniversaries; it has been exactly 100 years since he was born, and 25 since he received the Nobel Prize. On the other hand, he contributed significantly to the strengthening of complex and interdisciplinary thinking with his work, meaning the abolition of boundaries between certain social sciences. Thirdly, the observation of reality in his works was always defined by a strict sense of respect for facts. Harsányi provided new and modern answers to questions such as the difference between scientific and socio-scientific research regarding the researchers' search for truth; or to the question of how international relations, psychology, communication, sociology and decision-making methods could be integrated into one scientific system by mathematical means.

Szekció- és szakosztályi előadások

ÁRENDÁS ZSUZSA

MTA TK Szociológiai Intézet

arendas.zsuzsanna@tk.mta.hu

KATONA NOÉMI

MTA TK Szociológiai Intézet

MESSING VERA

MTA TK Szociológiai Intézet

Szekció: A transznacionális munka társadalma

A transznacionális mobilitás hatásai a gyerekekre, fókuszban az oktatás.

A Magyarországról kiinduló, munkacélú transznacionális mobilitás jelentősen felerősödött az elmúlt évtizedben. A külföldi munkavállalás kapcsán sokszor időszakos, gyakran cirkuláris migrációról vagy mobilitásról beszélhetünk, nem csupán hosszútávú, egyirányú külföldi letelepedésről. Míg migrációról általában a munkaerőpiac szempontjából szoktunk beszélni, a mobilitásnak ez a fajtája, mely egyéneket és egész családokat egyaránt érinti, nagy hatással van az érzelmi kapcsolatokra, a családi együttélési és nevelési formákra és ezen belül a gyerekekre.

Az előadás egy 2018 tavaszán kezdődött pilot-kutatás első eredményeit és kérdéseit járja körül. Három magyarországi városból, Budapestről, Pécsről és Miskolcra kivándorló illetve visszatérő családok és gyerekek történeteit prezentálja, néhány kulcsfogalom köré szervezve és értelmezve az etnográfiai módszerekkel szerzett információkat- ilyen az iskolai integráció majd reintegráció kérdése, a kulturális másságok és hasonlóságok kezelése az iskolában, a tanárok által és a gyerekek szemszögéből, valamint a mobilitás előnyei és hátrányai a különböző társadalmi helyzetű családok és gyerekeik esetében, különös tekintettel a társadalmi státuszból adódó egyenlőtlenségekre. Az előadás röviden kitér a transznacionális mobilitásban való érintettség egy másik formájára, a szakirodalomban ún. hátrahagyott gyerekeként említett kiskorúakra, akiket vagy a hátramaradt szülő, vagy más családtag nevel átmenetileg vagy hosszabb távon, és egészen másfajta társadalmi és érzelmi kihívásokkal szembesülnek, mint külföldről visszatérő társaik.

BÁBA SZILVIA

Duna Palota Nonprofit Kft.

baba.szilvia1980@gmail.com

Etnikai Kisebbségkutató Szakosztály

A XIX. század végén, a XX. század elején az USA-ba kivándorolt magyarok munkaerőpiaci szegregációja, kizsákmányolása, önkizsákmányolás

Az előadásomban röviden vázolólok, hogy az 1867-1920. között az USA-ba kivándoroltak milyen okból, milyen céllal, milyen társadalmi rétegből származók hagyták el szülőföldjüket, továbbá, hogy az „új hazába” megérkezve milyen körülmények között dolgoztak, hogyan zsákmányolták ki őket. Tömören bemutatom hogyan éltek, hogyan zsákmányolták ki önmagukat. Tárgyalom azokat az 1900-as és az 1910-es években létrejött mozgalmakat, amelyek a kivándoroltak munkaerőpiaci szegregációját előidéztek. Ismertetem az 1900-as években kibontakozott amerikai asszimiláció és integráció programjának két fő irányzatát – a patrióta szemléletet és az ún. settlement mozgalmat –, továbbá a Kongresszus által 1906-ban megszavazott ún. „Naturalization Act”-et és a Dillingham-Bizottságot. Vázolólok mindezek hatását a kivándoroltak életére.

Magyarországi kézműves sajtkészítők gazdasági stratégiái és döntési mechanizmusai

A magyar mezőgazdaság és élelmiszeripar viszonylag új szegmensét jelentik a kézműves, magas hozzáadott értékű helyi termékek és az őket előállító kézműves kistermelők, akik tevékenységét a szakirodalom általában az „új kézművesség” fogalmának segítségével értelmezi. Sajátos színfoltját alkotják a jelenségnek a kézműves sajtkészítők, akik egy hazánkban nem igazán hagyományos élelmiszeripari ágazat meghonosítására törekuszenek. Egy sajátos kihívásokkal küzdő gazdasági ágazat ez, melynek tagjai között a teljes termelési, feldolgozási és értékesítési folyamatot kézben tartó, illetve az alapanyagot előállító alvállalkozókkal dolgozó termelőket egyaránt találunk. A sajt, valamint más kézműves élelmiszerek pedig a vidékfejlesztés számára is egyre fontosabb kérdést jelentenek.

Doktori kutatásomban a többszínű etnográfia elméleti keretének segítségével, etnográfiai és antropológia módszerrel vizsgálom a hazai kézműves sajtkészítők gazdasági mentalitását, stratégiát és döntéshozatalát. Élettörténetek, mélyinterjúk, résztvevő megfigyelés és online terepmunka segítségével kívánom megismerni ezen kistermelői gazdaságok üzemeltetésének belső nézőpontjait.

A hazai kézműves sajtkészítők általában több szinten is erősen korlátozott erőforrás-lehetőségekkel indulnak neki gazdálkodásuknak. Gyakran korlátozott a gazdaságba beforgatható indulótőkékjük, és mivel nagy számban éles váltásként megvalósított, alternatív életstratégiaként kezdenek bele a gazdálkodásba, így hasznosítható agrotechnikai tudásuk is sok esetben hiányzik. A korlátozott tőkéből következően gyakran korlátozott a gazdaság alapfeltétele, a földhöz jutás is – vagyis a legelő vagy a takarmány előállításának helyszíne – is, de sokszor az is hátráltató tényező, hogy a megfelelő földek gyakran már foglaltak. Számos kérdésben korlátozza a termelők mozgásterét a jogi szabályozás is, számos informális megoldást is eredményezve. Végül pedig korlát a stratégiák mozgásterében a megfelelő munkaerővel való kapcsolat hiánya, és az egyelőre sok esetben szűknek bizonyuló felvásárló piac is.

Azonban ezen korlátok egyúttal lehetőséget is jelentenek. A legtöbb hasonló gazdaság élettörténetébe is beépülnek a korlátozott erőforrások ellenére megvalósított sikertörténetek narratívái, mellyel saját képességeiket is igazolják, ám egyúttal a konvencionális mezőgazdasággal való szembenállásukat is hangsúlyozzák. A kreativitás és az innováció gyakorlatilag kényszerként is jelentkezik: egyedül a korlátozott erőforrások javukra fordításával lehet sikertörténetet előállítani. Előadásomban a sikertörténetek és a bukások mögött álló gazdasági döntéshozatali mechanizmusokat szeretném bemutatni eddigi gyűjtéseim alapján.

BARNA EMÍLIA

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

emilia.barna@gmail.com

Szekció: Munka a kulturális termelésben

A kreatív és a reprodukív munka viszonya magyarországi zenészek munkáján keresztül

Az előadásom kiindulópontja a kreatív munka sokat hangoztatott paradoxona, amely e munkát egyrésztől a posztfordiánus gazdaság szabad, el nem idegenedett, rugalmas ideáltípusaként láttatja, másrésztől viszont bizonytalan, kiszámíthatatlan, rosszul fizetett, emiatt stresszforrás is. A 2018-19 során magyarországi zenészekkel és zeneiparban dolgozókkal felvett mélyinterjúk és időnapló-interjúk alátámasztják, hogy a munka és a magánélet, valamint a munka(hely) és az otthon nem könnyen választható szét a zeneiparban dolgozók jelentős részének tapasztalatában. Ugyanakkor e tapasztalat jobb megértéséhez a strukturális aspektusok figyelembe vétele is szükséges, amelyek közül az előadásban a gender-alapú pozíciókra és viszonyokra fókuszálok. A munka és az érzelmek közötti kontinuitások kapcsán támaszkodom az érzelmi munka (Hochschild 1983) elméletére, hiszen a művészi alkotás is érzékelhető önkifejezésként és emiatt mélyen individuálisként, miközben a kulturális iparágakban fizetett munkává válik. Ugyanakkor amellettt érvelek, hogy a nők pozíciójának és tapasztalatának megértése nem lehetséges a reprodukív munka (pl. Dunaway 2012) elmélete nélkül, és előadásomban a reprodukív és a kreatív munka közötti párhuzamokat, illetve kapcsolódásokat igyekszem feltárni.

Theorising the Relationship between Creative and Reproductive Labour through the Work of Hungarian Musicians

My presentation addresses the paradox of creative labour, which has been perceived as the ideal type of the free, un-alienated, and flexible work of the post-Fordist economy, while also associated with insecurity, low pay, unpredictability, and stress. Regular and time-use interviews with music industry workers conducted in Hungary in 2018-19 confirm that a lack of easy separation between “work” and “life,” and “work(place)” and “home,” indeed describe the experience of many music industry workers. However, a better understanding of these experiences necessitates looking at structural aspects, including gendered positions and relations, which the talk will focus on. To reveal continuities between work and emotions, I partly draw on the theory of emotional labour (Hochschild 1983), since artistic creation can similarly be felt as the expression of one’s self and is therefore deeply individual – yet at the same time, in the cultural industries, it becomes paid labour. However, I will argue that women's positions and experience cannot be understood without the

theory of reproductive labour (e.g. Dunaway 2012), and I will examine the parallels, as well as the relationship between, reproductive and creative labour.

BAZSALYA BALÁZS

ELTE TáTK Szociológia Doktori Iskola

bazsalya@gmail.com

Szekció: A közfoglalkoztatás a válság után

A közfoglalkoztatás szerepe az elmúlt 10 évben Magyarországon

A 2008-as gazdasági válságot követően a közfoglalkoztatás volt a legnagyobb volumenű program, ami a sérülékeny társadalmi csoportok felzárkóztatását célozta Magyarországon. A közfoglalkoztatás a munkaerőpiaci és szociális funkciói mellett jelentős településfenntartási és -fejlesztési funkciókat is betölt. Az elmúlt 10 évben a munkaerőpiac is jelentősen változott: a kétezres évek első évtizedének végét kifejezetten alacsony foglalkoztatás jellemezte Magyarországon, majd – nem függetlenül a közfoglalkoztatás felfutásától – egy jelentős bővülési időszak következett, amit az évtized közepétől már komoly munkaerőhiány is jellemezett. Az adatok és előrejelzések szerint ez mostanra éri el csúcspontját. Az előadás empirikus alapját a doktori tanulmányaim során végzett statisztikai elemzések, illetve a foglalkoztatási szolgálat munkatársaival és polgármesterekkel készült interjúk, valamint településeken végzett megfigyelések képezik. Az eredmények rámutatnak, hogy a közfoglalkoztatási programok tervezése és lebonyolítása folyamatosan, bár késve és rugalmatlanul, reagált a megváltozott külső körülményekre. Előadásomban ezeket a változásokat, továbbá a közfoglalkoztatás végrehajtásának problémáit, illetve társadalmi hatásait tekintem át.

The Role of Public Works Programmes in Hungary (2008-2019)

Following the economic crisis of 2008 public works have been the largest programme aimed at helping vulnerable social groups in Hungary to catch up. In addition to its labour market and social functions, public works also perform significant settlement maintenance and development functions. The labour market has changed significantly over the past 10 years: the end of the first decade of the 2000s was marked by low employment in Hungary, and notwithstanding the rise in public works programmes, there was a significant period of expansion, which was characterized by a serious shortage of labour from the middle of the decade. According to the data and forecasts, this is now at its peak. The empirical basis of the research is the statistical analysis carried out during my doctoral studies, as well as interviews with the employees of the Public Employment Service and mayors, complemented with field observations. My findings show that the planning and implementation of public works programmes has been a constant, albeit late and inflexible response to changed external circumstances. In my presentation, I review these changes, as well as the problems and social effects of the implementation of public works.

BIRÓ EMESE

Károli Gáspár Református Egyetem
biro.emese@kre.hu

TÖRÖK EMŐKE

Károli Gáspár Református Egyetem

Munkaszociológiai és Társadalmi Egyenlőtlenségek Szakosztály

Egy dolgozó nő: lelkésznők karrieraspirációi és munka-magánélet egyensúly stratégiái

Kutatásunk a lelkésznőket mint sajátos helyzetű „dolgozó nőket” vizsgálja, akik egyfelől egy hagyományosan férfiasnak tartott és férfiak által dominált foglalkozásban dolgoznak, másfelől vezetőként működnek egy – a teljes társadalomhoz képest tradicionálisabb értékrendet valló – közösségben. Vizsgáljuk, hogy megjelennek-e és hogyan a női munkavállaláshoz és női karrierhez egyébként gyakran kapcsolódó problémák (előítéletek, bizonyítási kényszer, előrejutás nehézségei, üvegplafon, munka-magánélet egyensúly nehézségei) az egyházi pályán is. Azt feltételezzük, hogy az egyház ebben a tekintetben hasonló más, férfiak által dominált szakmai környezetekhez, azaz a lelkésznők nehézségekkel fognak szembesülni az alapvetően férfiak (lelkészek, püspökök, presbiterek) által meghatározott egyházi közösségben. Ezek a nehézségek más szakmákhoz képest az egyházak konzervatív hagyományai és hierarchikus viszonyai miatt még jelentősebbek is lehetnek. Azt vizsgáljuk, hogy megjelennek-e és hogyan ezek a problémák a lelkésznők percepciójában; hogyan értelmezik őket és milyen stratégiákat alakítanak ki az ezekből adódó feszültségek kezelésére. Előadásunk fókuszában a lelkésznők karrieraspirációi és munka-magánélet egyensúly lehetőségei állnak, az eredmények az NKFI-128313. számú, „Nők a lelkészi pályán” című kutatás első szakaszában készült félig strukturált mélyinterjúk elemzéséből származnak.

Female Ministers in Work: Career Aspirations and Work-Life Balance Strategies

Our research examines women in ministry as “working women” in a very special situation, who work in a traditionally male-dominated environment, and hold a leading position in a community, which tends to rely on more traditional values than most of society. We investigate if and how those problems arise that are generally related to female employment and female careers (prejudices, compulsion to prove abilities, advancement, glass ceiling, difficulties of work-life balance) in a church career. We assume that churches are similar to other male dominated professional environments, that is female ministers will confront with difficulties in a religious community fundamentally dominated by men (ministers, bishops, presbyters). These difficulties are likely to be more significant in comparison to other professions due to the conservative traditions of churches and their

hierarchical organization. We investigate how these problems are manifested in the perception of the female ministers, how they interpret these problems and what strategies they develop in order to cope with the arising frictions. The career ambitions of female ministers and their work-life balance issues are in the focus of our presentation. Our results are based on analysing the semi structured deep interviews conducted in the first phase of our research called „Women in Protestant Ministry” (NKFI-128313).

BODOR-ERANUS ELIZA

Magyar Tudományos Akadémia
eliza.eranus@gmail.com

BOCSKOR ÁKOS

Magyar Tudományos Akadémia

SAMU FLÓRA

Magyar Tudományos Akadémia

Szekció: Munka 4.0: digitalizáció, automatizáció, projektesítés

Véleményvezér szerepek A kommunikációs- és pletyka-hálózatok hatása a munkahelyi elégedettségre és szervezeti elköteleződésre egy projekt-jellegű fesztiválönkéntes szervezetben¹

Az elmúlt években a könnyűzenei fesztiválok és más hasonló tematikus rendezvények a leggyorsabban növekvő turisztikai attrakciók között szerepelnek. A fesztivál-típusú rendezvényekről szóló elméleti és empirikus tanulmányok száma rohamosan növekedett az elmúlt években, fókuszba helyezvén a rendezvények gazdasági, turisztikai, település-fejlesztési potenciálját és a látogatói motivációkat.

Ezek az események az önkéntesek munkájának is egyre nagyobb szerepe van. A hazai legnagyobb könnyűzenei fesztiválok 500-1000 önkéntessel dolgoznak, akik a fesztivál megvalósítása és lebonyolítása szempontjából kiemelt szerepet töltenek be. Azonban munkájuk nemcsak a fesztiválok szempontjából bír nagy jelentőséggel, hanem a munkaerőpiac és társadalom szempontjából is rendkívül fontos kérdés, hogy a projekt-jelleggel működő és rövid ideig tartó, de intenzitásában igen magas (gyors reakciót igénylő) munkavégzés során a fiatal korosztály hogyan birkózik meg a feladatokkal, illetve felelős csoportvezetéssel.

Opinion Leader Roles – Communication and Gossip-Networks Effect on Job Satisfaction and Organizational Commitment in a Project-Based Festival Volunteers' Organization²

Organizing the work of festival volunteers can be interpreted as an embedded project in the more permanent structure of big festival organizations. However, while the latter may be considered as examples of the 'classic', more stable forms of organization, the case of volunteers is a special

¹ Kutatásunkat az MTA TK CSS-RECENS EVILTONGUE (No 648693, mint a H2020-EU.1.1. - EXCELLENT SCIENCE - European Research Council) projekt keretén belül valósítottuk meg, melynek során dinamikus kapcsolatháló adatokra támaszkodva, arra a kérdésre kerestük a választ, hogy 2018-ban a hazai legnagyobb könnyűzenei fesztiválon az önkéntes csoportvezetők formális és informális kommunikációja hogyan hat a munkavégzésre és szervezeti elköteleződésre."

² The research was realized on behalf of MTA TK CSS-RECENS EVILTONGUE (No 648693, mint a H2020-EU.1.1. - EXCELLENT SCIENCE - European Research Council) project. Our analysis is based on a fieldwork and multiple dynamic network data collected at the largest Hungarian music festival in the summer of 2018.

instance of temporary organizations, separated in terms and conditions even from festival subcontractors. Similarly to festival organizations, the organization of volunteers has its own hierarchy, however, on closer inspection, different mechanisms operate behind the structure. Despite the temporary nature of the work and the lack, or limited amount of financial incentives, in the case of festivals the work of volunteers has a significant cost-reduction effect, consequently commitment of key-volunteers has a big impact on maintaining the success of an event.

In this paper we are analysing how formal and informal communication between workers in the temporary organization of festival volunteers can create and maintain other, non-monetary incentives, which can affect volunteers' organizational commitment.

BOROS JULIANNA

PTE BTK Közösségi és Szociális Tanulmányok Tanszék
boros.julianna@pte.hu ,

Munkaszociológiai és Társadalmi Egyenlőtlenségek Szakosztály

„Hétköznapi Roma Hősök” – reziliens életutak a sellyei járásban

Az elmúlt évtizedekben számos kutatás (Masten-Wright, 2010, Ceglédi, 2012, Forray, 2013, Homoki, 2014, Asumah, 2014, Rayman és Varga, 2015, Híves, 2015, Máté, 2015, Fekete Deák, 2015, Híves-Varga, 2017) foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy milyen módszer segíthet a gazdasági és társadalmi szempontból hátrányos helyzetű családokból érkező gyermekek társadalmi és életesélyeinek növelésére az oktatási rendszer keresztül. A reziliencia, mint értelmezési keret és elméleti fókusz azért fontos, hogy láthatóvá váljanak azok a tényezők, melyek az ország egyik leghátrányosabb helyzetű térségében (Ormánság) élők, főként cigány, rom a népesség néhány tagjának – a többséghez képest – megváltozott életútját magyarázzák. A kutatás keretében a célterület, az Ormánság kiemelten fontos, hiszen a korábbi kutatásokkal ellentétben, nem kizárólag a reziliens személyek életútja áll az elemzés középpontjában, hanem közvetetten az a földrajzi terület, ahol a roma tanulók lemorzsolódási aránya, a munkanélküliséggel párhuzamosan növekedik és ezáltal a hátrányos helyzetű fiatalok alacsony iskolai végzettségével együttesen felnőttkori életesélyei csökkennek. Jelen előadásom keretében bemutatásra kerülő Példaképek az Ormánságban c. kutatásom eredményei, melynek célja a reziliencia és a bikulturális szocializáció (mediátorok, translátorok) elméletét követve, „mintaadók”, felkutatása a sellyei járásban, akik a tudás-tanulás útját járva, értéket közvetítenek.

“Ordinary Roma Heroes” – Resilient Lives in the Sellye District

Numerous studies in recent decades (Masten-Wright, 2010, Ceglédi, 2012, Forray, 2013, Homoki, 2014, Asumah, 2014, Rayman and Varga, 2015, Híves, 2015, Máté, 2015, Deák Fekete, 2015, Híves-Varga, 2017) addressed the question of how to help increase the social and life chances of children from economically and socially disadvantaged families through the education system. Resilience, as a framework for interpretation and theoretical focus, is important to see the factors that explain the changed lives of some members of the population, especially the Roma, in one of the most disadvantaged areas of the country (Ormania). In the context of the research, the target area, Ormánság, is extremely important because, unlike previous research, it is not only the lifestyles of the residuals that are the focus of the analysis, but also indirectly the geographical area where the dropout rate of Roma students increases. Together with low educational attainment, young adults

face lower adult life chances. The role models in Ormánság will be presented in the framework of this lecture. The results of my research, which aims to follow the theory of resilience and bicultural socialization (mediators, translators) as “role models” in the Sellye district, who convey value through the path of knowledge and learning

BOROS JULIANNA

PTE BTK Közösségi és Szociális Tanulmányok Tanszék

boros.julianna@pte.hu

Oktatásszociológiai szakosztály

Irányítás vagy szolgálat? – a rendszerintegráció buktatói

Az előadásban a Tanuló Régiók koncepció elméletére támaszkodva olyan tanulási és társadalmi innovációkat mutatok be, melyek keretében a helyi közösségi, kulturális és gazdasági erőforrások aktivizálására került sor, s a helyi társadalom tagjai aktív részesei, alakítói e folyamatnak. 2017-2018 között a siklósi és a sellyei járásban zajló kutatásunk (LearnInnov) során – térségi szinten kvantitatív és kvalitatív módszerekkel dolgoztunk. – Elemzésünkben Isősorban a KSH adatait, a LEARN kutatás adatbázisát és járási szintű térségi dokumentumokat használtuk fel, másrészt élettörténeti interjúkat készítettünk a közösségfejlesztése és a közösségi tanulás szempontjai szerint a helyi aktív társadalmi szereplőkkel (polgármester, közösség-szervező, öko-gazdálkodó), valamint résztvevő megfigyelés módszerét alkalmazva helyszíni tereplátogatást tettünk egy helyi közösségi programon (Bőköz-fesztivál). A kutatás helyszíne, Tésenfa települése a siklósi járásban található. A megközelítőleg 190 lakost számláló településen nem működik sem óvoda, sem iskola, Pécs egyetemvárosának közvetlen vonzáskörzetéből kiesik. Ilyen értelemben, „gazdasági tanuló régióról” nem, azonban „kulturális művelődési” tanuló térségről (Kozma és mtsi., 2015:49-50) beszélhetünk. Tésenfa vezetői és a lakosság aktív tagjai a térségben lévő - hasonló társadalmi- gazdasági problémákkal küzdő - települések vezetőivel, önkénteseivel, munkatársaival informális és formális módon is együttműködnek (Pl. Bőköz Fesztivál). Az elmúlt évtizedekben változások tapasztalhatók a település életében, s kutatásunk során arra a következtetésre jutottunk, hogy a megvalósítók szerepe meghatározó: ebben az esetben „beköltöző” értelmiségi házaspár irányította önkéntes tevékenységeivel a figyelmet a helyi értékekre. Korábban a közösségi tanulás aktív tagjaiként, önkéntesen végzeték tevékenységüket, majd az elmúlt két évben formálisan is vezető (polgármester) szerepet vállalva próbálták folytatni a korábban megkezdett társadalmi innovációs terveiket. Azzal a hittel kezdték meg munkájukat, hogy a település vezetőiként hatékonyabban tudják segíteni a közösséget. Elvárásaik és terveik részben megvalósultak, de a közösségben betöltött szerepük megváltozott. Az előadásunkban összegezzük az elmúlt 2 év kutatási eredményeit, a közösségben zajló változások folyamatát, az érdekvizonyok alakulását a helyi társadalomban.

Control or Service? – the Pitfalls of System Integration

The aim of the presentation is to introduce learning and social innovations through the mobilization of local community, cultural and economic resources, and the active participation of local community members in shaping this process. The concept is based on the Learning region concept.

The site of the research, Tésenfa, is located in the Siklós district. There are no kindergartens or schools in the settlement, which has about 190 inhabitants, and it is outside of the immediate agglomeration of the university city: Pécs. In this sense, it is not an “economic learning region,” but a “cultural learning area” (Kozma et al., 2015: 49-50). The leaders of Tésenfa and the active members of the population cooperate in an informal and formal way with volunteers and colleagues of the settlements in the region – who have similar socio-economic problems – (eg Bóköz Festival). Changes have taken place in the life of the settlement in the last decades, and in our research (autumn 2017) we concluded that the role of the implementers was decisive. In this case the “in-moving” intellectual couple directed their attention to local values. Formerly active members of community learning, volunteering and formally leading the past two years, they have tried to continue their previously launched social innovation plans. They began their work with the belief that they, as leaders of the settlement, could help the community more effectively. Their expectations and plans were partially fulfilled, but their role in the community changed. This presentation summarizes the research results of the last 2 years, the process of changes in the community, and the development of interests in the local society.

BUCHER ESZTER

Pécsi Tudományegyetem

bucher.eszter@pte.hu

BOROS JULIANNA

Pécsi Tudományegyetem

Feminizmus Szakosztály

A társadalmi periférián élő családok

A hazai kutatások részletesen foglalkoznak a szegénység strukturális okaival, bemutatják az ehhez kapcsolódó közpolitikákat, de viszonylag kevés olyan kutatás van, amely a szegénység megélésének következményeit vizsgálja a családok életében. Az ezredfordulót követően már több szociológiai vizsgálat rámutat arra, hogy a férfiak és a nők másképp élik meg a szegénységet és ez hatással lehet a családok életére, a kialakult szerepekre. (Koncz, 2002, Albert és mtsai, 2011, Spéder, 2011, Czibere, 2012) Előadásunkban a 2019 tavaszán, 4 településen zajló kutatás (PTE BTK Szociológia Tanszék és PTE Település és Társadalom Kutatóközpont) eddigi eredményeinek bemutatására törekszünk. Vizsgálatunk a társadalmi periférián, kirekesztettségben, szegénységben élő, hátrányos helyzetű gyermekes háztartásokra és azok tagjaira, a családi szerepekre, konfliktusokra, ezek összefüggéseiben a kulturális dimenziókra (szegénység versus cigányság) fókuszál. Kutatói kérdésként fogalmazódik meg, hogy a mindennapi életben maradásért folytatott küzdelem során hogyan változnak a családon belüli szerepek (női, férfi, gyermek, idősek). További kérdés, hogy milyen konfliktusok azonosíthatóak be a többszörösen megélt hátrányokkal küzdő családokban s mindezek hogyan hatnak a családok működésére. Vizsgálatunkban kvantitatív (háztartási kérdőív) és kvalitatív (fókuszcsoportos interjúk anyákkal, élettörténeti interjúk szülőkkel, félig strukturált interjúk szakemberekkel) módszereket alkalmaztunk.

Families and the Margins of Society

Several Hungarian research projects deal with the topic of poverty and its structural reasons and with the related policies. However, there are just a few research studies focusing on how families cope with poverty in everyday life. After the turn the millennium, several sociological studies have shown that men and women are living differently in poverty and this can have an impact on the lives of families and on the roles they play. (Koncz, 2002, Albert et al., 2011, Spéder, 2011, Czibere, 2012)

In our presentation we aim to present the results of the research carried out in the spring of 2019 in 4 settlements (The Department of Sociology University of Pécs and Local Society Research Centre). Our research focuses on socially peripheral, marginalized, disadvantaged households with children and their members, family roles, conflicts and cultural dimensions (poverty versus Roma) in their

context. In addition, the research focuses on the question of how the roles within the family (female, male, and child, elderly) change during the struggle in everyday life. Another main question of the research is what conflicts can be identified in families suffering from multiple disadvantages and how these affect the functioning of families.

Quantitative (household questionnaire) and qualitative (focus group interviews with mothers, life history interviews with semi-structured interviews with parents and professionals) methods were used in the research.

CZIBERE IBOLYA

Debreceni Egyetem

czibere.ibolya@arts.unideb.hu

Nagyalföldi és Ifjúságszociológiai Szakosztály

A szegénységben élő falusi fiatalok területi immobilitásának okai és jellemzői

Előadásomban a kistelepülésekben élő alacsony státuszú, szegénységben élő fiatalok (19-25 év) földrajzi mobilitási szempontból rögzült helyzetét és ennek okait mutatom be. Elsősorban azt emelem ki, hogy milyen okai vannak a mobilitás hiányának, a településekben maradásnak. Az okok között elsődlegesek azok a demotivációs hatások, amelyek gátolják a jobb feltételeket kínáló településekre vagy térségekbe történő átköltözést vagy munkavállalást, és rögzítik örökölt szegénységi helyzetüket. Ezen hatások elemzése szükségessé teszi nem csupán a munkaerőpiaci lehetőségeik, hanem a családi életük, a szülői családhoz kötődés vagy az attól való függés viszonyrendszerének feltárását, valamint tágabb kapcsolatrendszerük sűrűségének és minőségének értelmezését is.

Reasons for the Lack of Mobility among Poverty-Stricken Rural Youths and the Characteristics of this Phenomenon

My presentation addresses the geographical stagnation and lack of mobility and its causes among low-status, impoverished youths (19-25), residing in small villages. I highlight the reasons for their lack of mobility and staying in villages. One of the primary causes are those demotivating impacts that restrict their moving to areas with better opportunities or their employment there, perpetuating their intergenerational ascribed poverty. To analyse all the influences they encounter, we need to study not only their opportunities in the labour force, but also their family lives, relationships with their parents, or possibly even dependence on them, as well as the quantity and quality of their wider social networks.

CZIRFUSZ MÁRTON

MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont
czirfusz.marton@rtk.mta.hu

Szekció: A közfoglalkoztatás a válság után

A tértermelő állam a magyarországi közfoglalkoztatásban

Válságidőszakokban megváltozik a terek szerepe a tőkefelhalmozásban, amely folyamatra az állam a közpolitikák átalakításával válaszol. Magyarországon a 2011-től újraszervezett közfoglalkoztatás egy ilyen, tereket és léptékeket termelő program. Az állam a közfoglalkoztatás rendszerével közvetlenül beavatkozik a tőkefelhalmozási folyamatokba: maga is értéktermelőként lép fel (a szó marxi és a jelenlegi közpolitika által használt értelmében egyaránt), illetve befolyásolja a tőke-munka viszony területi egyenlőtlenségeit. Az előadásban a hazai közfoglalkoztatást a materialista államelméletek elméleti keretében határozom meg; rámutatok arra, hogy ennek a közpolitikai eszköznek a segítségével az állam hogyan termeli újra a kapitalizmust és annak térbeli egyenlőtlenségeit. A kutatás a Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alap a PD_16 pályázati program finanszírozásában valósult meg (szerződésszám: 120798)

Production of State Space in the Hungarian Public Works Programme

The role of spaces in capitalist accumulation changes considerably in times of crises. The state reacts to these changes by redefining public policies. The current Hungarian public works programme, introduced in its current form in 2011, is a public policy tool, which produces spaces and geographical scales. The state directly influences capitalist accumulation processes via this programme. The state produces value (both in Marxian terms and how it is used in the current public policy vocabulary) and directly influences geographical unevenness of capital-labour relations. In this paper I conceptualize the Hungarian public works programme with the help of materialist state theories and show how the state reproduces capitalism and its geographical unevenness via this public policy tool. This research has been implemented with the support provided from the National Research, Development and Innovation Fund of Hungary, financed under the PD_16 funding scheme (project No. 120798).

CSÁNYI GERGELY
Pécsi Tudományegyetem
csanyiger@gmail.com

Szekció: Határtalanul? Nemi viszonyok a globális munkatársadalomban

Nőiség mint tartaléksereg. A női munkaerő transzformációja Magyarországon 1945-től a 2010 utáni időszakig

Előadásomban amellet érvelek, hogy Magyarországon a szovjet típusú iparosító protekcionista felzárkózási kísérlet helyi megszerveződésétől a 2010 után kiépült politikai rezsimig a női munkaerő úgy használódott fel, mint egy olyan flexibilis munkaerő tömeg, mely könnyen csatornázható be, vagy vonható ki a formális munkaerőpiacról a globális gazdasági körülmények függvényében. A nőiség és az anyaság különböző konstrukciói és a különböző „nőpolitikai” intézkedések szolgáltak eszközül annak, hogy időszakosan nők tömegeire terheljék az informális és a formális munka kettős terhét, vagy éppen a formális munkaerőpiacról kivezetve a háztartás szférájába zárják őket, miközben a fennálló politikai rezsimek sem a kettős teherből, sem a transzformációból eredő feszültségeket nem kezelték.

Nagy hangsúlyt fektetnek a női munkaerő iparba történő csatornázására az 1950-es években, az azt követően kialakuló reprodukciós válságra, a nagyarányú női munkaerő kivezetésére a GYES-sel, a rendszerváltásra, a 2008-as válságra és az azután kialakuló munkaerőhiány és a fennálló politikai rezsim „nőpolitikájának” összefüggéseire.

A női munkaerő szimbolikus és társadalmpolitikai transzformációinak története fontos tanulságokkal szolgálhat mind az elmúlt 80 év gazdaságtörténetnek, mind a fennálló politikai rezsim „nőpolitikájának” megértéséhez.

Womanhood as a Reserve Army – The Transformation of the Female Labour Force in Hungary from 1945 to after 2010

In my presentation, I argue that in Hungary, from the organising of the Soviet-style protectionist attempt at catching up through industrialisation to the political regime established after 2010, female labour has been utilised as a flexible mass of labour that could be easily channelled into, or extracted from, the formal labour market depending on global economic circumstances. The various constructions of womanhood and motherhood, along with various “women’s policy” measures, have served to place the double burden of informal and formal labour onto the shoulders of masses of women from time to time, or, alternatively, to pull them out from the formal labour market and confine them within the sphere of the household while the governing political regimes failed to cater to the tensions arising either from the double burden or the transformation.

I place particular emphasis on the channelling of female labour into industry during the 1950s, along with the subsequent reproduction crisis; the large-scale extraction of female labour with the help of GYES; the regime change; the 2008 crisis and the relationship between the subsequent labour shortage and the “women’s policy” of the governing political regime.

The history of the symbolic and social political transformations of female labour can offer important conclusions regarding the economic history of the past eighty years, as well as the understanding of the “women’s policy” of the presently governing political regime.

CSILLAG SÁRA

Budapesti Gazdasági Egyetem, Pénzügyi és Számviteli Kar
Csillag.Sara@uni-bge.hu

GYÓRI ZSUZSANNA

Budapesti Gazdasági Egyetem, Pénzügyi és Számviteli Kar

HIDEGH ANNA LAURA

Budapesti Gazdasági Egyetem, Pénzügyi és Számviteli Kar

SVASTICS CARMEN

ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar

Szekció: Hátrányból indulók – karrierutak, szakmai szerepek és identitások

Épségizmus és fogyatékossgal élő vállalkozók

A fogyatékossgal élő személyek által indított vállalkozások tudományos igényű megismerése az 1980-as években indult, de még mindig kevés az elméleti és empirikus adat (Parker Harris et al. 2014), miközben a kritikai menedzsmentelméletek révén egyre inkább szükséges az eddig „elfelejtett kisebbség” megszólaltatása (Cooney 2008). A neoliberális épségista eszmék előnyben részesítik a függetlenséget és a gazdasági szempontú produktivitást, így a fogyatékossgal élő emberek gyakran marginalizálódnak, válnak elnyomottá (Goodley 2014). Az épségizmus fogalmának segítségével fel kívánjuk tárni a fogyatékossgal élő vállalkozók identitásának alakulását, mely a ’fehér ép férfi hős’ vállalkozói archetípusával szemben formálódik (Essers és Benschop 2007). Mivel a tipikus vállalkozó jellemzői (önmegvalósítás, kockázatkezelés, kreativitás, vezetés, stb.) általában szöges ellentétben állnak a fogyatékossgal élő emberekről alkotott képpel, a fogyatékossgal élő vállalkozóknak kettős akadályt kell leküzdeniük (Bagheri és Abbariki 2017). A tíz 2018-ban felvett félig strukturált interjú alapján készült tanulmányunk célja a fogyatékossgal élő vállalkozók helyzetének feltárása és a tudományos és a szakmai szférával történő megismertetése.

Ableism and Entrepreneurs with Disabilities

The theoretical work exploring entrepreneurship of persons with disabilities started in the late 1980s, but there is still a scarcity of theory and empirical evidence (Parker Harris et al., 2014). Along the advances of Critical Entrepreneurship Studies a new necessity arose to give voice to the so far “forgotten minority” (Cooney 2008). As neoliberal ableist ideals favour independent and economically productive citizens, people with disabilities are often marginalized and oppressed (Goodley, 2014). Using the concept of ableism we wish to explore the way entrepreneurs with disability (EWD) form their identities as opposed to the entrepreneurial archetype of the white male able-bodied hero (Essers and Benschop, 2007). As typical entrepreneurial characteristics (self-

realization, taking risks, creativity, innovation, manage and lead others, etc.) usually contradict the image of persons with disabilities, EWD have to overcome double obstacles (Bagheri and Abbariki, 2017). The aim of the current study based on ten semi-structured in-depth interviews conducted in 2018 is to acknowledge the existence of EWD and deepen the academic and professional understanding of their situation.

References

- Bagheri, A., and Abbariki, M. 2017. Competencies of disabled entrepreneurs in Iran: implications for learning and development, *Disability & Society*, 32(1): 69-92., DOI: 10.1080/09687599.2016.1268524.
- Cooney, T. 2008. "Entrepreneurs with Disabilities: Profile of a Forgotten Minority", *Irish Business Journal*. 4(1): 119-129.
- Essers, C. and Benschop, Y. 2007. Enterprising identities: Female entrepreneurs of Moroccan or Turkish origin in the Netherlands. *Organization Studies*, 28(1): 49-69.
- Goodley, D. 2014. *Dis/Ability Studies: Theorizing Disableism and Ableism*. New York: Routledge. ISBN 978-0-415-82721-8.
- Parker Harris, S., Caldwell, K., & Renko, M. 2014. Entrepreneurship by Any Other Name: Self-Sufficiency Versus Innovation, *Journal of Social Work in Disability & Rehabilitation*, 13(4): 317-349."

DRJENOVSKY ZSÓFIA

Károli Gáspár Református Egyetem

drzsofi@gmail.com

DUPCSIK CSABA

Károli Gáspár Református Egyetem/MTA

SZTÁRAYNÉ KÉZDY ÉVA

Károli Gáspár Református Egyetem

Családszociológiai Szakosztály

Aktív apák

Miközben számtalan kutatás és írás foglalkozik a munka és a magánélet összehangolásával, a kisgyermekes munkavállalók munkaerőpiaci helyzetével, munkába való visszatérésével, ezek érthető módon az édesanyákra koncentrálnak. Azonban vajon mi a helyzet az apákkal? Szembesülhetnek-e ők is hasonló nehézségekkel? Hazánkban - európai összehasonlításban is - széles körben megilleti az édesapákat is a gyermekellátással kapcsolatos juttatások sora. Mindezek ellenére a statisztikai adatok alapján arra következtetünk, hogy az átalakuló nemi szerepek közül a gyermeknevelés és - gondozás feladatai a magyar társadalomban az értékek és a gyakorlat alapján továbbra is a nőkre hárulnak. Ugyanis a kínálkozó lehetőségeket az édesapák továbbra is igen kis százaléka veszi igénybe. Interjú adatfelvételen alapuló kutatásunkban tehát azokra a (kisgyermekes) apákra szeretnénk fókuszálni, akik vállalják, hogy több-kevesebb időre ők maradnak otthon a gyermekükkel (gyermekükkel). Vajon milyen nehézségekkel, előítéletekkel, problémákkal és sikerekkel találkoznak ők? Hogyan, milyen motivációk mentén hozták meg döntésüket és ez hogyan alakította át önértékelésüket és a családi viszonyokat, valamint a családban betöltött szerepeket? Milyen családi modelleket azonosíthatunk annak alapján, hogy az érintettek egy egalitárius szülőfelfogást vallanak, vagy a helyzetet kényszerszülte megoldásnak látják inkább, illetve, hogy az aktív apaszerepet mennyiben érzik korlátozónak az önmegvalósításuk tekintetében?

Active Fathers

While there is a significant number of researches either dealing with the harmonisation of private and professional life or with the situation of the employees with small children in the labour market and their chances to return to work, most of these are understandably concentrating on mothers. What is the situation, however, of fathers? Do they have to face similar difficulties? In Hungary – compared with other European countries – fathers enjoy a wide range of benefits in the area of childcare. Despite all these, statistics show that among the changing gender roles, the burden of

childcare in the Hungarian society – according to values and practices – is borne mostly by women. There is only a small percentage of fathers who profit from childcare benefits.

In our research based on interviews we would like to focus on fathers with small children volunteering to stay at home with their child/children (and away from the labour market) for a certain time. What difficulties, prejudices, problems and successes do they face? What were the motivations and reasons behind their decisions? How did this transform their self-evaluation and relationships within their respective families and their role played in the family? What kind of family models can we identify based on whether they follow an egalitarian parent role, or if their choice is simply driven by their circumstances? How much do they feel that active fatherhood limits their self-fulfilment?

ERŐSS GÁBOR
MTA TK SzI
Eross.Gabor@tk.mta.hu

Oktatásszociológiai Szakosztály

Iskolai egyenlőtlenségek konstrukciója: az elmúlt 15 év

Közel 10 évvel a hazai oktatáspolitikai paradigmaváltása után arra teszek kísérletet, hogy – bő másfél évtizedes kutatói tapasztalataim és a szakirodalom áttekintése alapján – az iskolai egyenlőtlenségek konstrukcióját helyezzem történeti perspektívába.

Azt vizsgálom, hogy hogyan vált egy már a 2000-es években is szélsőségesen egyenlőtlen rendszer még egyenlőtlenebbé (1) a szelekciós mechanizmusok tovább finomodásával, az iskolapiac tovább szegmentálódásával, (2) a nem-diplomás szülők gyerekeit sújtó oktatáspolitikai döntésekkel (iskolaérettségi korhatár leszállítása, egyházi iskolák preferálása, a diákok szakképzésbe terelése, az egyetemi felvétel nyelvizsgához kötése stb.), (3) az iskola funkciójáról szóló új hegemón diskurzus kialakulásával (mely a kétkezi munkát dicsőítő ideológiával leplezi a rendszer igazságtalanágait), (4) a kritikai oktatáskutatás radikalizálódásával.

Mindezen változások mögött keresem azokat a mélyebb és stabilabb mintázatokat, amelyek az oktatási rendszer alapvető működési mechanizmusait jellemzik hosszú idő óta; ilyenek a korai szelekció, a – minden híresztelés dacára – részben megmaradó iskolai autonómia, valamint a szülő társadalmi státusa szerinti, a lakóhely típusa szerinti és a nemek közötti egyenlőtlenségek.

The Construction of School Inequalities: The last 15 Years

Almost 10 years after the paradigm change of Hungarian education policy, and based on my 15 years long educational field research experience, as well as on the review of relevant literature, I'll try to examine the construction of school inequalities in a historic perspective.

I will analyse how the educational system, already very unequal in the 2000's, became even more so, by (1) the refinement of selection mechanisms, the further segmentation of the school market, (2) the education policy measures affecting the non-graduate parents' children (e.g. the lowering of compulsory education age limit, the Government's preference for church [or parochial or denominational] schools, the Government's push for students be oriented towards vocational education, the foreign language examination requirement for university admission, etc.), (3) the rise of a new hegemonic discourse about the social function of schools (an ideological apology of blue-collar work, hiding the injustices of the system), (4) the radicalisation of critical education research.

Behind all these changes, I will look for deep-rooted and steady patterns that have long characterised the basic functioning of the education system, such as early selection, the fragments of school

autonomy that survived centralisation, as well as inequalities related to the parents' social status, place of residency, and the students' gender.

FEJŐS ANNA
MTA TK SZI/ Brémai Egyetem
fejosanna@gmail.com

Hátrányból indulók – karrierutak, szakmai szerepek és identitások

Diploma után – Lehetőségek és korlátok Roma szakértelmiségiek pályafutásában

Míg az utóbbi évek kutatásai foglalkoztak a roma fiatalok iskolai előmeneteléről, a diplomaszerezést elősegítő és hátráltató tényezőkről, valamint az értelmiségi lét útvesztőiről, viszonylag kevés szó esett eddig arról, hogy miként építik fel az egyének szakmai szerepeiket és hogyan tekintenek munkájukra. Doktori kutatásomban különböző munkakörökben dolgozó, magasan képzett roma férfiak és nők karriertörténetét vizsgálok három szakmai-intézményi mezőbe ágyazott életút-interjúk feldolgozásán keresztül. Előadásomban példák segítségével a karrierutak formálódásának néhány aspektusát mutatom be. A megszólalók többsége kistelepülésről származik, alacsony iskolai végzettségű, fizikai munkát végző szülők gyermeke. Kiemelkedő iskolai teljesítményük, motiváló családjuk vagy tanáraik segítségével, valamint roma fiatalokat támogató szervezetek révén azonban egyetemi diplomát szereztek, majd szakmai pozíciókban helyezkedtek el. Megjelenik-e etnikai kötődésük munkahelyükön, szakmai életükben, vagy azon túl? Válhatnak-e a múltban tapasztalt hátrányok erőforrássá egy tanár, egy képzőművész, egy menedzser, vagy éppen egy informatikus pályájában? Eltűnik, formálódik, vagy átalakul esetükben a (roma) közösségekért végzett munka? Az előadás azt járja körbe, hogy miként mutatkoznak meg az életút tapasztalatai az egyének pályaválasztásában, valamint, hogy milyen lehetőségek és korlátok befolyásolják karrierépítésüket különböző intézményi közegekben.

After graduation – Opportunities and Challenges in the Career Trajectories of Roma Professionals

Much of sociological research in recent years has focused on the educational attainment of young Roma individuals, as well as on the factors enabling or disabling upward social mobility. However, there has been less attention paid to how qualified Roma build up their professional selves and regard their work. Through the analysis of thirty life-course interviews embedded in three professional-institutional fields, my doctoral research explores the career trajectories and experiences of highly qualified self-identified Roma men and women working in different jobs and positions. Most of these professionals come from smaller rural settlements, their parents are educated up to primary level and do physical work, but due to outstanding educational performance, motivating family and teachers, as well as ethnic support networks or special colleges, they managed to obtain tertiary education and find employment in professional positions. Does ethnic belonging play a role in their professional life and beyond? Can disadvantages of the past become resources

during the trajectory of a teacher, an artist, or a manager? Does community work disappear, shift, or transform in their case? The presentation will give insights into how biographical experiences influence professional choices and what opportunities and challenges occur for career building in different institutional settings.

FEHÉRVÁRI ANIKÓ
ELTE PPK/OFI
fehervari.aniko@ppk.elte.hu

Oktatásszociológia Szakosztály

Szakmunkástanulók munkaerőpiaci kilátásai

Az Európai Felsőoktatási Térség létrehozásának megindításakor a munkaerőpiaci kapcsolódás kérdésére kevés figyelem irányult. A megvalósítás során először az "akadémiai sodrás" érvényesült. A téma akkor került előtérbe, amikor az első végzős BA/BSc diplomások kiléptek a munkaerőpiacra. A 2008-ban kezdődő gazdasági válság még erősebben hatott oda, hogy beinduljon a "szakképzési sodrás", amely azóta is erős. Közben az Európai Hallgatói Szövetség folyamatosan tiltakozik az ellen, hogy a felsőoktatási képzési programok és férőhelyek kialakításánál a munkaerőpiaci szempontokat figyelembe vegyék az intézmények és kormányzatok.

FEKETE DOROTTYA

Central European University

fekete_dorottya@alumni.ceu.edu

Szekció: A közfoglalkoztatás a válság után

Nemek közti különbségek a közmunka megítélésében

A tanulmány a közfoglalkoztatásban való részvétel okait és a résztvevők által érzékelt előnyöket és hátrányokat vizsgálja, valamint azonosítja a női és férfi közmunkások tapasztalatai közti különbséget és az okokat, amiért a közmunka vonzóbb lehet a nők számára. A kutatás során 15 közmunkással és három csoportvezetővel készítettem interjúkat Komárom-Esztergom és Pest megyében. Az interjúk elemzéséből kiderül, hogy a női résztvevők a közmunkát egyfajta stratégiai eszközként kezelik, aminek segítségével összeegyeztethetik a munkát a magánélettel egy olyan kontextusban, ahol a munkaerőpiacra a kiszámíthatatlan munkaidő és rugalmatlan munkakörülmények jellemzőek. Ennek a stratégiának köszönhetően a nők továbbra is képesek a munka és magánélet kettős terhet viselni, így a közmunka ahelyett, hogy orvosolná, erősíti a munkaerőpiaci diszkriminációt. A közmunkában a nők aránya egyre jobban növekszik, ami arra utal, hogy a közfoglalkoztatás egy olyan új típusú női munka, ami tolerálja a nők magánéleti feladatait. A női résztvevők emocionális, szociális és pénzügyi előnyben részesülnek, annak ellenére, hogy a közmunka egy bizonytalan jellegű foglalkoztatás. Mivel a munka a férfiak esetében szorosan kötődik a családfenntartó szerephez, valamint a szakmából nyert identitáshoz, a közmunka csak anyagi célt szolgál, és nem kötődik hozzá különösebb jelentés vagy személyes kiteljesülés.

Gender and the Perception of Public Work

The study assesses the reasons behind female public work employment and the perceived benefits and disadvantages of the program within Hungary. It addresses the difference between men's and women's experiences and the reasons why public work is attractive to women in a specific structural, relational and circumstantial context. The study is based on interviews I have conducted with 15 public workers and three managers in two different cities, one in Pest County and another one in Komárom-Esztergom County.

I argue that female public work participants use their job as a strategic tool to achieve work-life balance in a time when the labour market is characterized by rigid work arrangements. However, this strategy allows women to continue to bear the double burden of paid and unpaid work instead of improving the conditions within the labour market for both sexes. With the increased ratio of women in public work, it becomes a new type of pink-collar employment that tolerates women's domestic duties. Despite the precarity that surrounds the job, women are able to derive emotional, social and

financial gains from it. As the meaning of work for men is related to their provider role and to the identity they gain through their profession, for them public work is a means to material benefits and does not provide meaning or fulfilment.

A felsőfokú tanulmányok mellett végzett fizetett és önkéntes munka, mint humántőke befektetés³

Előadásunkban egy felsőoktatási hallgatói adatbázisban klaszter- és faktorelemzéssel vizsgáljuk a tanulmányok mellett végzett fizetett és önkéntes munka motivációit, illetve azt, hogy ezeket milyen demográfiai és társadalmi háttértényezők befolyásolják. Hipotézisünk szerint a tanulás melletti munka humántőke befektetés is. Kutatási kérdésünk, hogy a munkatapasztalat szerzés és a későbbi anyagi megtérülés mennyire motiválja a diákokat a tanulás melletti munkavállalásra, illetve jellemző-e a diákokra a Bourdieu-i tőkekonvertálás. Eredményeink szerint – a tőkekonvertálási modellel összhangban - a diákok a tanulás melletti fizetett és önkéntes munkák során a munkatapasztalat szerzés mellett kulturális és kapcsolati tőkét is akarnak gyűjteni (ez is motiválja őket), és feltételezzük, hogy ez később anyagi formában (és esetleg magánéleti formában is) megtérül számukra. További eredmény, hogy a hátrányos társadalmi helyzetű diákok esetén a fizetett munka célja nem elsősorban a munkatapasztalat szerzés, inkább csak a rövidtávú pénzszerzés. Mindezek miatt fontos lenne már a középiskolákban tudatosítani a hátrányos helyzetű tehetséges diákokban a tanulás melletti munkatapasztalatok későbbi fontos szerepét. Pozitív eredményünk viszont, hogy a tanulás mellett végzett önkéntes munkák során a diákok a rosszabb társadalmi háttért kompenzálják az önkéntesség során szerzett kulturális és kapcsolati tőkékkel, és az új típusú (karrierépítő) önkéntesség jellemző volt a rosszabb háttérű diákokra is.

Paid and Voluntary Work alongside Higher Education Studies as Human Capital Investment⁴

In this presentation, we analyse the motivations behind paid and voluntary work as well as the demographic and social factors that influence them through cluster and factor analysis on a database of higher education student surveys. According to our hypothesis, working while studying is also a form of human capital investment. Our research question is to what extent students are motivated to work alongside their studies by the possibility of acquiring work experience and future financial return. Furthermore, we examine whether Bourdieuan capital conversion is characteristic of

³ Az előadás alapja a "Társadalmi és szervezeti tényezők szerepe a hallgatói lemorzsolódásban" 123847 sz. projekt az NKFI támogatásával, a K-17 pályázati program finanszírozásában valósult meg.

⁴ Project no. 123847 has been implemented with the support provided from the National Research Development and Innovation Fund of Hungary, financed under the K-17 funding scheme.

students. We find that in their paid and voluntary work, students, besides acquiring work experience wish to also acquire cultural and social capital, which we argue will later yield a return to them financially (and perhaps also in their personal life). We also find that students from disadvantaged backgrounds are primarily motivated to seek employment by the prospect of an income source in the short term, instead of the possibility of gaining experience and better job prospects in the future. As a consequence, talented students of disadvantaged background should be educated on the future importance of study related work experience as early as secondary school. It is positive to observe, however, that through volunteering, students compensate for their below-average social background with cultural and social capital acquired in their voluntary work.

FORRAY R. KATALIN
Pécsi Tudományegyetem
forray@ella.hu

KOZMA TAMÁS
Debreceni Egyetem

Oktatásszociológia Szakosztály

Iparosodás és munkakultúra

A történet. Az X az ország egyik dinamikusan fejlődő ipari centrumában alakult mint magán főiskola. Ebben a centrumban számos felsőoktatási intézmény működtetett kihelyezett tagozatokat; de a városnak saját intézménye még nem volt. Az intézményt mint közösségi főiskolát alapították, az alapító és az önkormányzat hamar belátta, hogy magánintézményként szabadabban működik. A tartós felívelés hosszú szakasza után a politikai viharokba keveredett; végül pedig az ország másik felébe költözött.

GÁBRIEL DÓRA

KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, Pécsi Tudományegyetem
gabriel@demografia.hu

HORVÁTH VERONIKA

KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, Pécsi Tudományegyetem
horvath@demografia.hu

Szekció: A transznacionális munka társadalma

Visszatérő migránsok transznacionális gyakorlatai a hazatérést megelőzően

A hazatérő migráció alapvető kérdései közé tartozik, hogy milyen megfontolásból vándorol vissza származási országába az egyén, mely szándékok, motivációk vezérik. A transznacionalizmus mint elméleti keret jól alkalmazható megközelítés a visszatérő migráció kapcsán, mivel nagy jelentőséget tulajdonít az erős társas és gazdasági kapcsolatoknak a külföldön élő és a kibocsátó társadalom között a hazatérés folyamatában (Cassarino 2004, de Haas – Fokkema 2011). A transznacionális megközelítés a hazatérésre a migrációs folyamatok egyik állomásaként, nem pedig lezárásaként tekint, kiemelve, hogy a hazatérők új tudás, információ és kapcsolatok birtokában érkeznek vissza a származási országba. A hazatérés esélyét növelik a visszavándorlást megelőző rendszeres hazalátogatások, a hozzátartozókkal való szoros kapcsolat fennmaradását a háztartásnak küldött hazautalások biztosítják.

Elemzésünk a 2016-os Mikrocenzus adataira támaszkodva vizsgálja a Magyarországra visszatért, hosszútávú migrációs tapasztalattal rendelkező személyek korábbi – a külföldi tartózkodás idején jellemző – transznacionális kapcsolatait és gyakorlatait. A hazatérők ezen jellemzőit a külföldön tartózkodás hossza, a visszatérés motivációja és ideje, a külföldi tevékenység, továbbá az alapvető demográfiai jellemzők mentén vizsgáljuk. Elemzésünkben arra is rávilágítunk, hogy a transznacionális aktivitás milyen módon tér el célországok szerint, valamint, hogy mennyiben különbözik az adatfelvétel idején külföldön élőkétől.

Transnational Practices of Returning Migrants Prior to their Return

One of the basic questions of return migration is the motivation of the returnees. The theoretical framework of transnationalism is a well-applicable approach concerning return migration, as it focuses on the strong social and economic relations between the individual and the sending society in the process of return (Cassarino 2004, de Haas – Fokkema 2011). The transnational approach regards return as a stage, and not the ending of the migratory process, highlighting that returnees arrive back to the country of origin having new skills, information and connections. Regular visits can

increase the chance of return, frequent remittances maintain the connection between the individual and his/her household.

Our analysis is based on the Hungarian Microcensus 2016, where we observe the transnational relations and practices of Hungarian return migrants. We study the length of their stay abroad, the time and motivation of return, the type of their activity abroad and their basic demographic characteristics. In our presentation, we also reveal how transnational activity differs by target countries.

GERGELY ORSOLYA

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem

gergelyorsolya@uni.sapientia.ro

Feminizmus Szakosztály

Nők, férfiak, vállalkozók. Egy székelyföldi vállalkozáskutatás néhány tanulsága

Az előadás egy nagymintás, (N=1176), székelyföldi férfi és női vállalkozók körében végzett, személyes lekérdezésen alapuló, megye, településtípus és etnikum szerint reprezentatív mintán készült kérdőíves kutatás adataira épül (2018). A megkérdezettek fele-fele arányban nők és férfiak. A survey mellett négy fókuszcsoportos interjú is készült, amelynek célja a vállalkozás indítás és működtetés körülményeinek megismerése, valamint a vállalkozói lét kihívásainak feltérképezése is volt. Az elemzés hangsúlyozottan a nem magyarázó szerepére koncentrál, és komparatív megközelítésen alapul: a vállalkozói motivációk és viselkedések nemek mentén differenciált mintázatainak bemutatására törekszik, ugyanakkor, bár a vállalkozó neme kiemelt magyarázó változóként jelenik meg, mégsem korlátozódik csak a nőkre.

A kutatás eredményei azt mutatják, hogy eltérések tapasztalhatók a férfi és női vállalkozók között például a jövedelmet, vagy a vállalkozással kapcsolatos terveket tekintve, és mindezek mögött az egyik meghatározó tényező a családi, gyermeknevelési, háztartási feladatok tekintetében tapasztalt, nagyon egyenlőtlen feladatmegosztás.

Kulcsszavak: vállalkozó, vállalkozás, Székelyföld, nemi egyenlőtlenség

Businesswomen, Businessmen

The paper presents data along a survey (N = 1176) conducted on a representative sample of the male and female entrepreneurs from the three Szekler counties regarding county, type of residency and ethnicity, in equal gender distribution. In addition to the survey, four focus group interviews were also carried out, in order to have a more detailed picture regarding the motivation and circumstances of launching and running a business, and knowing much more about the challenges that a male or female entrepreneur encounters.

The analysis focuses on the explanatory role of the gender and on a comparative approach. On the one hand it seeks to present entrepreneurial motivations and behaviours by gender-differentiated patterns, and secondly although the gender of the entrepreneur appears as a major explanatory variable, it is not limited to women only.

The results of the research show that there are differences between male and female entrepreneurs, for example, in terms of income or business plans. And very often the unequal division of child rearing and household tasks is one of the main determining factors.

Keywords: entrepreneur, business, Szeklerland, gender inequality

GERNER ZSUZSANNA:

Pécsi Tudományegyetem
gerner.zsuzsanna@pte.hu

Etnikai Kisebbségkutató Szakosztály

"Még jó, hogy tudok németül!"

A magyarországi német kisebbséggel szemben a 20. század közepén kialakult negatív attitűd kihatott a kisebbséghez tartozók identitástudatának és nyelvi szocializációjának alakulására. A nyelvvesztés folyamata a dialektusok terén visszafordíthatatlan, ugyanakkor a rendszerváltozást követően a német standard nyelvi változat iskolai oktatásában mennyiségi és minőségi változás következett be. A német nyelvi kompetencia felértékelődése háttérben részben a külföldi (német nyelvterületen történő) munkavállalás és tanulás lehetősége állt és áll. Az előadás ennek konkrét példáit mutatja be részben narratív biográfiai interjúk során gyűjtött adatok, részben statisztikák ismertetésével.

GYÓRFFY ZSUZSA

Semmelweis Egyetem, ÁOK Magatartástudományi Intézet
gyorffy.zsuzsa.mail@gmail.com

Szekció: Munka 4.0: digitalizáció, automatizáció, projektesítés

E-doktorok és e-páciensek – a digitalizáció hatásai a 21. századi egészségügyben

A 21. század egészségügyében a digitalizáció megkerülhetetlen. A krónikus betegségek arányának növekedése, az egészségügyi költségek emelkedése, a világszerte jelen lévő egészségügyi dolgozó hiány és a várható élettartam emelkedése óriási kihívást jelent minden egészségügyi rendszer számára.

E változásokra jelentős hatást gyakorol a digitalizáció, amely széles technológiai spektrumot ölel fel a mesterséges intelligenciától, a robotsebészetten és a digitális adattárolási lehetőségeken át addig, hogy a páciensek már az orvoshoz fordulás előtt tájékozódnak az interneten. A digitalizáció nem csupán technológiai átalakulást hoz, hanem alapjaiban változtatja meg az orvos–beteg viszonyt és a gyógyítás folyamatának körülményeit.

E változó környezetben mind a beteg-, mind pedig az orvosszerep dinamikus átalakulásban van. Jogosan merül fel a kérdés: megjelennek-e az e-páciensek mintájára az e-doktorok? Milyen készségekre és tudásra van szüksége a 21. század gyógyítójának? Helyettesíthetőek-e az orvosok a mesterséges intelligenciával? Dehumanizálja-e a gyógyítást a digitalizáció, vagy éppen ellenkezőleg, a repetitív, adminisztratív munkától való megszabadulással a gyógyítás új reneszánsza következhet be? Hogyan alakul át az orvos–beteg kapcsolat és az egészségügyi munkaerőpiac?

Előadásunkban a fenti kérdésekre keressük a választ, melyet házi orvosokra irányuló kvantitatív (n=183) és e-páciensekre, e-orvosokra vonatkozó kvalitatív (n=22) pilot vizsgálataink eredményei alapján igyekszünk bemutatni.

E-Physicians and e-Patients: The Effects of Digitalization in 21st Century Healthcare

In the healthcare of the 21st century, digitalization is inevitable. The growing number of chronic diseases, lack of medical workforce, increasing burdens of administrative tasks, the cost of medical treatment and rising life expectancy present an immense challenge to medical professionals all over the world.

Digitalization means a wide range of technological possibilities, such as storing patient data digitally and getting access to it anywhere. It embraces robotic surgery, artificial intelligence, but also the phenomenon that the patient gets informed through online sources – already before turning to the doctor. Additionally, digital health does not only mean a technological transformation, but it fundamentally reshapes the physician-patient relationship and treatment circumstances.

In this changing environment, both the patient's and the physician's roles are in dynamic transition. Will "e-doctors" arise, not just e-patients? What skills and knowledge does the healer of the 21st century need? Can doctors be replaced by artificial intelligence? Will digitalization dehumanize healing, or will it, on the contrary, bring a new renaissance to healthcare by freeing healthcare professionals from repetitive, administrative work? How will the physician-patient relationship and healthcare job market change?

We are looking for the answers to these questions in our presentation. We are trying to demonstrate the effect digitalization is having on healthcare using a quantitative pilot survey of general practitioners (n=183) and a qualitative pilot survey of e-patients and e-doctors (n=22).

GYŐRI ÁGNES

Magyar Tudományos Akadémia Társadalomtudományi Kutatóközpont
gyori.agnes@tk.mta.hu

BALOGH KAROLINA

Magyar Tudományos Akadémia Társadalomtudományi Kutatóközpont

Oktatásszociológia Szakosztály

Alacsony társadalmi háttér és iskolai mobilitás térbeli különbségei Magyarországon

Előadásunk a generációk közötti iskolai mobilitás térbeli mintázataira fókuszál, és az eltérő gazdasági fejlettséggel jellemezhető térségek társadalomszerkezetében megfigyelhető különbségeket vizsgálja. Makrostatisztikák jelentős fejlettségi eltéréseket mutatnak az ország régiói között, és empirikus munkák sora bizonyítja az ország társadalomszerkezetében is jelentkező nagymértékű területi különbségeket. Egy olyan zárt társadalomban, mint Magyarorszáé, ahol nemcsak jelentősek, de egyre növekvőek is a területi egyenlőtlenségek, kulcsfontosságú annak vizsgálata, hogy mindez hogyan hat az iskolai mobilitás esélyére, különösen a kevésbé privilegizált társadalmi helyzetűek körében. Hogyan befolyásolja egy térség gazdasági teljesítőképessége az eltérő társadalmi háttérű csoportok iskolai mobilitási útját? Az alacsony státuszú családok gyerekeinek esélye a felfelé irányuló társadalmi mobilitásra hogyan alakul a különböző régiókban? Az előadás amellettt érvel, hogy az iskola mint mobilitási csatorna hatása bizonyos esetekben jelentősebb a kevésbé fejlett, hátrányos térségekben. Elemzésünkhöz az MTA Kiválósági Együttműködési Program, Mobilitás Kutatási Centrum projekt keretében, országosan reprezentatív mintán készült felvétel adatait használtuk. Vizsgálatunk újszerűsége, hogy kísérleti jelleggel olyan indexeket alakítottunk ki, melyek egyetlen értékbe sűrítik egy adott térség népességén belül a szülők és a gyerekek generációjának iskolai végzettség, valamint a generációk közötti mobilitás iránya és mértéke alapján kialakított csoportok arányát.

Spatial Differences of Educational Mobility and Low Socioeconomic Background in Hungary

The focus of our presentation is the spatial patterns in intergenerational educational mobility. There are huge economical and developmental regional differences in Hungary and this is confirmed by macro statistical data. There are also stratificational differences between them, which many empirical results show (Németh 2008; Kincses–Zsom 2015). Accordingly, it is crucially important to examine the influence of these differences. How do the spatial differences impact the opportunity of educational mobility? Is there any variance in the chance of upward mobility according to diverse region particularly for the less privileged social groups? The analysis is based on data from a

representative survey of the Hungarian Academy of Sciences (HAS Cooperation of Excellences, Mobility Research Center), which focused on social stratification and social integration (N=2700).

HAVAS ÁDÁM
Milestone Institute
havas@msinst.org

Szekció: Munka a kulturális termelésben

Gazdasági és szimbolikus profitszerzési stratégiák szerepe a kortárs magyar jazzben

Előadásomban a három év empirikus kutatómunkájára épülő disszertációm kreatív munkavállalással kapcsolatos főbb tanulságait ismertetem. A kutatás maga a jazz-zenei mező társadalmi rétegződésének elemeit vizsgálta kvalitatív módszerekkel (mélyinterjú, etnográfia), elsősorban a kultúraszociológia nézőpontjából, a bourdieu-i mezőelmélet fogalmaira támaszkodva. Az előadás fókuszában a különböző stílusokat képviselő muzikusok mint „kreatív munkavállalók” legitimációs konfliktusai és megélhetési stratégiái állnak. Először néhány olyan nemzetközi – elsősorban angol nagyvárosokban végzett – kutatást mutatok be, melyek a jazz-zenészek gazdasági érvényesülésének különböző (státusszal, osztályhellyel, korrallal, társadalmi nemmel, képzettséggel stb.) összefüggő szempontjait rendszerezik. Ezt követően, a magyar jazz-zenészek megélhetési stratégiáinak bemutatására teszek kísérletet a kortárs jazz-zenei mező szimbolikus és gazdasági profitok strukturálta hierarchizált viszonyrendszerében.

Strategies for seeking economic and symbolic profit in contemporary Hungarian jazz

In my talk I will present the main conclusions of my doctoral dissertation, which is based on three years' worth of empirical research, regarding creative employment. The research project itself explored elements of the stratification of the jazz music field leaning on qualitative methods (interviews and ethnography), primarily from the perspective of the sociology of culture, and Bourdieu's field theory. The presentation will focus on the conflicts of legitimacy and strategies for making a living of musicians as "creative workers," representing various styles within jazz. First I present a number of international studies – conducted primarily in UK cities – that catalogue various interrelated aspects of economic success related to status, class, age, gender, qualifications, and so forth. Following this, I attempt to present how the field's internal hierarchy structures the strategies of acquiring symbolic and economic forms of profit within the contemporary Hungarian jazz field.

HEGEDŰS RITA

Budapesti Corvinus Egyetem

rita.hegedus@uni-corvinus.hu

Vallásszociológiai Szakosztály

Vallásosság Magyarországon a munkaerőpiac alján vagy onnan kiszorult rétegek körében

A vallásosság vizsgálata során főképpen a középosztályra, valamint emellett a falusi alacsony státuszú csoportokra szokott irányulni a figyelem. Régóta jól ismert tény azonban egyrészt, hogy a tudatosabb, az egyházak által előírt szabályoknak megfelelő vallásosság inkább jellemző a tanultabb rétegekre, másrészt pedig, hogy az alacsony végzettségűek vallásossága és vallásgyakorlata nem egynemű: a falusi, ezen belül főként mezőgazdasági népesség átlag feletti, míg a munkásság és a bizonytalanabb helyzetű csoportok átlag alatti aktivitással rendelkeznek. Előadásomban a rendelkezésre álló kérdőíves felmérések adatállományai (legfőképpen az Európai értékrendkutatás hullámai) segítségével elemzem az ez utóbbi csoportokra jellemző vallásosságot. Felvázolom a legutóbbi évtizedek során a vallásgyakorlásban, a vallási identitásban, valamint hittartalmakban végbement változásokat, a tágabb csoporton belüli típusokat, és ezeket összevetem a magyar lakosság adataival.

Religiosity among people at the periphery of the work force in Hungary

Studies of religiousness have traditionally focused on middle class individuals and low status groups living in rural areas. It has long been known, however, that more conscious forms of religiosity are typically found among the more educated and that the religiousness of people with low levels of education is not homogeneous: while those living in villages and working in the agriculture are commonly more religious, industrial workers usually exhibit lower degrees of religiosity. In my presentation I will concentrate on this latter group and will use survey data (especially from the European Values Study) to highlight the changes that have occurred over the past several decades in the religiousness and religious identities of industrial workers. I will also compare the trends found in this segment with those characteristics of the Hungarian population as a whole.

HERKE BOGLÁRKA

Budapesti Corvinus Egyetem

boglarka.herke@gmail.com

Feminizmus Szakosztály

Egyedülálló anyák és apák. Kettős mérce?⁵

Több nemzetközi tanulmány vizsgálta az egyedülálló anyák és apák megítélésének eltéréseit (DeJean, McGeorge & Carlson 2012; Goldscheider & Kaufman 2006; Haire & McGeorge 2012). Az eredmények azt mutatják, hogy létezik a nemek szerinti kettős mérce az egyedülálló szülők megítélésében, és az attitűdbeli eltérések főként a nemi munkamegosztás tradicionális felfogásával magyarázhatóak. Egyrészt a tanulmányok arra a következtetésre jutnak, hogy a közvélemény kedvezőbben viszonyul a gyermeküket egyedül nevelő apákhoz az egyedülálló anyákhoz képest: míg a nőkhöz inherensen kapcsolódik az anyaság, addig a férfiak hősként jelennek meg a társadalom szemében, amennyiben ők válnak a gyermek első számú gondozójává.

Az éremnek a másik oldala, hogy a tradicionális nemi szerepek miatt az egyedülálló anyákat alkalmasabbnak vélik a gyermeknevelésre az egyedülálló apákhoz képest. A kettős mérce eszerint két szinten érhető tetten: az egyedülálló apákat nagyobb tisztelet övezi a hagyományostól eltérő szerepük miatt, az anyákat viszont alkalmasabbnak tartják arra, hogy egyedül neveljék gyermekeiket. Az előadásban hazai kérdőíves adatokon vizsgálom meg, hogy Magyarországon is létezik-e a kettős mérce.

Single mothers and single fathers – Double standard?

International research findings show that there is a double standard regarding the attitudes towards single mothers and fathers (DeJean, McGeorge & Carlson 2012; Goldscheider & Kaufman 2006; Haire & McGeorge 2012). On the one hand, single fathers are usually perceived more positively in the eye of the public. The positive single father image is supported by the traditional gender roles: caring responsibilities are inherently connected to women, while men are seen as heroes when they become the primary caregiver of their children.

On the other hand, the public believes that mothers are more competent to raise their children alone compared to fathers. Consequently, the double standard has two aspects: positive stereotypes are most likely connected to single fathers, but they are also seen as less competent in caregiving

⁵ Az Innovációs és Technológiai Minisztérium ÚNKP-19-3-I-BCE-86 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának szakmai támogatásával készült.

compared to single mothers. The presentation will investigate the existence of the double standard in Hungarian data.

HRUBOS ILDIKÓ
Budapesti Corvinus Egyetem
ildiko.hrubos@uni-corvinus.hu

Oktatásszociológiai Szakosztály

A munkaerőpiaci kapcsolódás kérdésének változó kezelése az Európai Felsőoktatási Térségben

Az Európai Felsőoktatási Térség létrehozásának megindításakor a munkaerőpiaci kapcsolódás kérdésére kevés figyelem irányult. A megvalósítás során először az "akadémiai sodrás" érvényesült. A téma akkor került előtérbe, amikor az első végzős BA/BSc diplomások kiléptek a munkaerőpiacra. A 2008-ban kezdődő gazdasági válság még erősebben hatott oda, hogy beinduljon a "szakképzési sodrás", amely azóta is erős. Közben az Európai Hallgatói Szövetség folyamatosan tiltakozik az ellen, hogy a felsőoktatási képzési programok és férőhelyek kialakításánál a munkaerőpiaci szempontokat figyelembe vegyék az intézmények és kormányzatok.

HUSZ ILDIKÓ

Budapesti Corvinus Egyetem

ildiko.husz@uni-corvinus.hu

ELEK ZSUZSANNA RÉKA

MTA TK

Családszociológiai Szakosztály

Megfelelőek-e a közpolitikai beavatkozások a tinédzserkorban szülő anyák munkaerő-piaci integrációjának elősegítésére?

A nemzetközi szakirodalomban jelentős számú, de egymásnak ellentmondó kutatási eredmény ismeretes azzal kapcsolatban, hogy a fiatalkori terhesség vajon valóban oka-e a korai iskolaelhagyásnak és ezáltal a rossz munkaerőpiaci helyzetnek, vagy ezen jelenségek közötti oksági összefüggést a mögöttük meghúzódó szocioökonómiai hátrányok teremtik meg. Ez utóbbi tényezők (szegénység, kirekesztés, jövőbeli kilátások hiánya, rossz iskolai tapasztalatok és kimenetek) ugyanis egyszerre okok és következmények, vagyis egyszerre hatnak a gyermekvállalás korai bekövetkeztére és annak az anya, apa és gyermek életére gyakorolt hatásaira.

A hatékony közpolitikai beavatkozást a fiatalon, végzettség nélkül szülővé válók munkaerő-piaci helyzetének javítására nem csak az oksági összefüggések tisztázatlansága nehezíti. Feltevésünk szerint az is, hogy a közpolitika magát a tinédzserterhességet (mint etnicizált kulturális jelenséget) azonosítja problémaként, nem pedig a következményként létrejövő speciális egyéni/családi élethelyzetet, így ez utóbbi kezelésére nincs is megfelelő válasza.

Az előadás empirikus hátterét egy 2018 őszén végzett interjúkutatás jelenti, amelyben fiatalon gyermeket vállaló nőket kérdeztünk meg. Az előadásban az interjúszövegekből azonosított, közpolitikai beavatkozást igénylő problémák kerülnek bemutatásra.

Are there adequate political interventions to improve teenage mothers' labour market integration?

International literature cites abundant though contradictory scientific results regarding the question whether teenage pregnancy is indeed a cause of early school leaving, and therefore of poor labour market position, or rather, whether a causal relationship between these issues is rooted in the underlying socioeconomic disadvantages. The latter factors (poverty, exclusion, lack of future perspective, bad school experience and outcome) are actually causes and consequences at the same

time, affecting early pregnancy, and, as a result, mothers', fathers and children's lives in multiple ways.

However, it is not only the unclear causal relationship that makes it difficult for public policy to effectively improve labour market position for young, unqualified parents. Our assumption is that since public policy identifies teenage pregnancy (an ethnicized and stereotyped cultural phenomenon) alone as an issue, without considering the special life situation individuals/families have to face as a consequence, no proper solution has been offered so far for this latter problem.

The empirical background for this presentation was a series of research interviews carried out among young mothers in the autumn of 2018, and the presentation will cover issues identified during the interviews as requiring political interventions.

HUSZÁR ÁKOS

MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont

akos.huszar@gmail.com

Szekció: A szegmentált munkaerőpiac

Munkaerőpiac és anyagi életkörülmények

Az előadás a munkaerőpiac szegmentálódásának egyik következményét vizsgálja. Arra a kérdésre keresi a választ, hogy a különböző munkaerőpiaci pozíciók mennyiben határozzák meg a betöltőik anyagi életkörülményeit, miként változott ez az elmúlt időszakban és milyen erős ez a hatás nemzetközi összehasonlításban. Az anyagi életkörülményeket az előadás két indikátor segítségével igyekszik megragadni: egyrészt a munkanélküliség tapasztalatának, másrészt pedig a megélhetési nehézségeknek előfordulása révén. Azt feltételezem, hogy amennyiben az egyének anyagi életkörülményeit döntő módon, és egyre erősebb mértékben meghatározza a munkaerőpiaci pozíciójuk, ez alapját képezheti az osztályformálódásnak.

Labour market and material living conditions

The paper examines one of the consequences of labour market segmentation. It seeks to answer the questions to what extent the labour market position of individuals determine their material living conditions, how this relationship has changed in recent times, and how strong it is in international comparison. The presentation seeks to capture material living conditions through two indicators: the experience of unemployment and income difficulties. I assume that if individuals' material living conditions are decisively and increasingly determined by their labour market position, it can become the basis of class formation.

HUSZTI ÉVA
Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar
husztieva@gmail.com

Nagyalföldi és Ifjúságszociológiai Szakosztály

A hazai pálya előnye. A társas kapcsolatok szerepe a falusi fiatalok immobilitásában

A tanulmány az egyéni network felépítésének, működésének hatását vizsgálja a falusi fiatalok immobilitására. A tanulmány alapjául szolgáló kutatás 2018-ban, 2500 fő alatti településen élő, 19-25 év közötti falusi fiatalok körében zajlott strukturált interjúk készítésével. A kutatás keretében összesen 104 interjú készült 53 fiatal és 51 szülő részvételével. Az előadásban elsőként a kutatás alkalmával megkérdezett fiatalok személyes kapcsolathálózatának kiterjedtségét, összetételét ismertetem, majd a fiatalokat körülvevő társas kapcsolatok feltárt funkcióinak az immobilitásra gyakorolt lehetséges hatásait mutatom be. Az interjúk alapján elmondható, hogy a vizsgált fiatalok személyes kapcsolathálózata erős, mely elsősorban közeli családtagokból, rokonokból áll. A gyenge kötések közül leginkább az oktatási intézményekhez (általános iskola, középiskola, egyetem) kötődő kapcsolatok vannak jelen a fiatalok networkjében. Az adatok alapján megfigyelhető, hogy a helyi oktatási intézményeknek nagy szerepe van a barátságok kialakulásában. A falun belüli munkahelyi kapcsolatok, szomszédok, ismerősök nem általános aktorai a megkérdezettek kapcsolathálózatának.

Advantages of the home ground. The role of the social contacts in the immobile status of the rural youth

The paper deals with the effects of the structure and the working of the egocentric network to the immobile status of rural youth. The research was conducted in 2018 among 19-25-year-old youth living in villages with not more than 2500 inhabitants. More than one hundred (104) structured interviews were made: 53 youth and 51 parents. Firstly, the study shows the network size and composition of the examined population, then the influence of the revealed functions of the egocentric network of the youth to their immobility. Based on the data the egocentric network of the youth mainly consists of strong ties: close kin and other relatives. From the weak ties the most frequent contacts belong to education institutions such as primary or grammar school and university. The local schools have a great role in the forming of the friendships. The local working place contacts, neighbours and acquaintanceships are not general actors of the egocentric networks of the youth.

KELEMEN KATALIN

ELTE

kelemenk@ajk.elte.hu

Szekció: Munka 4.0: digitalizáció, automatizáció, projektesítés

A dezindusztrializáció és az újraiparosodás hazai térszerkezete

Magyarországon (és általában a poszt-szocialista országokban) egyfajta „felemás újraiparosodás” zajlik, nő az ipar teljesítménye és aránya a GDP-ben, miközben e növekvő teljesítményt egyre kevesebb foglalkoztatott állítja elő. Területileg azonban eltérő folyamatok zajlanak. Előadásomban azt szeretném bemutatni, hogy hogyan differenciálódik az iparosodottság, hogy néz ki a dezindusztrializáció és az újraiparosodás hazai térszerkezete. Az ipar hazai térszerkezete meghatározza a régiók innovációs potenciálját és az automatizáció, a robotika, a mesterséges intelligencia fejlődésével és terjedésével járó foglalkoztatási kockázatokat is. Elemzéseim a KSH megyékre vonatkozó és az Eurostat adatainak másodelemzésével készültek.

The regional structure of de-industrialization and reindustrialization in Hungary

In Hungary (and in the post-socialist countries in general) we are witnessing a kind of “one-sided reindustrialization” with the growing output and percentage of industry in GDP in parallel with the decreasing number of the employees. The regional differences in this process are remarkable.

In my lecture I try to demonstrate the differentiation of industrialization and the regional structure of the de-industrialization and reindustrialization. The regional structure of the Hungarian industry determines the innovation potential of the regions and the employment risk coming together with the development and spreading of automatization, robotization and AI. My review is based on county related data of the Hungarian Bureau of Statistics and the data of Eurostat.

KISPÉTER ERIKA
University of Warwick
e.kispeter@warwick.ac.uk

Szekció: Határtalanul? Nemi viszonyok a globális munkatársadalomban

Fél lábbal a munkarőpiacon: longitudinális kutatás gyesen lévő nőkkel

A munkaerő-piactól való hosszabb távollétet lehetővé tevő gyermekgondozási szabadság hatásaival egyre nagyobb nemzetközi és magyar szakirodalom foglalkozik. Az előadás ehhez az irodalomhoz szól hozzá, azt vizsgálva, hogy középtávon milyen hatással van a nők munkaerő-piaci helyzetére a „gyes” és miben különböznek egymástól a magasan képzett és a legfeljebb érettségivel rendelkező nők tapasztalatai.

Az előadás alapjául szolgáló kutatás 2009-10 óta követ egy csoport nőt: amikor először készítettünk velük interjút, mindannyian gyesen voltak. Az interjúk első körének elemzése után Fodor Évával közös cikkünkben leírtuk, hogy a nők többsége, lakóhelyüktől és iskolai végzettségüktől függetlenül, végzett valamilyen, többnyire rosszul fizetett és a képzettségének nem megfelelő munkát a szürke gazdaságban.

Jelen előadás tíz, városban élő nő munkatörténetét és tapasztalatait hasonlítja össze. Az első, nem végleges eredmények azt mutatják, hogy a „gyesrezsím” középtávon is hatással van minden interjúalany munkaerő-piaci helyzetére, ugyanakkor egyre nagyobb különbségek figyelhetők meg a nők tapasztalatai között aszerint, hogy milyen iskolai végzettséggel rendelkeznek.

Leaving the Reserve Army of Labour: Women’s Working Lives after Extended Parental leave

Extended parental leave policies are becoming increasingly seen as a policy tool for crossing the boundary between the labour market and unpaid care work in the home. Drawing on a qualitative longitudinal study, this paper explores the medium-term effects of parental leaves on Hungarian mothers’ working lives and the ways in which the outcomes are shaped by women’s class position. The paper contributes to the literature on gendered welfare state regimes and their consequences for the meaning of social citizenship in post-socialist countries.

After conducting the first wave of interviews in 2009-10, Eva Fodor and I argued that long parental leaves turned women into an invisible ‘reserve army of labourers’: while they were on leave, almost all interviewees engaged in some kind of informal work, which was often underpaid and below their potential. In this paper I analyse two additional waves of interviews and follow ten urban women as they transition through different forms of parental leave and employment. While all the women faced similar obstacles in the rigid Hungarian labour market when they returned to formal

employment at the end of the parental leave, in the medium term their experiences are increasingly shaped by their class position.

KLAJKÓ DÓRA
Pécsi Tudományegyetem
klajko.dora@devmads.com

Szekció: Munka 4.0: digitalizáció, automatizáció, projektesítés

Szervezeti kultúra hatása a munkavállalói jóllétre az informatikai (IT) szektorban

Az IT szektor az egyik legdinamikusabban növekvő és fejlődő ipar világszerte. Az infokommunikációs és távközlés iparág a digitális gazdaság alapja, amely lassan begyűrűzik kisebb-nagyobb mértékben minden szektor életébe. Az IT szektorban lejátszódó folyamatok egyfajta előfutárai lehetnek a többi szektorban várható munkaerővel kapcsolatos kihívásoknak és lehetőségeknek. A kutatás célja feltárni e szektor sajátosságait, megvizsgálva a szervezeti kultúra és a munkavállalói jóllét összefüggéseit. Kérdőíves kutatásunkban 8 dél-dunántúli IT cég munkatársai (N=120) töltötték ki egy online kérdőívet, amelyben szervezeti kultúrával és munkavállalói jólléttel kapcsolatos kérdések szerepeltek.

Az eredmények azt mutatják, hogy a szervezeti kultúra hatással van a munkavállalói jóllét számos aspektusára. A munkavállalói elégedettség és az azonosulás mértéke szignifikánsan magasabb volt azoknál a munkavállalóknál, akik a szervezetüket a team kultúrába sorolták, azokhoz képest, akik a többi kultúra típusba (piaci, adhokrácia, hierarchikus) sorolták a szervezetüket. Az elvándorlási szándék ezzel szemben magasabb értéket mutatott az utóbbi csoportokban. Mindezek az eredmények a team kultúra jelentőségére hívják fel a figyelmet.

The Effect of Organizational Culture On Employee Well-being in the Information Technology (IT) sector

Purpose

IT is one of the most dynamically developing industries in the world. Due to our globalized and digitized world this sector has a tremendous influence on every aspect of our life, a forerunner of the other sectors touched by digitization. The aim of the current study is to understand the specialty of the IT professionals through examining the impact of organizational culture on IT professional employee's well-being.

Design/Methodology

IT professionals from 8 companies (N=120) participated in this study. Besides an online questionnaire package and semi-structured interviews were made with employees/leaders of the IT companies.

Results

Our results show that organizational culture can influence the aspects of employee's well-being. Especially in the rate of employee job satisfaction, organizational identification was significantly higher in the group where the team culture type was dominant than in other culture types (adhocracy, market, hierarchy). Employee turnover intention was significantly lower in the group where the team culture type was dominant than in other culture types.

Research/Practical Implications

In our globalized and digitized world IT sector has a tremendous influence on every aspect of our life. Examining values and working style of this sector can help attract and engage professionals.

KOVAI CECÍLIA

MTA Közgazdaság-és Regionális Tudományi Kutatóközpont

kovaicili@gmail.com

Szekció: A közfoglalkoztatás a válság után

A közfoglalkoztatás szerepe hátrányos helyzetű roma közösségekben a válság után

Előadásomban azt vizsgálom, hogy hogyan változott a közfoglalkoztatás szerepe hátrányos helyzetű roma közösségekben a válság után. A fentieket egy volt ipari kisváros roma közösségének példáján szemléltetem, ahol terepmunkámat végeztem A közfoglalkoztatás bevezetését a 2008-as válságra adott közpolitikai reakciónak tekintem, amely a növekvő munkanélküliség okozta feszültségeket próbálta helyi szinten kezelni. Az előadásomban bemutatom, hogy a közfoglalkoztatás hogyan alakítja a szegénységben élő romák megélhetési stratégiáit válság előtt és után. A közfoglalkoztatást egy tipikus workfare jellegű közpolitikának értelmezem, amelynek a célja fenntartani az állandó bér munka munka-ethosát egy olyan periodusban, mikor annak a megvalósítása nem egyszerű, vagyis válság idején. A válság enyhülésével azonban a közfoglalkoztatás szerepe megváltozott. A válság után a munkások különböző munkatípusok közti cirkulációját figyelhetjük meg, amelynek egyik állomása csupán a közfoglalkoztatás. Előadásomban bemutatom, hogy e cirkuláció iránya egyrészt a gazdasági ciklusoktól függ, másrészt a személyes életciklusokon és az adott munkakörülményeken múlik.

The Role of the Public Work Scheme After the Crisis for Disadvantaged Roma Population

My presentation explores how the role of the Public Work Scheme (PWS) has changed after the crisis of 2008 in a disadvantaged Roma community. The problem will be illustrated through the case of a Roma community in a small formerly industrial town, where I conducted my fieldwork. I consider the introduction of PWS as a reaction to the world economic crisis of 2008, as an attempt to tackle the tensions caused by the rising unemployment at the local level. My presentation explores how the PWS shapes the life strategies of poor Roma people during and after the crisis. I interpreted the Public Work Scheme as a typical workfare policy that aims to sustain the norm of permanent wage labour in times of crisis, when the enactment of such a norm is very difficult. However, after the crisis the function of the Public Work Scheme changed. We can observe a permanent circulation of workers between different work-types, for example their mobility between the public work programme and working abroad, or between working abroad and working in a nearby factory and so forth. Thus, PWS can be interpreted as one of the pit stops of this circulation. In my presentation I aim to present that the direction of this circulation on the one hand depends on economic cycles

(crisis or prosperity), but is driven by personal life cycles and the given working conditions on the other hand.

KRÉMER BALÁZS
Debreceni Egyetem BTK
kremerb@t-online.hu

Szekció: A szegmentált munkaerőpiac

Szegmentált piacok - egykor és most (ha egyáltalán...)

A '70-es évek elején Doeringer és Pioret szegmentált munkaerőpiaci elmélete a munkaerőpiacok más piacoktól való eltérésének megfigyelésére épült. A „belső munkaerőpiacok” létezésének az esszenciája a „szamárlétra”, hogy elsősorban a nagyipari termelésben az emberek a „karrierjeik” közben nem változtatnak munkahelyet: a szamárlétra alsó fokán lépnek be, és ugyanott egyre feljebb lépnek a hierarchia szamárlétráján. A másik megfigyelés a szegmentáltság, ami a szegmensek közötti átjárhatatlan határokra utal: a „belső” és a „foglalkoztatási” részpiacok között nincs átjárás. Az egyikben a hűség, a lojalitás, a bizalom elnyerése az előrelépés záloga – a másikon az „univerzális szakembernek” van előrelépési lehetősége. A '80-as évek hazai munkagazdaságtana a fejlődését nagyrészt a téma adaptálásának köszönheti. A szegmentáltság összekapcsolódott az „L-modellek” társadalmi struktúra képével.

A 90-es évek fordulata óta a foglalkozási részpiac vált méretében és jelentőségében is dominánssá, de közben fennmaradtak belső piacok is. A belső piacok túlélésére gyanút ébreszt már az azonos foglalkozási csoportban történő ritka munkahelyváltás is, és még kirívóbban a foglalkozás váltásában a mobilitás. Magyarországon a munkaerőpiac szegmentált sajátosságát már önmagában is a gazdasági fejlődést gátló és a munkahelyi és szociális biztonságot veszélyeztető problémának szokás tartani.

Segmented Markets - Once and Still (if at all...)

"In the early '70s, Doeringer's and Pioret's segmented labor market theory was based on observing the divergence of labor markets from other markets. The essence of „internal labor markets” is the „ladder of ranks” observed in industrial production and large firms, where people do not change employer during their "careers"; they step in onto the lower ladder of hierarchy, and rise up onto the same ladder step by step.

The very nature of segmented labor markets refers to the impermeable boundaries between segments: there is no passage between the „internal” and the „employment” submarkets. In one, loyalty, loyalty, and trust are the keys to advancement - in the other, the “universal professional” has the opportunity to advance

The domestic labor economics of the 1980s was largely engaged with the adaptation of that theory. Segmentation was linked to the image of the “L-models” social structure.

Since the turn of the 90s, the occupational submarket has become dominant in size and importance, but internal markets have also survived.

The rare change of jobs within the same occupation group and, even more prominently, mobility in the transition from one occupation to another are suspected of survival in the internal market.

In Hungary, the segmented nature of the labor market is in itself considered to be a problem hindering economic development and endangering work and social security."

KUTROVÁTZ KITTI
Budapesti Corvinus Egyetem
kitti.kutrovatz@gmail.com

NAGY BEÁTA
Budapesti Corvinus Egyetem

Családszociológiai Szakosztály

A kamaszok képernyő előtt töltött ideje és a szülői mediálási stratégiák⁶

A mobiltechnológia széleskörű elterjedése a társadalmi tevékenységek sok területén számos változást, és talán még több – elsősorban negatív jellegű – várakozást generált. Különösen így van ez a gyerekekre gyakorolt hatások mérlegeléskor.

Az előadás azt a kérdést járja körbe, hogy milyen mediálási stratégiát követnek a szülők, annak milyen összefüggése van a gyermekek technológiahasználataival, a képernyő előtt töltött idővel, a gyermek tanulmányi eredményével, illetve a szülők iskolai végzettségével. Az elemzés során kitüntetett szerepet szánunk a szülő és a gyerek nemének is.

A kérdésre egy reprezentatív adatfelvétel segítségével kívánunk válaszolni. 2017 novemberében 1000 családra kiterjedő reprezentatív adatfelvétel történt Magyarországon, amelyikben a 12-16 éves kamaszokat, és az ő szülőjüket kérdőívben kérdeztük a közösen töltött idővel kapcsolatos tapasztalataikról és percepciójukról.

Az első eredmények rámutatnak arra, hogy négy fő stratégia azonosítható: aktív mediálás, büntetés, kivonulás és ad hoc mediálás. A fenti kérdések elemzése során az egyik legfontosabb magyarázó tényező a szülők iskolai végzettsége és szocio-ökonómiai státusa. Eltérő jellegű és intenzitású mediálást és kontrollt várunk a szülő és a gyermek nemétől és életkorától függően.

Adolescents' Screen Time and Parental Mediation Strategies⁷

The widespread use of mobile technology has generated many changes and perhaps even more expectations, often negative ones, in various areas of social activities. This is especially the case when evaluating its effects on children.

⁶ A kutatást támogatta a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (Versenyfutás az idővel - 'Race against time' NKFIH K120089, 2016-2019)

⁷ The research is supported by the National Research, Development and Innovation Fund project ('Race against time' NKFIH K120089)."

In this presentation we focus on parental mediation strategies, and on the issue whether and how they are connected to adolescents' use of technology, in particular their screen time, learning outcomes, and parents' educational backgrounds. In the course of the analysis special attention will be paid to parents' and adolescents' gender.

These questions will be answered by the analysis of a representative survey carried out in 1000 families in Hungary in November 2017. In this research 12-16 year-old teenagers and their parents were asked about their experiences and perceptions of the time spent together.

Preliminary results show that four main parental strategies can be identified: active mediation, punishment, ignorance and ad hoc mediation. The clusters can be distinguished mainly by parents' educational level and socio-economic status. Different types and intensities of mediation and control are expected depending on the gender and age of parents and adolescents.

KUTROVÁTZ KITTI

Budapesti Corvinus Egyetem

HERKE BOGLÁRKA

Budapesti Corvinus Egyetem

IVONY ÉVA

Budapesti Corvinus Egyetem

PAKSI VERONIKA

Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet

Szekció: Akadémiai karrierek és esélyegyenlőség

Szakmai életutak a szociológia tudományterületén

Az egyéni kutatói életutakat a felsőoktatás és a kutatói pálya elmúlt évtizedekben végbemenő industrializációja jelentősen átalakította. A kutatásfinanszírozás egyre inkább az egyéni teljesítményen és annak objektív mérésén alapszik. Ezzel párhuzamosan a tudományos pálya egyre bizonytalanabbá válik, egyre több doktorált az akadémiai szférán kívül vagy külföldön építi karrierjét, ami szakmai és magánéleti választások elé állítja az egyént.

Az előadás a doktori fokozattal rendelkező kutató szociológusok szakmai életútját vizsgálja, a Budapesti Corvinus Egyetemen szociológusi diplomát vagy doktori fokozatot szerzett tizenhat doktorálttal készített szakmai életútinterjú alapján. Kutatásunk során szakmai életúttípusok, és az azok alakulását meghatározó strukturális, intézményi és egyéni tényezők feltárására törekedtünk. A domináns kategorizálási szempontjaink a mobilitási és szektorális jellemzők voltak, melyek alapján négy típust különböztettünk meg: hazai akadémiai, nemzetközi akadémiai, piaci és vegyes kutatói.

A hazai és nemzetközi akadémiai kutatók szakmai életútjuk meghatározó részében egyetemeken vagy kutatóintézetekben oktattak, kutattak. A hazai kutatóknál az oktatás, a nemzetköziesknél a kutatás az elsődleges tevékenység. A piaci kutatók életútját jelentősen formálta egy cégnél betöltött pozíció és az alkalmazott kutatási profil, míg a vegyes kutatói életúttípusba tartozók nem kapcsolódnak a fenti három közeg egyikéhez sem, de tartják a kapcsolatot a tudományos közeggel.

Career Paths in the Field of Sociology

The career paths of researchers have significantly transformed in the last few decades, due to the industrialization of higher education and the academic profession. While research funding is increasingly based on personal performance and its objective evaluation, the career paths of researchers have become more uncertain. Consequently, researchers tend to leave the Hungarian academic sphere to find more stable positions abroad or outside the academy.

The presentation focuses on the career paths of sociologists with a PhD, based on sixteen career path interviews of researchers, who obtained a Master's or PhD degree at the Corvinus University of Budapest. The research aimed to identify different career path types and the structural, institutional, personal factors that form them. Our most dominant aspects of categorisation were mobility and sectorial position. We determined the following four career path types: national academic, international academic, market and mixed.

National and international academic researchers spend most of their career at universities and academic research institutes. While national researchers perform a high volume of teaching, international colleagues primarily focus on research. The career path of market researchers is formed by their position at research firms, where they are involved in applied research projects. Researchers of the mixed career type cannot fit into any of the other three spheres, however, they are connected to the scientific community.

LENDÁK-KABÓK KAROLINA
Eötvös Loránd Tudományegyetem
karolina.kabok@gmail.com

Munkaszociológiai és Társadalmi Egyenlőtlenségek Szakosztály

Vajon az etnicitás fontosabb a társadalmi nemnél? Nemzeti kisebbségből származó nők karrierlehetőségei Szerbia felsőoktatási rendszerében

A kutatás célja annak megismerése, milyen karrierépítési lehetőségei (rektor, dékán, tanszékvezető stb.) vannak a nemzeti kisebbségekből (magyar, szlovák, román) származó nőknek Szerbia felsőoktatási rendszerében. A szerző hipotézise szerint rejtett előítéletek akadályozzák az ezen a területen dolgozó, nemzeti kisebbségekből származó nők karrierépítését, magas posztok betöltését. A téma feldolgozásának alapja az a 16 félig strukturált interjú, amely az Újvidéki Egyetemen dolgozó magyar, szlovák és román nemzetiségű tanárnők körében készült. Az elemzés, értelmezés narratív módszerrel történt, illetve az interszekcionalitás, mint eljárás alkalmazásával. Az eredmények megerősítették azt a hipotézist, hogy a nemzeti kisebbségekből származó nők számos nehézségbe ütköztek az egyetemi karrierjük kiépítése során, döntően a munkahelyen uralkodó előítéletek miatt. A megkérdezetteknek mégis az a meggyőződése, hogy következetes magatartással, érdekérvényesítéssel esélye van a kisebbségből származó nőknek a magas pozíciók betöltésére Szerbiában, a felsőoktatási rendszerben. Az interjúalanyok a megkülönböztetés elsődleges forrásaként az etnikai hovatartozásukat tekintik, míg a társadalmi nem dimenzióját szinte egyik sem tekinti hátránynak.

Is ethnicity more important than gender? Career building opportunities of ethnic minority women in Serbian academia

The aim of the paper is to discuss the possibilities of ethnic minority women (i.e. Hungarian, Slovak and Romanian) to build a career in the Serbian higher education system and to reach decision-making positions (rector, dean, head of department, etc.). The author sets the hypothesis that there are invisible biases that are preventing ethnic minority women from building a career and/or reaching high positions in the academia. The analysis is based on sixteen semi-structured interviews, which were conducted with Hungarian, Slovak and Romanian female professors teaching at the University of Novi Sad. Intersectionality as a method was used in the analysis of the interviews, together with narrative and discourse analysis. The findings show that most respondents are of the opinion that women from minority communities have difficulties when building a career in academia, due to invisible biases. However, they narrate about their conviction that there is a possibility for women from minority communities to reach decision-making positions in the higher education system

of Serbia. Women from ethnic minorities see their ethnicity as the primary source of discrimination, while almost none of them deal with the gender dimension of the problem.

LENGYEL BALÁZS

MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont
lengyel.balazs@krtk.mta.hu

VIDA ZSÓFIA

MTA Könyvtár

SOÓS SÁNDOR

MTA Könyvtár

Szekció: Akadémiai karrierek és esélyegyenlőség

A végzett doktoranduszok karrierje tudományometriai elemzéssel

A tudomány globális versenyében való helytállás nehéz kihívás elé állítja a fiatal magyar kutatókat. Fokozódik az elvárás a nemzetközileg kimagasló teljesítmények iránt, ugyanakkor ez csak a sikeresen kiugró kevesek számára jelenti azt, hogy a szükséges kutatási feltételek is javulnak. A siker kulcsa többnyire az, hogy képes-e a hazai kutató nemzetközi kapcsolatokat kiépíteni, melyek tanulmányutakhoz és értékes együttműködésekhez segíthetik. A tanulmány szerzői a hazai doktori iskolákban 1990 és 2010 között végzett hallgatók karrierjét vizsgálja a doktori.hu, az MTMT és a Web of Science adatbázisok összekapcsolásával. A kutatás fő kérdése, hogy a hazai és nemzetközi folyóirat-publikációkban megnyilvánuló tudományos sikeresség milyen mértékben függ a lokális-, illetve a nemzetközi társszerzői együttműködésektől. Az összehasonlító elemzés különös figyelmet fordítunk a témavezetők nemzetközi együttműködési hálózatokban való beágyazottságára, valamint a hallgatók szenior külföldi kutatókkal való együttműködéseire. A vizsgálat olyan szabályszerűségeket keres, melyek segíthetnek megérteni, mely életszakaszban tudnak a hazai kutatók a legtöbbet profitálni a nemzetközi együttműködésekben, és a nemzetközi partnereknek mely ismérvek alapján érdemes dönteni az együttműködések támogatásáról.

Career Paths of Doctoral Students: a Scientometric Analysis

The global competition in science presents a difficult challenge for young Hungarian researchers. The expectation of internationally outstanding performance is increasing, but only for the few who succeed this means that the necessary research conditions will also improve. Mostly, the key to success is the ability of the domestic researcher to build international relationships that can facilitate study trips and valuable collaborations. This study examines the careers of students in Hungarian doctoral schools between 1990 and 2010 by linking doktori.hu, MTMT and the Web of Science databases. Our question is to what extent the scientific success of national and international journal publications depends on local and international co-author collaboration. In the research, special attention is paid to the embeddedness of the supervisors in international cooperation networks and

the cooperation of students with senior foreign researchers. We are looking for regularities that can help us understand at what stage of the research the domestic researchers can profit the most from the international collaborations, and the criteria of the international partner that are worth deciding on.

LONCSÁK NOÉMI

Debreceni Egyetem

loncsaknoemi@gmail.com

Nagyalföldi és Ifjúságszociológiai Szakosztály

A falvak munkaerőpiaca jelenthet-e megtartó erőt a diplomások számára?

A magyarországi falvak jövőjére hatással van az ott maradók társadalmi összetétele, az, hogy kik maradnak a kistelepüléseken alapvetően meghatározza a települések struktúráját. Napjainkban milyen vonzóerőt jelenthet egy diplomás fiatal számára egy kistelepülés? A helyi munkaerőpiacon képesek elhelyezkedni, vagy ők lesznek azok, akik falun élnek, de valamilyen formában mégis kapcsolatban maradnak a várossal, ingáznak, vagy otthonról dolgoznak?

Az előadás célja a doktori kutatási téma ismertetése, annak olyan olvasata, amely a fiatalok munkaerőpiaci lehetőségeire, hátrányaira koncentrál a vidéki kistérségekben. Kutatási terepet a 2500 fő lakosságszám alatti kistelepülések jelentik, amelyek alapjaiban kedvezőtlen demográfiai és munkaerőpiaci jellemzőkkel bírnak, a célcsoportot, azok a 23-28 év közötti diplomás fiatalok jelentik, akik a településen nőttek fel és jövőjüket is itt képzelik el, ezzel pedig földrajzi helyzetükben immobilaknak tekinthetők.

A vizsgálat fontosabb kérdései:

- mik azok az okok, érdekek esetleg kényszerek, amelyek egy fiatalot a falujában tartják?
- Mik azok a döntési mechanizmusok, amelyek alapján a helyzetüket rögzítő kistelepülések mellett döntenek, sok esetben a racionalitás ellenére is.
- Hogyan befolyásolják mindezt a települések munkahelyi lehetőségei?

Can the Labour Market in Villages Provide Retention for Graduates?

The future of Hungarian villages is influenced by the social composition of those who stay there and who remain in small settlements essentially determines the structure of the settlements. What is the appeal of a small town to a young graduate today? Will they be able to find a job in the local labour market, or will they be living in the village but still in some way connected to the city, commuting or working from home?

The purpose of the lecture is to introduce the topic of my doctoral research, which focuses on the labour market opportunities and disadvantages of young people in rural micro-regions. The research area consists of small settlements with a population of fewer than 2500, which have basically unfavourable demographic and labour market characteristics, the target group is young people aged 23-28, who have grown up in the settlement and imagine their future there. What are the reasons,

interests or constraints that keep a young person in their village? What are the decision-making mechanisms for choosing small settlements that capture their position, in many cases despite rationality? How do the job opportunities in the municipalities influence all of this?

MARX-DÉN KRISZTINA

Eötvös Loránd Tudományegyetem

krisztina.den@gmail.com

Munkaszociológiai és Társadalmi Egyenlőtlenségek Szakosztály

W.E.B. Du Bois és az amerikai szociológia a századfordulón

A klasszikus amerikai szociológia legkiemelkedőbb afroamerikai tudósa W.E.B. Du Bois (1868-1963) volt. Bár a mai napig elsősorban polgárjogi aktivistaként ismert, Du Bois munkássága a szociológia szempontjából is releváns volt, és az integráció korai képviselőjeként a mai napig is az. Előadás fókuszában az áll, hogy a századfordulón, az amerikai szociológia intézményesülése időszakában mi jellemezte a fősodor versus afroamerikai felsőoktatási intézményekben zajló szociológia oktatást, tárgyalva az HBCU-eket (Historically Black Colleges and Universities), valamint a felsőoktatás finanszírozási formáit, és az akadémiai szabadság kérdéskörét is. A kutatás részét képezi Du Bois a tudományos mezőben betöltött marginalizált pozíciójának, a kánonból történő kirekesztésének okai is, továbbá, hogy mikor, milyen időszakban, és minek köszönhetően változott meg Du Bois recepciója, miért került be újra a tudományos diskurzusba. Származása mellett más okok is szerepet játszhattak mellőzöttségében, mint például közéleti szerepvállalása, politikai állásfoglalása. A kutatás módszertana elsődleges irodalom - a korabeli amerikai felsőoktatásra vonatkozó statisztikai adatok, tantervek, levelezések, önéletrajz, életrajz, és egyéb források-, valamint másodlagos – társadalom- és szociológiatörténeti, tudományfilozófia- és szociológiai - szakirodalom feldolgozása.

W.E.B. Du Bois and American Sociology at the Turn of the Century

W.E.B Du Bois (1868-1963) was the predominant African-American scientist of classical American sociology. Even though he is better known as a civil rights activist, his contribution to sociology, as well as his advocacy for Integration highlights his relevance today. The presentation gives an overview of the period of institutionalization of American sociology at the turn of the century, a key focus on teaching sociology in mainstream institutions versus the Historically Black Colleges and Universities (HBCUs). Ways of funding and academic freedom are also part of the presentation. The research further expands to Du Bois's marginalized position within the scientific field, the potential reasons for his exclusion from the canon, and his reappearance in the sociological discourse. In addition to his origins, other reasons – e.g. his public persona and political stance – might have played a role in his exclusion from the canon. The research relies on primary literature – such as autobiographies, biography, correspondence, contemporary statistics, syllabi etc. and furthermore on secondary – sociological, history of sociology, social history, philosophy of science – literature.

MÁRKUS EDINA
markusedina@gmail.com

Oktatásszociológiai Szakosztály

A tanuló közösségek vizsgálatának lehetőségei

Az előadás a Közösségi tanulás és társadalmi innováció kutatás (DE Neveléstudományi Doktori Iskola) módszertani hátterét mutatja be.

A kutatás fő kérdései:

- Milyen szerepe van a tanulásnak, a felnőttek tanulásának, a közösségi tanulásnak a hátrányok leküzdésében?
- A közösség a hátrányos helyzetből milyen utakon, módokon keresheti a kitörést?
- A tanulás hogyan járul hozzá egy településrész, település, térség fejlesztéséhez, felzárkóztatásához; kisebb-nagyobb közösség átalakulásához, hogyan jelenik meg benne az egymástól tanulás, tudásátadás (tanuló közösségek)?
- Hogyan jelenik meg valamilyen közösségi alapú, együttműködésen alapuló újdonság, társadalmi újítás?
- Társadalmi újítás alatt Bradford (2004), Ferguson (2017), Kozma (2018) megközelítéséhez hasonlóan olyan új társadalmi tevékenységet értünk, amely egy probléma megoldását célozza, miközben új társadalmi magatartásokat, attitűdöket alakít ki.

Kulcsszavai: újdonság; együttműködés, társadalmi hasznosság.

Hivatkozott források:

Bradford, Neil (2004): Creative Cities: Structured policy dialogue backgrounder. Ottawa, Canadian Policy Research Networks

Ferguson, Niall (2017): The Square and the Tower. London, Penguin Books

Kozma, Tamás (2018): Tanulóközösségek é társadalmi innovációk. *Educatio*, 2. szám 237–246

Investigating Learning Communities – Methodological Background

Our research attempts to examine the role of learning, adult learning and community learning in overcoming disadvantages; the ways and means by which a community might break out of its disadvantaged situation; the forms of learning in the region that may contribute to development. We differentiates 4 fields of learning: formal, non-formal, cultural and community learning. This study attempts to present the methodological background. The first phase involves investigation by the

indices: the area, population, migration balance, ageing index, rate of unemployment of the region (mostly townships) under survey, as well as the proportion of unemployed young job-seekers, the number of enterprises in operation for 1000 residents (pieces), number of registered NGOs for 1000 residents (pieces). These indices were acquired by the data collection procedures of Hungarian statistics and are reliably available in the long run, in a time series analysis. As a second stage, taking as a point of departure the data of the LeaRn index generated in the Learning Regions in Hungary research, we attempt to describe the situation of the township from the aspect of learning. With the help of the LeaRn database the township results are compared with national averages, the standing of the settlements in the township are examined and compared to townships of similar social and economic standing. We attempt to provide an answer to the question what the similarities and differences could mean.

Keywords: formal learning, non-formal-learning, cultural learning, methodological background

References:

- Bradford, Neil (2004): Creative Cities: Structured policy dialogue backgrounder. Ottawa, Canadian Policy Research Networks
- Ferguson, Niall (2017): The Square and the Tower. London, Penguin Books
- Kozma, Tamás (2018): Tanulóközösségek é társadalmi innovációk. *Educatio*, 2. szám 237–246

MÁTÉ-TÓTH ANDRÁS
SZTE Vallástudományi Tanszék
matetoth@rel.u-szeged.hu

SZILÁGYI TAMÁS
Szegedi Tudományegyetem

Vallásszociológiai Szakosztály

Hit alapú szervezetek tipológiája és finanszírozása Magyarországon

A faith based organizations (FBO hit alapú szervezetek) kutatása az USA-ban meglehetősen kiterjedt, szociológiai meghatározásuk viszonylag stabil. Ezzel szemben Magyarországon a NGO-s (nem kormányzati szervezetek) gazdag kutatásai és a rájuk vonatkozó publikációk magyar és angol nyelven egyaránt a hit alapú szervezeteket - kevés kivételtől eltekintve - hangsúlyárnyékban hagyták. Az előadás a 2019-ben végzett kutatás eredményeit összegzi, amely során a hit alapú szervezetek (nem az egyházak vagy vallási közösségek) publikus adatainak, valamint a bírósági nyilvántartásban hozzáférhető gazdálkodási adatoknak az egybevetésére került sor. Az adatgyűjtésre és elemzésre alapozva lehetőség nyílt egy, az erre az intézményi típusra vonatkozó adekvát tipológia kidolgozására. A finanszírozási jellegzetességek elemzése alapján pedig árnyaltabb választ lehet adni arra a kérdésre, milyen mértékben tekinthetők az FBO-k NGO-nak.

FBOs in Hungary: Typology and Financing

NGOs are broadly reflected in the Hungarian scholarly literature, but regarding FBO-s (faith-based organizations) is hard to find any researches and publications. In our paper, we try to refer our recent research on the field of the FBOs in Hungary. As sources, we have monitored all public data relevant to faith-based organizations. We used the data of the Central Statistical Office and as well the registrations data of the Court. Secondly, we analysed the budgets of the registered organizations. Based on all these original data, we try to formulate a correct answer to the question in what sense it is possible to speak of the autonomy of this FBO field in Hungary and what are the most important differences in the understanding of the FBOs in the English speaking scholarly literature and in Hungary.

MURÁNYI ISTVÁN

Debreceni Egyetem
muranyi2009@gmail.com

Nagyalföldi és Ifjúságszociológiai Szakosztály

Fiatalok munkához való viszonya: egyéni és kontextuális hatások

A prezentáció során annak az elemzésnek az eredményeit mutatják be, amely két eltérő, de sok tekintetben rokon magyarázó modell segítségével vizsgálja a fiatalok munkához való viszonyát. A kontextuális modell a munka (tágabban értelmezett professzió) preferálásának különböző dimenziók szerinti megítélésére vonatkozik, ahol az individuális, a relációs és kontextuális hatások erősségének vizsgálata Bourdieu, Coleman és Wellman munkái alapján történik. Az elemzés során felhasznált definíciók (változók) operacionalizálása sok tekintetben azonos, így lehetséges az életforma és a rituális sűrűség fogalmakra épülő másik modell (Fuchs és Case; Collins) következtetéseivel való összehasonlítás, illetve a teljesebb magyarázatok megfogalmazása. Az elemzés a Magyar Ifjúság 2016 vizsgálat adatbázisára épül.

Young people's relation to work: individual and contextual influences

The presentation discusses the results of an analysis of two different, but in many ways related, explanatory models of young people's relation to work. The contextual model refers to the perception of work (in a broader sense) in its various dimensions, where the strength of individual, relational, and contextual influences is examined by Bourdieu, Coleman and Wellman. The operationalization of the concepts (variables) used in the analysis is similar in many respects, thus it is possible to compare the conclusions of another model based on the concepts of life form and ritual density (Fuchs and Case; Collins) and to form more complete explanations. The analysis is based on the database of the Hungarian Youth 2016 survey.

NAGY BEÁTA

Budapesti Corvinus Egyetem

beata.nagy@uni-corvinus.hu

Feminizmus Szakosztály

Gender rezsím Magyarországon és Japánban

A gender rezsím széles körben elismert és használt fogalommá vált a 2000-es évek kezdete óta. Hasznos ez a fogalom abban, hogy jobban megértsük a jóléti rendszer működését és a nemek közötti egyenlőség intézményi korlátait. Nyilvánvalóvá vált ugyanis, hogy a jóléti rendszereket sem lehet teljes mértékben megérteni a nemek közötti kapcsolatok beemelése nélkül (Pascall-Lewis, 2004; Walby, 2009, Lombardo, 2017).

Az előadás áttekintést nyújt a főbb gender rezsím koncepciókról, és összefoglalja azok relevanciáját a nem nyugati országokban, például Magyarországra és Japánra nézve is. Az Európai Unióhoz való csatlakozás a 2000-es évek elején átmenetileg javította a nemek közötti egyenlőség kérdésének láthatóságát a poszt szocialista országokban. Japánban ezzel szemben a womenomics-nak nevezett kormányzati kezdeményezés irányította a figyelmet a témára.

Az előadás feltárja, hogyan lehet alkalmazni a gender rezsím megközelítést a nemek közötti viszonyok elemzésére. Az elemzés a vizsgált országokban rendelkezésre álló legfrissebb statisztikai adatokra épül. Azt állítjuk, hogy bár néhány társadalmi körülmény hasonló a két országban, pl. alacsony termékenységi ráta, a nők fizetett és gondozó munkája iránti nagy igény, a nők alacsony politikai részvétele, a politikai válaszok különböző formákat öltenek. Megállapítható ugyanakkor, hogy a nemi egyenlőséggel kapcsolatos retorika és attitűd eltérései ellenére az országok hasonló lépéseket tesznek az ún. nyilvános gender rezsím irányába.

Gender Regimes in Hungary and Japan

Gender regime has become a widely recognised and applied concept since the early 2000s. It developed into a useful category to better understand both the working of welfare regimes and the institutional constraints of gender equality. It became obvious that welfare regimes cannot be fully understood without the incorporation of gender relations (Pascall-Lewis, 2004; Walby, 2004; 2009).

This presentation gives an overview about the main gender regime concepts, and summarizes their special relevance for non-Western countries, like Hungary and Japan. The accession process to the European Union temporarily increased the visibility of gender equality issues in the postsocialist countries in the early 2000s. In Japan, however, the governmental initiative, called the womenomics has drawn attention to the topic.

The presentation explores how the gender regime approach can be applied to the analysis of present gender relations in these countries. The analysis will be based on the latest available statistical data in the countries investigated. We claim that although some social circumstances are similar in the two countries, e.g. low fertility rate, high demand for women's paid and caring work, the low participation of women in politics, the political responses take different shapes. We conclude that despite the differences in rhetoric and attitudes towards gender equality, similar steps towards more public gender regimes are taken.

NAGY KRISTÓF

Central European University

Nagy_Kristof@phd.ceu.edu

Szekció: Munka a kulturális termelésben

Államilag menedzselte prekaritás a félperiférián: a kulturális közfoglalkoztatás mint a kulturális munka egy formája

A 2012-ben induló kulturális közfoglalkoztatási programok, amelyekben legalább érettségivel, de sokszor diplomával rendelkező munkanélkülieket foglalkoztatnak, egyaránt jól példázzák a NER kulturális hegemonia-építését, valamint azt is, hogy a 2008-as globális pénzügyi krízis milyen hatást váltott ki a kulturális foglalkoztatásban. Míg a kulturális termelésben létrejövő prekárius élethelyzeteket a nyugati szakirodalom jellemzően a megerősödő piaci kontrollhoz köti, a magyarországi kulturális közfoglalkoztatás éppen arra példa, hogy a formalizált, ám a minimálbér alatt fizetett és határozott idejű szerződésekkel bíró munkát az állam szervezi meg.

A résztvevő megfigyelésre épülő kutatás mellett érvel, hogy a kulturális közfoglalkoztatásnak kiemelt célja volt a válság után megnövekvő munkaerőpiaci tartaléksereg képzett részének megkötése, azonban emellett a program a kulturális termelés szféráját is formálta. Egyrészt a kulturális közfoglalkoztatás anyagilag is megerősítette a közművelődési intézmények függőségét a formálódó új hegemon rezsimtől. Másrészt a kulturális közfoglalkoztatás bevezetése részben legitimálhatta a közfoglalkoztatást az azzal kritikus értelmiségiek szemében. Harmadrészt a kulturális közmunka egyben osztálypolitikaként is funkcionált, mivel azoknak is szimbolikusan elfogadható munkát kínált, akik a kemény fizikai munkával járó közfoglalkoztatást méltóságukon alulinak éreznék.

State-Managed Precarity on the Semi-Periphery: Cultural Public Work as a Form of Cultural Labour

It is not only the termination and the restarting of the Cultural Public Work Programme in the spring of 2019 that seems unusual, but also its existence. The programme offered state employment to thousands of white-collar workers with poor working conditions between 2011 and 2019. However, in this paper I will argue that despite its counter-intuitive nature, both the initiation and the disappearance of the programme fits the rules of the strongly state-dominated labour market of Hungary, where the state is a key player in the organization of the labour force. To map the social role of cultural public work, I will look beyond the macro-level and the state-policy analysis and use ethnographic methods to analyse the personal trajectories and coping strategies of these state-imposed precarious labourers to understand why people were staying within the precarious conditions of cultural public work even in 2019, in spite of the labour shortage emerging in the country.

NAGY PÉTER TIBOR

WJLF/ELTE-TÁTK OITK
nagypetertibor@gmail.com

Oktatásszociológia Szakosztály

Foglalkozás és iskolázottság

Az egyes foglalkozásokhoz - a társadalmi megítélésben és a jogszabályokban egyaránt – „hozzárendelődik” valamilyen iskolai végzettség. Ehhez képest - talán az orvosi hivatást leszámítva - az egyes foglalkozásokat betöltők egyrésze „deviáns” módon alacsonyabb, más része pedig „pazarló” módon magasabb iskolai képzettséggel rendelkezik. Az előadás - több történelmi időpontra nézve vizsgálja, hogy melyek azok a tényezők, amelyek a túl- vagy alulképzettek számára kívánatosá/lehetőségessé teszik munkakörük betöltését. Unikális forrás az 1945-ös budapesti lakásösszeírás, amely az egyetlen olyan régebbi személyes adatforrás, mely a budapesti lakosságra egyidejűleg tartalmaz foglalkozási, iskolázottsági, etnikai, felekezeti és családi adatokat. Országos adatok csak aggregátumokban állnak rendelkezésre. A későbbi népszámlálások közül 2%-os vagy 10 %-os mintával személyesen áll rendelkezésre az 1970-es, 1980-as, 2001-es, 2011-es, ill. a 2016-os mikrocenzus.

Profession and Level of Education

A “level of education” is aligned to one’s profession – in public opinion and in the law. Contrary this phenomenon – if we are not speaking about medical doctors perhaps – there are “deviant” under-educated individuals and there are “luxurious” overeducated persons in every profession. The lecture – concentrating several historical dates – describes the factors which show the fulfill different jobs wishfull/possible – for under-educated and overeducated persons. The list of inhabitants of flats in Budapest in 1945 is a unique source since this is the only one that offers – person by person – data about profession, level of education, ethnicity, denominational and, family status. Country-wide data exist only in aggregations. The later censuses – with 2 % or 10 % samples – offer similar possibilities from 1970, 1980, 2001, 2011 and the microcensus from 2016.

NEMES-ZÁMBÓ GABRIELLA
Debreceni Egyetem
gabriella.zambo94@gmail.com

Nagyalföldi és Ifjúságszociológiai Szakosztály

Oktatási egyenlőtlenségek, iskolai életpályák a gyermekvédelemben nevelkedő fiatalok körében

A gyermekek és fiatalok helyzetének vizsgálatát számos nemzetközi és hazai szervezet tűzte ki céljául, melyek különböző aspektusból kutatják az adott témát. Az előadás a gyermekek és fiatalok egy speciális csoportjára, a gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedőkre fókuszál. A Doktori Iskolában folyó kutatás során a gyermekvédelmi szakellátásban élő fiatalok oktatási helyzetét vizsgálja, különös tekintettel az oktatási egyenlőtlenségek mögött megbújó implicit és explicit okokra, mechanizmusokra. A kutatási kérdések között szerepel a fiatalok iskolai életpályájának determináltsága, a lehetséges alternatívák és karrierutak feltárása, ezek vér szerinti családban élő társaikkal való összevetése. Mindezt azonban nemcsak egyéni és csoportos szinten szükséges vizsgálni, hanem a társadalom által létrehozott esélykiegyenlítő és hátránykompenzáló intézményrendszerek vonatkozásában is. Ennek értelmében a kutatás egyszerre hangsúlyozza a fiatalok egyéni iskolai életpályáinak sokféleségét és igyekszik megtalálni azokat a funkciókat, diszfunkciókat, melyek segítik, illetve hátráltatják a fiatalok életútját az oktatási rendszeren belül. Az előadás célja a kutatási terv és az ahhoz kapcsolódó lehetséges elméleti és módszertani irányok bemutatása.

Educational Inequalities and School Careers of Children in Child Protection

Several international and national organisations are concerned with the situation of children and youth. This presentation is focused on a special group of children who live in the child protection system, in foster care. The aim of my doctoral research is to examine the educational status of these children with a special emphasis on the inequalities in the educational system, especially their implicit and explicit causes and mechanisms. Among the research questions we examine the school careers, we explore the potential alternatives and the control factors of these processes. All these dimensions should be analysed not only on the level of individuals and groups but also on the level of the society. In the macro level of the society we could be able to examine the issue referring to the chance compensatory and handicap compensation process of the system of institutions. As a result the research tries to describe the youths' career possibilities in the educational system and also seek out the functions and dysfunctions of the systems. The presentation focuses on the research design and the potential theoretical and methodological directions.

NÉMETH KRISZTINA

MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont
christine.nemeth@gmail.com

Szekció: Határtalanul? Nemi viszonyok a globális munkatársadalomban

„Erő, erő, gyere elő” – Az önkizsákmányolás genderspektusai egy tanyasi térben

Az előadás a saját testhez való sajátos viszonyulást, a megerőltető fizikai munkát, a folytonos túlmunkát, a fájdalomtűrést, az önkizsákmányolás fogalmával egy tanyán élő nő (tapasztalat)történetén keresztül értelmezi. A hasonló című posztdoktori kutatás egyik marginalizált mikroterében egy alföldi város tanyavilágában felvett (mély)interjúk visszatérő eleme ugyanis a krónikus fájdalmakat hangsúlyozza, vagy akár a mozgáskorlátozottságot is okozó kemény paraszti munka, amiről jobbára idős nők számoltak be. A túlmunka, az önkizsákmányolás voltaképpen a második gazdaságban kidolgozott mobilitási stratégiák alapja és mikroszintű tapasztalata, amely nemcsak a fizikai megerőltetés következményeit vési a testbe, hanem végső soron az ehhez a társadalmi pozícióhoz kötődő térbeli-társadalmi hátrányokat is. Az előadás célja, hogy ezek egyéni tapasztalatát és folytonosságát genderszempontról is értelmezze, felvetve a kérdést, hogy miként formálta a kemény munka ethosza a megkérdezett nő munkatörténetét és személyes aspirációit. Kérdés, hogyan illeszkedett a 'fóliázás' hagyománya a mindennapokba és a mobilitási stratégiákba, s válhatott-e valóban a társadalmi mobilitás terepévé. S legfőképp: hogyan formálta az önkizsákmányoláson alapuló boldogulási stratégia a szóban forgó nő családi viszonyait és önmagához (saját testéhez) való viszonyát, illetve kapcsolatait, különös tekintettel a nemek közötti munkamegosztásra és a házimunka láthatatlanságára, illetve ezek gazdasági, hatalmi és érzelmi aspektusaira.

'Power, Power Come to Me' – Gender Aspects of Self-Exploitation in the Context of Scattered Agricultural Settlements

The presentation examines a specific set of bodily experiences (tough physical work, overwork and tolerance to pain) by the notion of self-exploitation, and tries to interpret it through the life story of an old woman living in a hamlet ('tanya'). One of the field-sites of my postdoctoral research is a middle-sized town with scattered agricultural settlements ('tanyavilág'), where these bodily experiences, though physical (peasant) work causing chronic pain and reduced mobility, appeared in most of the (deep)interviews: especially elderly women talked about them. Overwork, self-exploitation and overexertion were indeed the ground of the mobility strategies developed in the 'second economy'. These bodily experiences are not simply the consequences of physical overexertion; they reveal how socio-spatial inequalities can be incorporated. The presentation aims

to (re-)interpret these individual experiences and their continuity from a gender-perspective. It tries to reveal how the ethos of hard work shaped this women's personal aspirations and work trajectory; how the strategy of working in plastic tunnels ('fóliázás') was fitted into everyday life and mobility strategies, and whether it could become a real channel of social mobility. The main question is how this strategy for living based on overwork shaped this woman's family relationships (including a relationship to her body) with a special regard to the gendered division of labour and its economic, power and emotional aspects.

NÉMETH KRISZTINA

MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont

christine.nemeth@gmail.com

Szekció: Hátrányból indulók – karrierutak, szakmai szerepek és identitások

Sebzettség és szakmai identitás két szociális munkás történetében

Az előadás két vidéki szociális munkással készült mélyinterjút dolgoz fel, melyeket posztdoktori kutatás egyik terepén, egy többszörösen marginalizált mikrotérben, egy vidéki hajléktalanszállón készültek. A szóban forgó nők olyan szociális munkások, akik jószerevel ugyanazokat a családi mintákat, alávetett, kiszolgáltatott női tapasztalatokat hordozzák, mint azok a hajléktalan nők, akiknek a munkájuk során segíteni próbálnak. Megélt tapasztalataik következtében egyszerre tekinthetők a bántalmazás (és a felépülés) 'tapasztalati' szakértőinek és segítségre kiképzett, professzionális segítőnek (Kassai-Pintér-Rácz 2015). E kettősség a 'sebzett gyógyító' toposzában is megfogható. Ebből kiindulva az előadás arra fókuszál, hogy miként építik be saját sérüléseiket és egyéni megküzdésüket a segítség gyakorlatába, azaz, hogyan hatott a sebzettség a pályaválasztásukra, majd a szakmai fejlődésükre. Hogyan alakítja ez a sajátos sebzettség a mindennapi munkájukat, a személyiségüket, és fordítva: hogyan hat a sajátos „hozott” érzékenységük és a szakmaiságuk a marginalizált térben működő intézmény szakmai arculatára és mindennapi gyakorlatára?

Woundedness and Professional Identity in Two Social Workers' Story

The presentation scrutinizes the (deep)interviews I recorded with two social workers, who work in a multiply marginalised micro-locality, in a homeless shelter in a rural town. These two women are social workers; nevertheless, they suffered from almost the same kind of domestic violence and related family patterns as those homeless women whom they want to assist as a professional helper. Their lived experiences made them a kind of 'peer' or 'recovered' counsellors (Kassai-Pintér-Rácz 2015), while they are also trained professional helpers. This dichotomy can be grasped by the archetype of the 'wounded healer'. The presentation focuses on how they use their woundedness in the practice of professional helping and, how these painful experiences are reflected upon in their coping mechanisms and professional development. How does this woundedness shape their work routines, personal identity and vice versa: how do their sensitiveness and professional identity influence the professional 'profile' and everyday practice of the homeless shelter?

NEUMANN ESZTER
MTA TK KI
neumann.eszter@tk.mta.hu

Szekció: Akadémiai karrierek és esélyegyenlőség

A fiatal kutatók helyzete Magyarországon

Előadás célja a 2018 tavaszán készült Fialat kutatók Magyarországon című felmérés legfőbb eredményeinek ismertetése. A tudományos pálya választásában a fiatalok legfőbb motivációját a felfedezés izgalma és a tudományos elhivatottság jelenti. Ez a kezdeti lelkesedés azonban önmagában nem elegendő a kutatók hosszú távú szakmai fejlődéséhez és magánéleti boldogulásához. A kérdőíves felvétel válaszadói számos olyan rendszerszintű problémára hívják fel a figyelmet, melyek azonnali kezelést igényelnek. A fiatalok tudományos pályán maradását elsősorban a személyes anyagi nehézségek, a kutatási források hiánya és a nem kiszámítható, nem tervezhető szakmai karrier nehezítik meg. A válaszok rávilágítottak az érdekképviselet hiányára, és a nők és családosok által elszenvedett szisztematikus hátrányokra is. Az utóbbi egy év tudománypolitikai eseményei tovább fokozták a kutatói pálya és a fiatal kutatók egzisztenciális helyzetének kiszámíthatatlanságát és bizonytalanságát.

Young Researchers in Hungary

This presentation highlights the main findings of the 'Young Researchers in Hungary' survey conducted in the spring of 2018. The excitement of discovery and the commitment to science were the most important motivations behind choosing a scientific career. However, this initial enthusiasm is not sufficient in itself to support professional development and personal fulfilment in the longer term. Our respondents highlighted several systemic challenges that demand immediate attention. The main obstacles of planning and conducting a scientific career were personal economic difficulties, the lack of research funding, and the unpredictability and precarity of professional careers. The responses also pointed to the lack of unions and representation for these problems as well as to the systemic disadvantages concerning women and those having a family. The events of the last year in the field of science policy further exacerbated the precarity of young researchers in Hungary.

PACZÁRI VIKTÓRIA
Debreceni Egyetem
paczari.viki@gmail.com

Nagyalföldi és Ifjúságszociológiai Szakosztály

A startupok típusai és jellemzői Kelet-Magyarországon

A startupok nagy növekedési potenciállal bíró, fiatal vállalkozások, amelyek termékük, szolgáltatásuk, munkaszervezési módszereik vagy piaci profiljuk kialakítása során innovatív eszközöket alkalmaznak, és céljaik között szerepel a nemzetközi piacra lépés is. Eredetileg az Egyesült Állomokból származnak, de több mint 10 éve a magyar gazdaságnak is meghatározó szereplőivé váltak. Egy 2019-es, kvalitatív kutatás keretében az észak-alföldi régió startupjainak képviselőivel strukturált interjúk készültek. A vizsgálat mintájába olyan vállalkozások kerültek, amelyeket a startup fogalom attribútumaival lehetett definiálni. A beszélgetések arra vonatkoztak, hogy hol helyezkednek el a startupok a magyar gazdaság és munkaerő-piac térképén, milyen akadályokba ütköznek a globális piacra vezető útjuk során, illetve milyen munkaszervezési mechanizmusok jellemzik őket. Az előadás a kelet-magyarországi régió startup világának egy szegletét mutatja be, különös tekintettel a területen működő startupok tevékenységeire és lehetséges tipizálási módszereire.

Types and Features of Startups in Eastern Hungary

Startups are young businesses with high growth potential that use innovative tools to develop their products, services, work organization methods or market profiles, and aim to enter the international market. The structure of the startup originally invented in the United States, but it has become dominant part of the Hungarian economy for over 10 years.

As part of our qualitative research in 2019, we conducted interviews with representatives of startups in the Northern Great Plain region. In the study, we looked for businesses that can be defined by the attributes of the startups concept. During the discussions we sought to find out where startups are located on the map of the Hungarian economy and labour market, what obstacles they encounter on their way to the global market and what kind of work organization mechanisms characterize them.

In my presentation, I focus on the startup world in the East Hungary region, with particular regard to the activities and possible types of startups operating in the area.

PAKSI VERONIKA

Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet
Paksi.Veronika@tk.mta.hu

Munkaszociológiai és Társadalmi Egyenlőtlenségek Szakosztály

Munkahelyi kockázatok: A labormunka hatása gyermekvállalásra a műszaki pályákon⁸

A nők alacsony részvételének oka a műszaki tudományok területén összetett. Az egyik legfőbb ok, a munka és magánélet egyensúlyának nehézsége, leginkább a karrier kezdetén hordoz sok bizonytalanságot magában: a kutatónők sokszor tanulnak, dolgoznak és gyermeket nevelnek egy időben. A fiatal nők már eleve jobban kiszolgáltatottabbak a munkaerőpiaci bizonytalanságoknak és kockázatoknak, és a munka-magánélet egyensúlyát tovább nehezülhet a férfiak által dominált pályákon, vagy egészségre ártalmas anyagokkal történő munka esetén. A kutatásunk célja volt feltérképezni, hogy milyen különböző bizonytalanságokat és kockázatokat tapasztalnak a fiatal vegyészmérnök és villamosmérnök nők a PhD tanulmányaik során. A kutatás elméleti keretét H.P. Blossfeld bizonytalansági modellje és U. Beck kockázatelemzése adja. A 27 mérnöknővel készült félig strukturált interjú eredményei azt mutatják, hogy a munkaerőpiaci bizonytalanság ezen a férfiak által dominált területen különösen kihat a hallgatónők gyermekvállalással kapcsolatos döntéseire, különösen a piaci szektorban. Továbbá, a veszélyes anyagokkal történő labormunka tovább szűkíti a gyermekvállalással kapcsolatos terveiket. Az eredmények egyrészt rávilágítanak arra, hogy a nők eleve korlátozott szakmai karrierjét hogyan befolyásolhatják tovább a munkaerőpiaci bizonytalanság és az egészségügyi kockázatok együttes hatásai. Másrészt felhívják a figyelmet, hogy ahhoz, hogy a nők le tudják győzni ezen akadályokat, és hosszú távú karrierben tudjanak gondolkodni, társadalmi támogatás szükséges.

Kulcsszavak: nők, műszaki terület, bizonytalanság, kockázat, munka-magánélet egyensúly

Risks at workplaces: The effect of laboratory work on childbearing in the field of engineering⁹

The reason of the low representation of women in technical fields is multifaceted. One of the most hindering factor, the imbalance of work and family life, causing uncertainty in young researchers' life, especially during early-stage research career, when female researchers often study, work and raise

⁸ Az innovációs és Technológiai Minisztérium (ÚNKP-19-3-III.) Új Nemzeti Kiválóság Programjának szakmai támogatásával készült

⁹ Supported by the (ÚNKP-19-3-III) New National Excellence Program of the Ministry for Innovation and Technology

children at the same time. Young women are already disposed to a greater labour market uncertainty and risk, and women's labour market opportunities and work-life balance can be further constrained in male-dominated occupations, or in case of work with hazardous substances. In our research we aimed to explore the different uncertainties and risks young chemical and electrical engineers face during their studies. For the theoretical framework we use Blossfeld's model of uncertainty and Beck's risk theory. Results of 27 semi-structured individual interviews with female PhD students in Hungary show that uncertain labour market opportunities in male-dominated organisations heavily affect childbearing-related decisions especially in the private sector. Moreover, working with hazardous substances in laboratories further narrows women's childbearing plans. Results, firstly, give us a more complex understanding of women's constrained career by revealing the cross-effects of different uncertainties and health risk in engineering, secondly, imply that young female researchers need social support to overcome the obstacles in order to have long-term career prospect in science.

Key words: women, engineering, uncertainty, risk, work-life balance

PAKSI VERONIKA

Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet

Paksi.Veronika@tk.mta.hu

Szekció: Akadémiai karrierek és esélyegyenlőség

A nemek közötti egyenlőség és a munkahelyi esélyegyenlőségi politika a tudományos szférában: a felsővezetői perspektíva

Az elmúlt évtizedben nemzetközileg erősödő figyelem kísérte a kutatás-fejlesztés-innováció (KFI) szektorhoz tartozó szervezeteknél az esélyegyenlőségi és sokszínűség-menedzsment gyakorlatokat, ezen belül a diszkrimináció és egyenlőtlenségek hatékony kezelését, különös tekintettel a nemek közötti egyenlőségre (European Commission 2016; European Parliament 2015; OECD 2017; Prügl 2011; Timmers – Willemsen – Tijdens 2010). Az akadémia karrieres esélyegyenlőségét sok tényező veszélyeztetheti: a hagyományosan rugalmatlan előmeneteli rendszer, a vertikális és horizontális szegregáció, a nemek közötti egyenlőtlenségekkel kapcsolatos "vakság" vagy tudatosság alacsony szintje, az esélyegyenlőséget támogató intézkedések hiánya, valamint a maskulin szervezeti kultúra is, hogy a női esélyegyenlőséget akadályozó tényezők közül néhányat kiemeljünk (Bryson 2004; European Commission 2016; Poggio 2017). Míg a nemek közötti egyenlőtlenségek formáiról, szintjéről és a háttérben meghúzódó okokról viszonylag sok kutatási eredménnyel rendelkezünk az akadémiai karrieres esetén, sokkal kevesebb tudományos eredmény áll rendelkezésünkre arról, hogy a tudományos szférához tartozó intézmények felsővezetése hogyan értelmezi a nemek közötti egyenlőség problémáját és az általuk vezetett intézmény részéről lehetséges szervezeti kezdeményezéseket és innovációkat a nemek közötti egyenlőtlenségek csökkentésére. Kutatásunk keretében 21 magyarországi felsőoktatási intézmény felsővezetőjével készítettünk félig-strukturált interjút, amelyeket tematikus elemzésnek vetettük alá, hogy értelmezhesük a nemek közötti egyenlőség és esélyegyenlőségi intézményi politikák eltérő percepcióit.

Gender Equality and Workplace Diversity Policies in Higher Education: a top Managerial Perspective

In the past decade increasing attention has been devoted globally to the institutionalisation of diversity management practices in research, development and innovation (RDI) organisations and the necessity to more effectively manage various forms of discrimination and inequalities, especially gender inequality (European Commission 2016; European Parliament 2015; OECD 2017; Prügl 2011; Timmers – Willemsen – Tijdens 2010). In RDI organisations gender equality is challenged by tall hierarchies, rigid traditional career ladders, blindness or low awareness of gender inequalities, and masculine/gendered organisational culture, to name some of the barriers to gender equality (Bryson

2004; European Commission 2016; Poggio 2017). Though extensive research is available on the different forms, levels and reasons of gender inequality in RDI organisations, nevertheless, relatively little research has been performed on how top management members perceive the importance of gender equality and the possible institutional interventions and policies available to tackle potential gender inequalities within their institution. In the framework of our research we have conducted semi-structured interviews with top management leaders of 21 higher education institutions in Hungary and completed a thematic analysis on their perception of gender equality and potential institutional interventions.

POLÓNYI ISTVÁN
Debreceni Egyetem
istvan.polonyi@arts.unideb.hu

Oktatásszociológiai Szakosztály

Liftben az alagsor felé, - avagy a hazai oktatás néhány jellemzője nemzetközi összehasonlításban

A 2010 óta regnáló oktatáspolitikai nyomán a hazai oktatás radikális átalakításokon ment át, amelynek „eredményeként” egyértelmű a fejlett világtól történő elmaradásunk. Az előadás a legfrissebb nemzetközi (UNESCO, WB, és OECD) adatok alapján vizsgálja a hazai felső középfokú és felsőoktatás néhány fontos indikátorát nemzetközi összehasonlításban: a belépési rátákat, az új belépők életkorjellemzőit, valamint a teljes részvételi hányadot. Emellett az elemzés kitér az oktatás minőségének egyik alapvető indikátorára, a pedagógusok és oktatók kereseti helyzetének – hazai és nemzetközi összehasonlításban tekintett - alakulására a vizsgált időszak alatt.

Az előadás azzal a megállapítással zárul, - idézve közelmúltban elhunyt Konrád György szavait -, hogy olyan liftben vagyunk, amelyik lemegy az alagsorba.

Kulcsszavak: oktatáspolitikai, belépési ráták, részvételi ráta, pedagógus keresetek

RÁCZ ANDREA
ELTE
raczrubeus@gmail.com

Nagyalföldi és Ifjúságszociológiai Szakosztály

Szociális munka, mint kifeszített hivatásrend¹⁰

A kutatás fő kérdéseiből az előadás során választ keresünk arra, hogy a gyermekvédelem egyes szereplőinek, azaz a gyermekjóléti szolgálatoknak és központoknak, valamint a szakellátás munkatársainak és a nevelőszülőknek milyen a gyermekvédelmi szakmáról alkotott képük, milyen diszfunkciókat látnak a magyar gyermekvédelem működésében. Hogyan közelítenek a szakemberek egy esetvitelhez? Hogyan és mikor távolodnak el a szakmától és így a kliensrendszertől rendszerszinten? Milyen rendszerkritikákra irányulnak a fejlesztési igények? Feszítő kérdés és dilemma, hogy a magyar gyermekvédelem gyakorlatában hogyan értelmezhető a szociális munka pervazív jellege a szakmai bánásmódok, reflexiók és hétköznapi rutinok mentén. A teljes vizsgálat célja annak feltárása, hogy mi szab gátat és mi ad teret a szociális professzió értékrendszere és tudásbázisa kiteljesedésének.

Social Work as a Stretched Profession

The research examines how child protection professionals in child welfare services and centres, institutions and foster care system reflect on the professional work. What kinds of dysfunctions are identified in the fieldwork of child protection? How do professionals zoom in on casework? How and when do they zoom out from the whole profession and from the client system on the level of the child protection system? What kind of development needs to come from system criticisms? In this presentation, I try to find the answers to these questions: how can the pervasive nature of social work be interpreted in the practice of Hungarian child protection? How can it be interpreted through professional treatments, reflections and everyday routines? I investigate what constitutes the barrier to and ground for the fulfilment of the social profession's value system and knowledge base.

¹⁰ A 'Gyermekvédelmi orientációk a gyermekek jól-létének támogatásában' c. kutatás az MTA Bolyai János Kutatási ösztöndíj (2017-2020) keretében valósul meg. A tematikusan szervesen kapcsolódó 'Mobilitás és immobilitás a magyar társadalomban' keretében a szerző a szociális munka társadalmi mobilitásra gyakorolt hatását vizsgálja. A kutatás az MTA Kiválósági Együttműködési Program Mobilitás Kutatási Centrum elnevezésű projektjének keretében valósul meg, melynek középpontjában a gyermekvédelmi rendszerről alkotott klienskép és a kliens és szakember közötti együttműködés minősége áll. A Szolidaritás a késő modernitásban c. OTKA kutatásban pedig az állami gyermekvédelem rendszerében a különböző szolidaritási formák megjelenését vizsgálom (Sik Domonkos OTKA Fiatal Kutatói pályázata - FK 129138, 2018-2020).

RÁCZ ANDREA

ELTE

raczrubeus@gmail.com

Nagyalföldi és Ifjúságszociológiai Szakosztály

Minőség, társadalmi mobilitás, szociális rendszer¹¹ (poszter)

A szegénység és társadalmi kirekesztődés újratermelődésének megszakításában és a következmények mérséklésében nem csak az egyénekre és családokra hárul felelősség, hanem kiemelten fontos feladata van ebben a különböző szakágazati intézményrendszereknek is. Keveset tudunk Magyarországon a reszociális ellátórendszer minősége és a társadalmi mobilitás esélyeinek összefüggéseiről. A Szociális és gyermekvédelmi ellátórendszer működési mechanizmusai című kutatás célcsoportját egyfelől a különböző problémákkal küzdő családok (gyermekvédelemmel érintett gyermekek és családjaik; pszichoszociális fogyatékossgal élők; szenvedélybetegek) adják, másfelől a velük dolgozó szakemberek, illetve a helyi döntéshozatalban érintett szereplők. Az előadás arra keresi a választ, hogy az ellátórendszer mennyiben tud hozzájárulni az ügyfelek jóllétének növeléséhez, illetve mennyiben korlátozza azt kirekesztő eljárásokkal.

Quality, Social Mobility, Social System

In interruption and reduction of consequences of poverty and social exclusion not only do individuals and families have responsibility, but the different social political sub-systems are also of importance. We have limited information about the relationship between the quality of the social system and the chances of social mobility in Hungary. In this research called Working Mechanism of the Social and Child Protection system one of the main target groups is families with different social problems (children and families affected by the child protection system, people with psychosocial disabilities, drug addicts) and on the other hand professionals working with them and decision makers at the local level. The presentation finds the answer how the social system can contribute to improving the well-being of the clients and how the system restricts this with its exclusionary procedures.

¹¹ "A 'Mobilitás és immobilitás a magyar társadalomban' c. kutatás az MTA Kiválósági Együtműködési Program Mobilitás Kutatási Centrum elnevezésű projektjének keretében valósul meg. A szerző 'Gyermekvédelmi orientációk a gyermekek jól-létének támogatásában' c. MTA Bolyai János Kutatási ösztöndíj (2017-2020) keretében megvalósuló kutatása szervesen illeszkedik jelen kutatáshoz. Továbbá a szerző a 'Szolidaritás a késő modernitásban' c. OTKA kutatásban az állami gyermekvédelem rendszerében a különböző szolidaritási formák megjelenését vizsgálja (Sik Domonkos OTKA Fiatal Kutatói pályázata - FK 129138, 2018-2020)."

RÁCZ RÉKA

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar
racz.reka8@gmail.com

Nagyalföldi és Ifjúságszociológiai Szakosztály

Az iskolai szociális munka feladatkörének változása az IKT-eszközök terjedése és az internetfüggőség miatt

Az internet világszintű elterjedésével a fiatalok számára már természetessé vált az internet alkalmazás. Az informatika egyre sokrétűbb felhasználása elengedhetetlenné tette, hogy tanulmányaikban is megjelenjen. Magyarországon még nem teljes körű az informatikai alapú oktatás, de egyre több olyan - különösen közép-és felsőfokú – intézmény működik, ahol ilyen irányú szakképzettséget szerezhetnek a diákok. Az okostelefonok elterjedésével és az informatika tantárgyként való megjelenésével az oktatásban megszűnt a kontroll hely és idő szempontjából. Így könnyebben kialakulhat függőség is, amely napjaink egyik veszélye is lehet. Több kutatás vizsgálja szerte a világban a prevalenciát és az okokat, amelyek a függőséget kialakíthatják. Ezekből kiderül, hogy szükség lenne prevenciós és korrekciós foglalkozásokra a témában. Doktori kutatásom fő kérdése, hogy az internettel kapcsolatos tanulmányok milyen hatással vannak a függőség kialakulására, és milyen összefüggések találhatók a kiváltó okok és a függőségre hajlamosító tényezők között. A kutatás terepe egy debreceni szakgimnázium, ahol öt gépész és öt informatika ágazatban tanuló osztályt vizsgálatára került sor, összesen 305 fős mintán. Az eredmények, és a kiváltó tényezők feltárása – hosszabb távon - segíthet az internetfüggőség megelőzési stratégiáinak kidolgozásában.

Changes in the role of school social work due to the spread of ICT tools and Internet addiction

With the worldwide spread of the Internet, Web use has become fundamental among the youth of today. Since they grew up using it, they use it regularly and easily. The increasing use of information technology has made it indispensable to appear in their studies as well. Information technology-based education is less common in Hungary, but there are schools where students can acquire this qualification.

With the spread of smartphones and the emergence of information technology in education, the control has disappeared regarding time and places where they can use the Internet. Due to this process, it is easier to become an Internet addict. Internet addiction is one of the new issues of our time. There are many research studies that examine the prevalence and the causes of this phenomenon. It turns out that there is a need for prevention and correction as well on this topic.

My research aim was to broaden the scope of the results so far. First of all, I investigated whether Internet-related studies have an impact on the development of addiction. Moreover, I also looked for

correlations about triggering causes and predisposing factors. I did my research at a secondary vocational school in Debrecen. I examined a sample of 305 from five mechanical classes and five IT classes. Exploring the triggering factors can help in the development of prevention strategies for Internet dependency.

RAGADICS TAMÁS
Pécsi Tudományegyetem
ragadicstamas@gmail.com

Szekció: A közfoglalkoztatás a válság után

Közfoglalkoztatás az Ormánságban

A hátrányos helyzetű vidéki kistelepüléseken a közmunka – bár a munkaerő-piaci integrációval kapcsolatos elvárásokat csak töredezetten teljesíti – a mindennapok szerves és nélkülözhetetlen részévé vált. Az alacsony jövedelemszint ellenére sokan tudatosan döntenek a rugalmas, a résztvevők igényeihez alkalmazkodó, társadalombiztosítási- és nyugdíj-jogosultságot nyújtó helyi foglalkoztatás mellett.

Az előadás dél-baranyai falvak polgármestereivel készült interjúk alapján mutatja be a közfoglalkoztatási programokban megvalósuló konkrét tevékenységeket, a munkaszervezéssel kapcsolatos nehézségeket, illetve a helyi célokat és stratégiákat.

Public work in Ormánság Region

Although public work could hardly measure up to labour market expectations concerning integration, it has become an integral and indispensable part of everyday life in underprivileged rural areas of Hungary. Despite the low level of income many people take public work consciously because of its adaptive flexibility serving the needs of participants. This type of local employing provides health insurance and pension contributions, too.

The presentation discusses activities of public work projects, difficulties of organization and local goals and strategies on the basis of interviews with mayors of minor settlements in the south part of Baranya County.

RAGADICS TAMÁS
Pécsi Tudományegyetem
ragadicstamas@gmail.com

Oktatásszociológiai Szakosztály

Társadalmi innováció a leszakadó kistelepüléseken – lehetőségek a közfoglalkoztatásban

A 2011-től átalakuló, jelentős mértékben kiszélesedő közfoglalkoztatás rendszerében nagy szerepet kapott a mezőgazdasági komponens. Ez a terület különösen a hátrányos helyzetű vidéki kistelepülések szempontjából kulcsfontosságú: alkalmazkodik a rurális térség gazdasági és demográfiai adottságaihoz, nem igényel szakképzettséget, helyi munkavégzést biztosít és közvetlenül felhasználható termékekhez juttatja a programban résztvevőket. A munkaszervezés a legtöbb esetben a települési önkormányzatokhoz kapcsolódik, ebből adódóan jelentős különbségek figyelhetők meg a közfoglalkoztatás keretei között végzett tevékenységek vertikumában, illetve azok hatékonyságában.

A közösségformálás, a helyi tudáselemeket összegző tanulás és innováció különösen fontos az erodált társadalomszerkezetű, marginalizálódó kistelepülések esetében. Az előadás – kedvezőtlen munkaerő-piaci helyzetű dél-baranyai falvak polgármestereivel készített interjúk alapján – a közfoglalkoztatás szervezésével kapcsolatos nehézségeket és problémákat elemzi, olyan jó gyakorlatokat, helyi innovációkat felmutatva, amelyek elősegíthetik más települések fejlődését is.

Social Innovation in Underprivileged Villages – Chances at Public Work

Agricultural components have played an important role in the system of public employment with its remarkable transformation and broadening since 2011. This field has a special significance at marginalized rural area, as it has adapted to social economic and demographic facilities for the undereducated inhabitants of minor settlements. This type of public work offers local employment and products for direct utilization for the participants. Since public work is organized by local governments, there are significant differences in the variety and efficiency of activities.

Community development as well as education based on local knowledge and social innovation are important elements of improving quality of life in underprivileged small settlements. This presentation analyses problems and difficulties with the organization of local public work based on interviews with mayors from South Transdanubia and enlightens some local innovations and best practices supporting rural development.

RÉVAY EDIT

Országos Orvosi Rehabilitációs Intézet
revay.edit@sapientia.hu

Vallásszociológiai Szakosztály

Szerzetesség mint hivatás és mint foglalkozási pálya

Leginkább Fichter nevéhez fűződött az 1950-es évektől annak vizsgálata, hogy mennyiben lehet a szerzetesi és a papi hivatást egyben foglalkozási pályaként is értelmezni. Ehhez a belépés motivációit is kutatta és mintázatokot írt le. Közel 30 éve folytatott magyarországi szerzeteskutatásaim során magam is vizsgáltam a fichteri dimenziókat és a közel 7 évtized alatt a fichteri típusok változása elég jól megragadható. Emellé emelődik a munka, mint társteremtés teológiai gondolata és ennek hatása, vagy éppen e hatás hiánya a szerzetesi pályán végzett szolgálatokra. Ezek kapcsolatának megragadásához szükséges a hivatás értelmezések bemutatása is, mert a munka, azaz a foglalkozás hivatásként definiálása a munka világában is elfogadott és elterjedt. Érdemes összehasonlítani, hogy mik lehetnek közös ismérvek és mitől más a papi, szerzetesi hivatás, mint a munka világában hivatásként definiált foglalkozások.

Religion as Vocation and Occupation

Fichter's main interest in the 1950s was the exploration of how monastic and priestly vocations could be interpreted as occupations. To this end, he also researched the motivations for entry and described patterns. During my monastic research in Hungary for nearly 30 years, I myself studied the Fichter dimensions and during the nearly 7 decades the change in the Fichter types can be quite well captured. The theological idea of work as a co-creation and its effect, or even the lack of this effect, on the ministry of the monk's career is highlighted. In order to grasp these links, it is also necessary to introduce the vocabulary interpretations, because the definition of work, i.e. occupation as a profession, is accepted and widespread in the world of work. It is worth comparing what may be common features and what makes a priestly, monastic profession different from a profession defined as a profession in the world of work.

ROSTA GERGELY

Pázmány Péter Katolikus Egyetem

rosta.gergely.laszlo@gmail.com

Vallásszociológiai Szakosztály

Vallás és társadalmi rétegződés összefüggései empirikus kutatások alapján¹²

Tomka Miklós „Vallási helyzetkép 2008” című tanulmányának egyik fontos megállapítása volt, hogy a vallásosak és nem vallásosak társadalmi összetételében mutatkozó korábbi különbségek idővel csökkentek Magyarországon, a vallásosak korábbi hátrányos helyzetét mutató adatok a kiegyenlítődés irányába változtak. Előadás célja annak bemutatása, hogy e téren milyen változás történt az elmúlt tíz évben, különös tekintettel arra a tényre, hogy az ifjúságkutatások eredményei szerint a vallásos fiatalok immár több szempontból jobb helyzetű csoportnak tekinthető, mint a társadalom többi része. A kérdés vizsgálatához az Európai Értékrend-vizsgálat 2018, valamint a Vallási Változás Magyarországon projekt adatainak összehasonlítása adja az alapot.

Relation Between Religion and Social Stratification Based on Empirical Studies¹³

One of the important findings of Miklós Tomka's paper "Religious Situation 2008" was that earlier differences in the social composition of religious and non-religious people in Hungary diminished over time, and the earlier disadvantage of religious people have shifted towards equalization. The purpose of my presentation is to examine what has changed in this field over the past ten years, especially with regard to the fact that, according to the Hungarian National Youth Study, religious youth can now be considered being in a better position in many respects than the rest of society. I would like to use the data of the European Values Study 2018 and data from the Religious Change in Hungary project to examine this issue.

¹² Az előadás a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal NKFI Alapjából támogatott K 119679 nyilvántartási számú, „Vallási változás Magyarországon” című kutatási projekt támogatásával valósult meg."

¹³ The presentation is supported by the research project 'Religious Change in Hungary' (reg. Nr. K 119679), funded by the NKFI Fund of the National Research, Development and Innovation Office.

Sáska Géza
ELTE PPK
saskag@t-online.hu

Oktatásszociológia Szakosztály

Pedagógus és diákmunka, túlterhelés

A tanárok és tanulók iskolai terhelésének csökkentését vagy növekedését mindkét fél azonos módon érinti, a megfelelő erőfeszítések kívánatos mértékének meghatározásakor e két kör önmagában is megoszlik, főként a középfokú oktatásban. A magasabb társadalmi rétegből származó tanulók szülei még tovább növelik iskolai terheket, a választott iskolákban a tanárok pedig még tovább bővítik tantárgyaik tartalmát. Az alacsonyabb társadalmi rétegből származó tanulók és tanárok szerint kevesebb erőfeszítésnek kell elegendőnek lennie az érettség és a sikeres felsőfokú felvétel biztosításához. Az optimális munkaterhelés kialakítása az iskolában a társadalmi egyenlőtlenség dimenziójának fontos része, amely szintén kapcsolódik az oktatók terhelésének mértékéhez.

SIK ENDRE

MTA TK SZI

sikendre0@gmail.com

Szekció: A szegmentált munkaerőpiac

A szegmentációs közelítés mint megoldásféle a rétegződés/osztálykutatások termékenyebbé tétele érdekében

- 1, A probléma lényege, hogy az osztályelmélet csak globálisan értelmezhető, ugyanakkor empirikus vizsgálata globális statisztika híján nem lehetséges.
- 2, A nemzeti statisztikák ugyanis – a metodológiai nacionalista gondolkodással egyidőben alakulva ki - mind „befelé” néznek, s nem látják, ami a konténer határain kívül történik. Mindez rendben is van, ha úgy gondoljuk, hogy ami „kifelé” történik, az elhanyagolható.
- 3, Na de lehet ezt komolyan gondolni a mai világban (lásd a migráció régi/új formáinak sokaságát... A „triviálisnak” látszó megoldás (a migrációstatisztika fejlesztése) nem járható út, sőt....
- 4, A nemzeti statisztikák harmonizációja és nemzetköziesítése sem segít, mert azok csak a „befelé” nézés módját szabványosítják.
- 5, Persze vannak megközelítések, amelyek alkalmas az egyidejű „be- és kifelé” tekintésre, ilyen a szegmentáció és a kumulált okság elmélete, illetve a kiegészítő állampolgárság megközelítése. (Lásd Piore, Massey, Harpaz).
- 6, Ám ezek egyike sem alkalmas a standard statisztikák standard használatára. Tehát (1) a meglévő statisztikákat kell nem-standard módon elemezni (szegmentációs elemzés), illetve kiegészítő adatbázisokat kell használni (vállalati adatok a szegmentációs elmélet kiteljesítésére, stb.)

Segmentation research as a “sort of” solution to help class/status research more efficient in a global world

- 1, The paradox is that class/status theory in a global world should be global as well but there is no global database to analyse it.
- 2, National statistics – devised during the peak of methodological nationalist thinking – only “look inside”.
- 3, This bias is unacceptable in a global world where all forms of international interactions multiplies (migration, multiple citizenship, etc.)
- 4, Waiting for migration statistics to improve is meaningless; the harmonisation of existing data only produces identical datasets all “looking inside”.
- 5, New approaches are needed with innovative datasets and analytical tools such as the segmentation approach (using both individual and enterprise-level data simultaneously), etc.

SZALMA IVETT

Magyar Tudományos Akadémia Társadalomtudományi Kutatóközpont
iszalma@gmail.com

FALUDI CHRISITINA

Babeş-Bolyai University

TAKÁCS JUDIT

Magyar Tudományos Akadémia Társadalomtudományi Kutatóközpont

Feminizmus Szakosztály

A gyermektelenség mintázatai a magyar és román nők körében

A gyermektelenség nem új jelenség és számos kutatás vizsgálta, főként a Nyugat-Európai országokban (lásd pl. Gillespie 2003, Keizer 2008). Habár az utóbbi időben a nem nyugat-európai országokban is egyre inkább a figyelem középpontjában kerül a jelenség (Mynarska et al. 2015, Szalma - Takács 2015). Ugyanakkor eddig senki sem végzett összehasonlító kutatást a poszt-szocialista régióban.

Jelen kutatás célja, hogy két szomszédos (egymáshoz hasonló történelmi gyökerekkel rendelkező és a hagyományos családi értékek dominanciájával jellemezhető) kelet-közép-európai társadalomban, Romániában és Magyarországon tárja fel, vajon azonosíthatók-e közös mintázatok a gyermektelenséghez vezető tényezőkben. Kérdés az is, hogy e mintázatok mennyiben kötődnek a rendszerváltás okozta társadalmi átalakulásokhoz: a munkapiaci bizonytalanságok és az új demográfiai mintázatok megjelenéséhez.

A kutatás empirikus alapját 2014 májusa és 2015 augusztusa között 40 év feletti Romániában, illetve Magyarországon élő gyermektelen nőkkel készített 106 félig strukturált interjú alkotja. A kvalitatív anyagok elemzése mellett kvantitatív (pl. GGS) adatokat is felhasználtak az értelmezéshez a vizsgálatban résztvevők.

Az interjú kérdései öt fő téma köré csoportosultak: családkoncepció, munka- és foglalkoztatás-történet; párkapcsolat-történet; gyermektelenség értelmezések és jövőbeli tervek. Az előadás a munka- és foglalkoztatás-történettel kapcsolatos válaszokat mutatja be.

Patterns of Childlessness among Romanian and Hungarian Women

Childlessness is not a new phenomenon: it has been examined widely in Western European societies (see, for example, Gillespie 2003, Keizer 2008, etc.). Recently, it has also been studied in the post-

socialist region (Mynarska et. al 2015, Szalma – Takács 2015). However, comparisons have not been conducted on this topic in the post-socialist region.

The aim of this study is to make a comparison between two neighbouring countries in Eastern-Central Europe, Romania and Hungary; these have similar historical background with traditional family values dominating in both. Our research questions include whether there are common patterns that can lead to childlessness in the region. Are these common patterns related to the by-products of the political changes of the early 1990s such as uncertainties on the labour market and new demographic trends?

The empirical base of our study comes from 106 semi-structured interviews conducted with childless women aged over 40 in Romania and Hungary in 2014-2015. Besides the qualitative data we also rely on some quantitative data from the Generations and Gender Survey.

The interview guide contains five main topics: concept of families, career history, partnership history, concept of childlessness and future plans. This paper is going to focus on how the career history can be interrelated to childlessness. We analyse the interview questions that focus on the meaning of work: do the interviewees perceive work as a form of self-actualization or do they see it as source of material security?

SZALMA IVETT

Magyar Tudományos Akadémia Társadalomtudományi Kutatóközpont
iszalma@gmail.com

RÉKAI KRISZTINA

Warwick Univerisity

TÓTH ADÉL

Budapesti Corvinus Egyetem

Családszociológiai Szakosztály

Miként vesznek részt a különélő apák a gyermekeik életében?

Számos nemzetközi kutatás foglalkozott már azzal, hogy a különélő apák miként tartják a kapcsolatot gyermekeikkel (például: Goldberg – Clarson 2015, Skevik 2006), illetve, hogy miként függ össze a tartásdíj fizetése a gyermekkel való kapcsolattartással (például: Amato et. al, 2009, Cheadle et. al, 2010). Ilyen típusú kutatás azonban eddig nem történt Magyarországon. A kezdeményezés azt tűzte ki céljául, hogy megvizsgálja, miként vesznek részt a különélő apák gyermekeik életében. Ezen belül különösen hangsúlyt fordít a gyermektartásdíj fizetésének rendezésére, amely sok család életében további konfliktusforrás, például azért, mert az apának láthatatlan jövedelme lehet, amelyet eltitkol. További kutatási kérdés az is, hogy milyen tényezők befolyásolhatják a személyes kapcsolattartás minőségét és gyakoriságát a gyermek és a különélő szülő között.

A kutatási kérdéseink megválaszolása érdekében 2019-ben 16 félig strukturált interjú készült olyan ex-párokkal, ahol az egyik fél (többnyire az apa) nem él együtt a közös gyermekeikkel, azonban a mintába olyan ex-pár is bekerült, ahol váltott elhelyezésre került sor. Annak érdekében, hogy ne legyenek felülreprezentálva azok a szülők, ahol kevésbé konfliktusos a viszony, 4 olyan anya és 4 olyan apa is bevonódott a vizsgálatba, ahol az ex-pár nem vállalta az interjút. Így végül 24 interjú képezi a kutatás empirikus alapját, amelynek elemzése először most kerül nyilvánosságra.

Amato, P. R. – Meyers, C. E. – Emery, R. E. (2009) Changes in nonresident father –child contact from 1976 to 2002. *Family Relations*, 58(1): 41-53.

Cheadle, J. E., Amato, P. R., & King, V. (2010). Patterns of Nonresident Father Contact. *Demography*, 47(1), 205-225.

Goldberg, J. S. – Carlson, M. J. (2015). Patterns and Predictors of Coparenting After unmarried Parents Part. *Journal of Family Psychology*, 29(3): 416–426.

Skevik, A. (2006). 'Absent fathers' or 'reorganized families'? Variations in father-child contact after parental break-up in Norway. *The Sociological Review*, 54(1), 114-132. doi:10.1111/j.1467-954X.2006.00604.x

In What Ways Are non-Resident Fathers Involved in their Children's Lives?

Several international research projects have focused on the ways non-resident parents have contact with their children (Goldberg – Clarson 2015, Skevik 2006) and on the relationship between paying child maintenance and visitation (Amato et al., 2009, Cheadle et al., 2010). However, this kind of research has not been conducted in Hungary yet. The aim of the present research is to examine how non-resident fathers participate in their children's lives. Furthermore, we put great emphasis on paying child maintenance as this can be a major source of conflicts in many families. For instance, fathers often have invisible income, which may be hidden from the rest of the family. In this research we are looking for the factors that can influence the quality and quantity of the face-to-face relationship between non-resident fathers and their children.

To answer the research questions we conducted 18 semi-structured interviews with ex-partners where one of the parents do not live in the same household as their children, although we found two cases where the parents chose to live in joint physical custody. To avoid the over-representation of ex-partners with good relationships we also involved 4 mothers and 4 fathers individually where their ex-partner refused to participate in our study. Overall our empirical research is based on 26 interviews.

SZALMA IVETT

Magyar Tudományos Akadémia Társadalomtudományi Kutatóközpont
iszalma@gmail.com

BITÓ TAMÁS

Szegedi Tudományegyetem

Családszociológiai Szakosztály

A mesterséges megtermékenyítéssel kapcsolatos ismeretek és hiedelmek Magyarországon: egy online kutatás eredményei

Magyarországon kitolódott a gyermekvállalás életkora különösen a magasabb iskolai végzettségű nők körében. Míg 2011-ben 30 év körül tetőzött ennek a csoportnak a gyermekvállalási kedve, addig 2016-ban ez 32 évre emelkedett (Kapitány – Spéder 2018). A férfiak körében pedig megnőtt a 40-es éveikben apává válók aránya. Mindezek a trendek előidézhetik, hogy egyre többen kénytelenek a mesterséges megtermékenyítés segítségét igénybe venni (Kapitány – Spéder 2018).

A kutatás alapkérdése -melyet a NKFIH (PD 123789) támogatott -: a férfiak és nők milyen ismertekkel rendelkeznek a mesterséges megtermékenyítéssel kapcsolatban és, hogy az ismeretek szintje milyen tényezőktől függhet. Vajon a különböző szocio-demográfiai változók (nem, életkor, vallásosság, iskolai végzettség és gyermekek száma) hogyan befolyásolják az ismeretek szintjét?

A fenti kérdések megválaszolásához a kutatók egy online survey vizsgálat adatait elemezték, melyet 1583 18-25 év közötti nő és férfi töltött ki 2019 februárjában.

Knowledge and Beliefs about Fertility Treatments in Hungary: Results from an Online Survey

The mean age of childbearing has been postponed, especially among women with higher education. While the peak of mean age at childbearing was 30 years in 2011 among this group it increased to 32 by 2016 (Kapitány – Spéder 2018). This trend can be observed among men as well. For instance, the ratio of men who became fathers in their forties increased. These changes can trigger a higher demand for fertility treatments.

In this study we try to reveal the knowledge level related to fertility treatments and which factors can determine the level of knowledge. Do the different socio-demographic variables (such as gender, age, religiousness, educational background and number of children) influence this level?

To answer the above questions, we rely on data from an online survey, which was conducted in February 2019. 1583 women and men aged 18-25 filled in this questionnaire. The research was supported by NKFIH (PD 123789).

SZARVÁK TIBOR
Nemzeti Közszolgálati Egyetem
drszarvaktibor@gmail.com

BALCSÓK ISTVÁN
Debreceni Egyetem

TÓTH DALMA
Debreceni Egyetem

Szekció: A transznacionális munka társadalma

A fiatalok társadalmi és földrajzi mobilitása a keleti határ mentén

Kutatásunkban a fiatalok munkavállalását vettük górcső alá Szatmár, illetve Szabolcs-Szatmár-Bereg megyékben. Egy tükörprojekt keretében alkalmunk nyílt feltárni nem csupán a Magyarországon élők helyzetét, hanem a Romániában élőkről is adatot gyűjthettünk. A határok átszelése hipotézisünk szerint nem csupán a kutatásban jelenik meg, hanem a munkavállalásban is, mely a munkakapcsolatokban, tranzakciókban és hálózatokban jelenik meg. A külföldi munkavállalás jelenségéhez az „ingázást”, illetve a tartózkodási hely külföldre helyezését társítottuk. Feltáró kvantitatív (N=1000), illetve kvalitatív (félleg strukturált, illetve fókuszcsoportos interjúk) kutatásunk során kíváncsiak voltunk az államhatárokat átszelő mobilitás ösztönzőire, és az azokat fenntartó strukturális feltételekre. Emellett nem csupán a formális, de az informális munkaerőpiac megértésére is kísérletet tettünk. Úgy gondoltuk, hogy a vándorlás okai és hatásai között szoros összefüggés van, hiszen főleg a rendszerváltás és az uniós csatlakozás óta a munkafeltételek, a bérek és a bizonyos állások betöltésével járó presztízs mértéke igen nagy különbséget mutat a munkaerő-piac bizonyos szegmenseiben, illetve a két országban. Ugyanakkor figyelembe vettük a helyi munkaerőpiac és a helyi társadalom sajátosságait.

SZÉKELY KINGA

Budapesti Corvinus Egyetem

szkinga2003@gmail.com

Szekció: Munka 4.0: digitalizáció, automatizáció, projektesítés

A foglalkoztatást elősegítő tőketípusok és azok altípusai az IT szektorban

A tudásintenzív információtechnológia (IT) ágazat fontos részét képezi a magyar és a román gazdaságnak. Az IT ágazat megjelenése a foglalkozásszerkezet átalakulásával jár. Bizonyos foglalkozások megszűntek, míg számos új foglalkozás jött létre mind Magyarországon, mind Romániában. Jelen előadás keretén belül az utóbbiakkal foglalkozunk. Az újdonságból fakadóan az IT ágazaton belül jellemző a folyamatos munkaerőhiány. Az oktatás növekvő létszámban képez munkaerőt ebbe az ágazatba, azonban nem tud elégséges számú és / vagy minőségű munkaerőt biztosítani. A munkaerőhiány jelensége indokolja az IT piac által kínált elhelyezkedési lehetőségek, valamint a szükséges humán- és társadalmi tőke típusok és azok altípusainak feltérképezését.

Másodelemzés révén megvizsgáljuk, hogy a tudásintenzív IT szektorban a két országban, melyek a leggyakrabban meghirdetett állások, illetve ezen állások esetében milyen humán-tőkével: készségekkel, képességekkel és kompetenciákkal, valamint társadalmi tőkével szükséges rendelkezni a sikeres elhelyezkedés érdekében. A humán tőke és a kapcsolati tőke vonatkozásában megvizsgáljuk a szakirányú végzettséget igénylő pozíciók mellett, a nem szakirányú végzettséget vagy végzettséget nem igénylő pozíciókat is.

The Forms of Capital that Enforce Employability in the IT Sector

IT sector is one of the most important engines of the Hungarian and Romanian society. The spread of the Information Technology restructured the occupation structure in the society. The change in the occupation structure generated labour shortage in the IT sector. This phenomenon persists even after the increase in the number of skilled workforce in the last decade. The persistence of this phenomenon urges us to map job offers and to understand which combination of human and social capital increases employability in the IT sector.

We analyse which are the most frequent/wanted job offers in the IT sector, and we map which types of capital increase employability in the knowledge-intensive IT sector, such as human capital (skills, abilities, competences, willingness, etc.) and social capital using a secondary analysis method. Besides those positions that need professionals, we examine those positions that do not require specialization in information technology, automation, computer science, or/and those that need no higher education graduation.

SZÉKELY LEVENTE

Budapesti Corvinus Egyetem, Magatartástudományi és Kommunikációelméleti Intézet
szekely.levente@hotmail.com

Nagyalföldi és Ifjúságszociológiai Szakosztály

Fiatalok a munka világában a Kárpát-medencében

A külhoni magyar fiatalokról való mozaikos tudásunkban az ezredforduló hozott jelentős változást, amikor sor kerülhetett az első átfogó ifjúságkutatásra. Ekkor (egészen pontosan 2001-ben) zajlott a nagyobb magyar népességgel bíró külhoni régiókban, így Erdélyben (és külön Székelyföldön), Kárpátalján, Vajdaságban és a Felvidéken a 15–29 éves korú fiatalok viszonylag nagy létszámú mintákon történő vizsgálata.

A Magyar Ifjúság Kutatás 2016 a korábbi nagymintás ifjúságkutatások (Ifjúság2000–2008; Magyar Ifjúság 2012; MOZAIK2001–2011) által kijelölt irányvonalak mentén, a korábbi kutatások eredményeivel összehasonlítható módon készült. A 2016-os kutatás két fő részből áll, a magyarországi fiatalok (15–29 évesek) élethelyzetét és életmódját vizsgáló kutatásból és a határon túli magyar fiatalokról szóló kutatásból, amelynek keretében adatfelvételeket végeztünk a magyarországi kutatással összehangoltan a legnépesebb magyar közösséggel bíró határon túli régiókban. A kutatás során Erdélyben összesen 2000 fővel (ebből Székelyföldön 1000 fővel), Vajdaságban és Kárpátalján, 500 fővel, Felvidéken 1000 fővel készültek interjúk.

Az előadás a külhoni régiókban élő magyar fiatalok munkapiaci helyzetével foglalkozik, a legfrissebb adatokat összehasonlító módon mutatja be.

Hungarian Youngsters in the World of Work

The Hungarian Youth Research 2016 is the fifth wave of the series of survey entitled Youth, begun at the turn of the millennium. In the course of this research, we interviewed 4000 young Hungarian people between the age of fifteen and twenty-nine in Romania, Slovakia, Serbia and Ukraine.

The presentation deals with the labour market situation of Hungarian young people living in Carpathian Basin and gives an overview of the latest data in a comparative manner.

TAKÁCS ERZSÉBET

Eötvös Lóránd Tudományegyeteme Társadalomtudományi Kar

zsoki.takacs@gmail.com

Családszociológiai Szakosztály

**„Kutatni mégiscsak úgy kell, hogy az ember kíváncsi valamire és nem tudja előre a végeredményt.”
A családszociológia lehetőségtere a 70-es, 80-as évek Magyarországon**

Az előadás célja, hogy a hazai családszociológia intézményesedését szociológiaelméleti megközelítésből vizsgálja. A korszak családszociológiai „paradigmáinak” adaptálási módjait, valamint a hazai kutatási kontextust a Demográfia, a Szociológia, a Szociológiai figyelő, a Társadalmi Szemle és a Valóság vonatkozó tanulmányai, illetve visszaemlékezések, kutatási beszámolók, interjúk segítségével elemeztem. A családszociológiai mező különösen jó vizsgálati terepnek bizonyult a nyugati szociológia adaptáció- és recepciókutatásában is, hiszen a nemzetközi szinten paradigmaváltás történt ebben az időben, illetve három, egymástól jelentősen különböző szinten is folytak családszociológia kutatások (KSH, MTA, ELTE). A kutatás célja nemcsak leírni: a korszak és napjaink családszociológiájának folytonosságára, illetve eltéréseire vonatkozóan is szeretnék néhány következtetést megfogalmazni és közreadni.

**“One Must Research Only if They are Curious about Something and Do not Know the Final Results”.
Room for Manoeuvre in Sociology of the Family in the 1970s and 1980s in Hungary**

The aim of this talk is to examine the institutionalization of Hungarian sociology of the family from a sociological theoretical point of view. I looked at the ways in which family sociological “paradigms” of the time were adopted; and analysed the Hungarian research context by looking at relevant papers in Demográfia, Szociológia, Szociológiai figyelő, Társadalmi Szemle and Valóság, as well as recollections, research reports and interviews. Sociology of the family proved to be an especially interesting field in terms of research on adoption and reception, as there was a paradigm shift on the international scene at the time; in addition, there were three, significantly different research scenes in sociology of the family [Hungarian Central Statistical Office (KSH), the Hungarian Academy of Science (MTA), Eötvös Loránd University (ELTE)]. The aim of the paper is not merely to provide a descriptive account, but to draw some conclusions about the differences and continuity between contemporary sociology of the family and that of the earlier time.

TARDOS KATALIN

Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet

Tardos.Katalin@tk.mta.hu

Szekció: Akadémiai karrierek és esélyegyenlőség

A nemek közötti egyenlőség és a munkahelyi esélyegyenlőségi politika a tudományos szférában: a felsővezetői perspektíva

Az elmúlt évtizedben nemzetközileg erősödő figyelem kísérte a kutatás-fejlesztés-innováció (KFI) szektorhoz tartozó szervezeteknél az esélyegyenlőségi és sokszínűség-menedzsment gyakorlatokat, ezen belül a diszkrimináció és egyenlőtlenségek hatékony kezelését, különös tekintettel a nemek közötti egyenlőségre (European Commission 2016; European Parliament 2015; OECD 2017; Prügl 2011; Timmers – Willemsen – Tijdens 2010). Az akadémia karrieres esélyegyenlőségét sok tényező veszélyeztetheti: a hagyományosan rugalmatlan előmeneteli rendszer, a vertikális és horizontális szegregáció, a nemek közötti egyenlőtlenségekkel kapcsolatos "vakság" vagy tudatosság alacsony szintje, az esélyegyenlőséget támogató intézkedések hiánya, valamint a maskulin szervezeti kultúra is, hogy a női esélyegyenlőséget akadályozó tényezők közül néhányat kiemeljünk (Bryson 2004; European Commission 2016; Poggio 2017). Míg a nemek közötti egyenlőtlenségek formáiról, szintjéről és a háttérben meghúzódó okokról viszonylag sok kutatási eredménnyel rendelkezünk az akadémiai karrieres esetén, sokkal kevesebb tudományos eredmény áll rendelkezésünkre arról, hogy a tudományos szférához tartozó intézmények felsővezetése hogyan értelmezi a nemek közötti egyenlőség problémáját és az általuk vezetett intézmény részéről lehetséges szervezeti kezdeményezéseket és innovációkat a nemek közötti egyenlőtlenségek csökkentésére. Kutatásunk keretében 21 magyarországi felsőoktatási intézmény felsővezetőjével készítettünk félig-strukturált interjút, amelyeket tematikus elemzésnek vetettük alá, hogy értelmezhesük a nemek közötti egyenlőség és esélyegyenlőségi intézményi politikák eltérő percepcióit.

Gender Equality and Workplace Diversity Policies in Higher Education: a Top Managerial Perspective

In the past decade, there has been an increasing amount of attention paid globally to the institutionalisation of diversity management practices in research, development and innovation (RDI) organisations and the necessity to more effectively manage various forms of discrimination and inequalities, especially gender inequality (European Commission 2016; European Parliament 2015; OECD 2017; Prügl 2011; Timmers – Willemsen – Tijdens 2010). In RDI organisations gender equality is challenged by tall hierarchies, rigid traditional career ladders, blindness or low awareness of gender inequalities, and masculine/gendered organisational culture, to name some of the barriers to gender

equality (Bryson 2004; European Commission 2016; Poggio 2017). Though extensive research is available on the different forms, levels and reasons of gender inequality in RDI organisations, nevertheless, relatively little research has been performed on how top management members perceive the importance of gender equality and the possible institutional interventions and policies available to tackle potential gender inequalities within their institution. In the framework of our research we have conducted semi-structured interviews with top management leaders of 21 higher education institutions in Hungary and completed a thematic analysis on their perception of gender equality and potential institutional interventions.

VARGA KITTI
Pécsi Tudományegyetem
varga.kittili@gmail.com

Oktatásszociológia Szakosztály

Integrált művészeti táborok Pécsen

Bár az elmúlt években számos kirekesztő fogalommal ismerkedtünk meg, az intellektuális akadályozottsággal élők még manapság is „társadalmi vakfoltnak”, tabutémának számítanak. A sokakban kialakult hamis képpel pedig éppen azokat a tulajdonságaikat hallgatjuk el, ami a legtöbb emberben a félelmet, s az előítéletet okozzák. Feltételezésem szerint, a tanulói közösségek és az integrált táborok segítségével jól formálható az ép társadalom viszonya és előítéletei az intellektuális akadályozottsággal élők, illetve a fizikai vagy érzékszervi funkcióikban korlátozott személyek irányánt, hiszen a saját élmény hatására elősegíti az érintettek árnyaltabb megítélését. A bemutatásra szánt esettanulmányomban a pécsi székhelyű Fogd a Kezem Alapítvány és a MeseTérKép közösen szervezett, művészeti integrált táborával kapcsolatos pedagógiai, módszertani megfontolásokat bemutatásán túl a témával kapcsolatos elméleti reflexiókat is számbavesszük, különös tekintettel a szülők motivációjára, kezdeti félelmeire, a gyerekek és a sérültek tapasztalataira és elvárásai változására.

Integrated Art Camps in Pécs

Even though we – as a society – have learned a lot about exclusionary concepts over the last few years, those with intellectual disabilities are still considered to be a “social blind spot” or a taboo subject. I find learning communities and integrated camps to be the best solution for forming the social majority’s relationship with and reducing biases towards those with intellectual disabilities or limited physical and sensory function, as personal experiences may help us form a more informed opinion about them. For this reason, I wrote a case study about the integrated art camps organized by the Pécs based Hold My Hand Foundation and MeseTérKép team, in which I demonstrate and analyse the implemented pedagogical methodologies and supplement them with theoretical reflections. Besides that I will talk about the fears and motivations of the parents, what the children and the youngsters experiences were and how they expectations were changed.

VICSEK LILLA

Budapesti Corvinus Egyetem

lilla.vicsek@uni-corvinus.hu

PATAKI GYÖNGYVÉR

Budapesti Corvinus Egyetem

Szekció: Munka 4.0: digitalizáció, automatizáció, projektesítés

A jövő víziói: a mesterséges intelligencia fejlődésének hatása a munkaerőpiacra

Napjaink szociológusai gyakran szembesülnek azzal az társadalmi kívánnalommal, hogy előre jelezzék bizonyos technológiák bevezetésének társadalmi következményeit. Ezen belül különös figyelem övezi munkaerőpiaci fejleményeket és a mesterséges intelligencia alkalmazását e területen. Meggyőződésünk, hogy a jövő vízióinak elemzésével a szociológia e vitába termékenyen tud bekapcsolódni: feltárva, miként alakulnak vagy kérdőjelződnek meg egyes jövőbeli absztrakciók, valamint e víziók miként alakítják, veszik birtokba és szervezik életünket. A szociológia megszokott módszertana nem tűnik alkalmasnak a jövőbe tekintésre, ezért a jelen előadás egy multidiszciplináris megközelítést alkalmaz. Más területeken – így például a jövőkutatásban – használt módszertani gyakorlatot kívánjuk szociológiai szempontból végiggondolni és a szociológiai elemzés számára alkalmassá tenni.

Visions of the Future: Artificial Intelligence and the Labour Market

Sociologists often meet with public demands to predict how a certain technology is going to affect society. This question has become popular nowadays, for example, in connection with artificial intelligence and its possible effects on work or professional life. This presentation discusses what sociologists can do being faced with these increasing demands. We are of the view that one way sociologists can contribute to this debate by putting at the centre of their study future visions and their consequences: the work that future projections “do”. As regards prognoses: conventional methods used in sociology do not particularly help us further in the case of looking into the future. What is proposed is a methodological tool where some of the sophisticated tools that have been developed to “manage” the future in other research fields - for e.g. in Future Studies, – are further elaborated from a sociological perspective.

WESSELY ANNA
ELTE
wesselyanna@gmail.com

Szekció: Munka a kulturális termelésben

A munka elnőiesedése

A munka világának XXI. századi átalakulása több szempontból is vizsgálható, de minden elemzés eljut a foglalkoztatás és munkavégzés „elnőiesedéséhez”, ami mindenekelőtt a bizonytalan, „rugalmasnak” dicséret foglalkoztatás elterjedését, a marginalizálódás régi mintázatait megújító és az alacsony és kevésbé kiszámítható jövedelmet az önmegvalósítás és a szabadság bohém illúziójával kombináló, projektfüggő munkaügyi státusz jelent. Angela McRobbie értelmezése szerint „a posztfordizmus nőnemű és – legalábbis az Egyesült Királyságban – a posztindusztriális, a szolgáltató szektor által uralt gazdaságban a nők a társadalmi osztály- és etnikai határokat átszelve vesznek részt a munka világában, annyira, hogy keresőképességük egyaránt jelzi »az egyenlőség érzetét« és az egyenlőségért folytatott harcban a liberális feminista vívmányok korlátait” (Angela McRobbie: *Be Creative: Making a Living in the New Cultural Industries*. Polity, Cambridge, 2016.). A döntő új mozzanatok a szolgáltatás, a látványosság, az odaadó munkavégzés, a szabályozott munkaügyi viszonyokat kiszorítja a partikultúra informalitása. Kimutatható, hogy ennek a változásfolyamatnak a próbaüzemét a művészeti ambíciókkal jellemezhető kulturális iparágak biztosították.

The Feminisation of Work

Most analyses of contemporary change in the forms and nature of work discuss the project-dependent forms of employment and the irregular working days they generally entail as a kind of ‘feminisation’ meaning the spread of ‘flexible’ employment that typically combines insecure and low income with the bohemian illusion of freedom of choice and self-determined practice. Old patterns of marginalisation are reproduced with this new labour status, particularly evident in the precarious jobs within the creative industries. More generally, Angela McRobbie suggests that ‘the gender of post-Fordism is female’ in the new, service- sector led economy (Angela McRobbie: *Be Creative: Making a Living in the New Cultural Industries*. Polity, Cambridge, 2016.). The most important features of this feminised work in the creative service industries are spectacularity, ‘loving the job’, and the deceptively friendly informality of party culture that invades work-related interactions, replacing regulated labour relations. It can be demonstrated that the innovations of such work organisation have been first tested in the art world, more precisely in those segments of the creative industries where artistic ambitions fuel devoted, self-exploiting work performance.

Pitching Forum

BALOGH PÉTER

SZTE BTK Szociológia Tanszék

balogh@ socio.u-szeged.hu

Munkaerő-piaci kirekesztettség, szegregáció, dezintegráció – esettanulmány a radikalizálódás tágabb társadalmi kontextusáról

Az MSZT 2019. évi konferenciájának *pitching foruma* keretében bemutatni tervezett rövid előadásunk keretében a társadalmi peremhelyzetek szerepére, jelentőségére kívánunk rávilágítani a radikalizálódás tekintetében.

Egy vázlatos koncepcionális keret gyors áttekintését követően egy, az „Iszlám Állam”-ként emlegetett terrorista szervezet brüsszeli harcosainak rekrutációs bázisára vonatkozóan készített esettanulmányunkból levonható főbb következtetéseket foglaljuk össze. Az esettanulmányként szolgáló elemzésünk keretében a brüsszeli ISIL-harcosok térbeli eloszlása és a muszlim népesség városrészek mentén kimutatható szegregációja közötti kapcsolatot árnyaljuk bizonyos szociodemográfiai jellemzők - *munkaerő-piaci viszonyok*, iskolai végzettség mutatók – mentén, ezáltal felvetve a – kedvezőtlen – tágabb társadalmi kontextus jelentőségét a vizsgált jelenség tekintetében. Előzetes eredményeink alapján megfogalmazható, hogy a radikalizálódás ezen formájának térbeli eltérései hátterében nem önmagában a muszlim népesség arányaiban megfigyelhető különbségek állnak, sokkal inkább szükséges figyelembe venni egy sajátos – több dimenzióban is megjelenő – integrációs kihívást, ami összességben társadalmi peremhelyzetet eredményezve teszi meglehetősen komplexszé a radikalizálódás kérdéskörét.

Bocskor Ákos

Magyar Tudományos Akadémia/Budapesti Corvinus Egyetem Társadalomtudományi és Nemzetközi Kapcsolatok Kar

akos.bocskor@gmail.com

Státusz és népszerűség vegyes etnikumú általános iskolákban: A sportosság és a tanulmányi elköteleződés hatása

Az iskolai társas kapcsolatok a serdülők mindennapi életének kiemelt jelentőségű részét képezik, kihatnak az iskolai teljesítményükre, a mentális egészségükre és jóllétükre is. Az osztályon belüli hierarchiában elfoglalt pozíció fontossága és mechanizmusai a „nyugati” szakirodalomban már jól dokumentáltak. Kutatásomban a státusz két, leggyakrabban használt dimenziójával foglalkozom: az elsősorban reputáció alapján konstruálódó népszerűséggel és a személyes szimpátián alapuló kedveltséggel. Kétféle adatforrást kombinálok kétirányú, kevert módszertannal: egyrészt egy általános iskolai paneladatbázis első négy hullámának adatait (N=1054) elemzem többszintű regresszióval (fixhatás- és randomhatásmodellek), másrészt a negyedik hullámhoz kapcsolódó fókuszcsoporthoz tartozó kutatásom adatait (N=144) dolgozom fel tematikus és diskurzuselemzéssel. Kimutatom, hogy – összhangban a nyugati szakirodalommal - míg a jó sportteljesítmény lényegesen hozzájárul a diákok osztályon belüli státuszához (a népszerűség tekintetében elsősorban a fiúknál), a tanulmányi eredményeknek nincs ilyen érdemi hatása. A társak által észlelt tanulmányi elköteleződés jelentősége ugyanakkor sokkal ellentmondásosabb kérdésnek bizonyult.

Status and Popularity in Mixed-Ethnicity Primary Schools: The Effect of Athleticism and Educational Engagement

Peer relations at school constitute an important part of everyday life for adolescents, and these relations have significant effects on several aspects of their lives including their school performance and mental health and well-being. The position one occupies within the status hierarchy of the class is an important area of peer relations research, and its dynamics have been widely documented in the “Western” literature. In my research I focus on the two most frequently used aspects of status: on the primarily reputation-based popularity and on the personal sympathy-based likeability/acceptance. In my research I integrate two kinds of data sources through bidirectional mixed methods integration: on the one hand, I analyse the first four waves of a primary school panel database (N=1054) with multilevel regression (fixed and random effects), on the other hand, I analyse the results of my focus group research (N=144) at wave four by applying thematic and discourse analysis. I will show that, in line with the international literature, being good at sports contributes to high status, in particular for boys in the case of popularity, while school grades

typically do not influence status. School engagement as perceived by peers, however, brought much more controversial results.

GÁRDOS JUDIT
MTA TK SZI
gardos.judit@tk.mta.hu

A szociológus munkája. Egy esettanulmány

Az előítéletek kutatása mindig is erősen átpolitizált terület volt, ahol a morális értékek fontos szerepet kaptak a kutatási gyakorlatokban. A második világháború utáni magyar előítéletekutatások példáján mutatom be a szociológusi munka néhány változó és állandó elemét. Magyarországon már a 60-as évek óta kutatják az előítéleteket. A szociológiai diskurzusban az előítéletek sokszor a szocialista ember eszményképével nem összeegyeztethető, a haladást gátló nacionalizmust jelentették. Az előítélet mérése viszont általában a nyugati mérési módszereken alapult, lényegi elemeik évtizedek óta változatlanul élnek tovább a magyar szociológiai gyakorlatban. A Bibó István szellemében készült megértő szociológiai, komplex elemzések viszont a történeti-politikai-strukturális jellemzők keretében elemzik az előítéleteket. Ez a megközelítés illeszkedik az immár több évtizedes nemzetközi hagyományba, amely az előítéleteket kognitív szükségszerűségként értelmezi. Bemutatom, hogy a megértő szociológia és az előítéletek sztenderd mérési módszerei közötti eltérés mennyiben határozza meg azt, hogy egy adott szociológus miként definiálja munkájának központi elemeit, és személyes értékei hogyan befolyásolják kutatói munkamódszerét.

The Work of a Sociologist – A Case Study

Research on prejudice has been a highly politicized field, where moral values have always had an important part in shaping research practices. Based on the studies on prejudice in Hungary after WW II, I will show some changing and some stable elements of the work of sociologists. Prejudices have been studied in Hungary since the 1960s. Prejudice in socialism often meant nationalism, it was incompatible with the socialist ideal of a human being and was considered a hindering factor of social evolution in sociological discourses. Nevertheless, measurements of prejudice have usually been based on western methods and the core of these methods remains unchanged in Hungarian sociological practice of the last decades. But, grounding on the works of Bibó, there are also complex analyses in the spirit of interpretive sociology, which study prejudices in the framework of historical-political-structural factors. This approach fits into the decades-old international scientific tradition that understands prejudices as a cognitive necessity. At the end of my presentation I will touch on the question how the differences between interpretive sociology and the standard methods of measuring prejudices I outline determine how a sociologist defines the core of her work, and the ways in which personal values influence the methods of the researchers.

KMETTY ZOLTÁN
MTA TK CSS-RECENS
zkmetty@yahoo.com

KOLTAI JÚLIA
MTA TK CSS-RECENS

RUDAS TAMÁS
ELTE-TÁTK

Újtípusú megközelítés a foglalkozási hierarchia értelmezésében: egy NLP alapú kutatás tanulságai

A társadalmi osztályok kutatásában a foglalkozások központi szerepet játszanak. A legtöbb jelenleg használt modell (EGP, ESEC) foglalkozásuk alapján helyezi el az embereket a társadalmi struktúrában. Legtöbb esetben a társadalmi státusz és társadalmi presztízs vizsgálatában is a foglalkozások jelentik a kiindulópontot (lásd ISEI, SIOPS). Hogy melyik foglalkozás melyik osztályba sorolja az egyént és melyik mekkora presztízst kölcsönöz neki, azt vagy valamilyen elméleti megfontolás, vagy pedig survey/register-adatok alapján döntenek el. Ezeknek az osztályozásoknak egy alternatíváját mutatjuk be, amely a társadalomtudományokban eddig még kevésbé használt módszerrel, a szóbeágyazással él. A módszer lényege, hogy nagy mennyiségű szöveg alapján (>100 millió internetes oldal), a neurális hálókat felhasználva kialakítunk egy alacsony dimenziójú vektorteret (200-300 dimenzió), amelyben a szemantikailag hasonló szavak egymáshoz közel helyezkednek el. Ezekben a vektorterekben vizsgáljuk több mint 200 foglalkozás egymáshoz viszonyított pozícióját. Azt találtuk, hogy a foglalkozások szemantikai térbeli pozícióját (is) nagyban meghatározza az adott foglalkozáshoz szükséges tudás szintje, továbbá a foglalkozásokhoz kapcsolódó szervezési kapacitás. Eredményeink érvényességét erősíti, hogy a foglalkozások szemantikai rangsora erősen korrelál a klasszikus presztízsskálákkal ($r > 0.7$).

New Ways of Dealing Occupational Hierarchy - Result of an NLP Base Study

Occupations have central role in social -class research. Most of the currently used model (EGP, ESEC) use occupations to find people position in social hierarchy. The link of the occupations to a class, or the prestige of an occupation is set by theory or based on survey/register data. In this paper we offer a new alternative measurement of these classifications applying a novel text mining method - word-embedding. The neural network-based word-embedding model creates a sparse vector space using large amount of texts, where semantically similar words are set close to each other. We analyse the position of more than 200 occupations in a vector space created by this logic. Based on our results, the semantic position of the occupations largely determined by the knowledge level linked to that

occupation. The organizational capacity of the occupations also seems to be an important dimension regarding the position of occupations. The semantic hierarchy of the occupations correlate strongly with the ISEI scale, which is the sign of strong outer validity of our approach.

MALATYINSZKI SZILÁRD

Kodolányi János Egyetem

mszilard@kodolanyi.hu

Hogyan támogathatják a települések a XXI. századi munkavégzést?

A települések kötelező és vállalt feladataik tekintetében igen eltérőek. Míg az egyikben a szolgáltatások széles köre érhető el a lakosság és a vállalkozások számára, a másik település szinte csak vegetál és pusztán a kötelező funkciókat látja el – sokszor még azt is igen szerény színvonalon. A problémának egyaránt vannak jogi, gazdasági és társadalmi vonatkozásai.

Továbbá vizsgálom a települések és a helyi vállalkozások kapcsolatát. A vállalkozások betelepülési szándéka és a betelepült vállalkozások megmaradása, jövőképe nagymértékben függ a településen elérhető szolgáltatásoktól is. Feltárom, hogy mely elemek ösztönözhetik egy cég telephelyének létesítését és a vállalkozások helyben maradását.

A dolgozói oldal, a minőségi munkavégzés is fontos. A dolgozók életkörülményei, lakhatási feltételei, az elérhető szolgáltatások befolyásolják hangulatukat, teljesítményüket. Bemutatom, milyen dolgozói igények figyelembe vétele szükséges ahhoz, hogy egy helyi vállalat megtarthassa a munkaerőt a XXI. században.

How can Settlements Support Work in the 21st Century?

There are huge differences in settlements' performance of compulsory and optional tasks. In some settlements comprehensive services are available to the population and enterprises, while, other settlements provide only compulsory functions – often quite poorly. I present this topic's legal, economic and social aspects.

The rest of my research is an inquiry into relationship between settlements and enterprises. The intention of businesses to establish and remain in a settlement and their vision of the future depend to a large extent on services. I present those elements that can support these enterprises.

The residents' and employees' aspect is at least as important. Firms are unable to reach positive results without a qualified workforce. Living conditions and available services influence their ambiances, achievements and results. I present those employee needs that must be satisfied in order to keep the workforce in a settlement in the 21st century.

MONOSTORI DÓRA

Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar
monostori@etszk.u-szeged.hu

VIDA ANIKÓ

SZTE ETSZK Szociális Munka és Szociálpolitika Tanszék

A koraszülött gyermekekkel dolgozó szakemberek és koraszülött gyermekeket nevelő családok tapasztalatai az ellátórendszer működésének erősségeiről és gyengeségeiről

A Szegedi Tudományegyetem a Korábban Érkeztem Alapítvány megbízásából helyzetfeltáró és igényfelmérő kutatást végzett a koraszülött gyermeket nevelő családok, valamint a koraszülött gyermekekkel foglalkozó szakemberek körében. A z érintettek attitűdjeinek, véleményének, tapasztalatainak a saját környezetükben történő megismerésére szolgáló félig strukturált interjút a családok szocio-ökonómiai státuszát, a terhesség és a szülés ún. kemény mutatóit tartalmazó kérdőív egészítette ki. A minta nagysága meghaladta az ötszáz főt, ami megfelelő alapot nyújthat mind a koraszülött gyermeket nevelő szülő/ háztartások szociális hátterének megismeréséhez, mind pedig a koraszülés legfontosabb jellemzői terén történő tájékozódáshoz. Az adatgyűjtés a kutatás későbbi szakaszában szülői és szakértői fókuszcsoportos interjúkkal egészült ki.

Az előadás a kutatási eredmények összegző értékelésén keresztül bemutatja az ellátórendszer szervezeti és működési jellegzetességeit.

The Experiences of Families with Preterm Children and Professionals about the Strengths and Weaknesses of Health System

The University of Szeged, commissioned by the Foundation named 'I arrived earlier', conducted a pilot study about the situation and needs of families with preterm children, furthermore, the experiences and assessments of professionals working with children born prematurely. To catch these aspects we recorded semi-structured interviews with both the families and experts of educational, health and social institutions. The questionnaires contain data of the socio-economic status of the families and the circumstances of pregnancy and birth. The size of the sample polled more than five hundred people that provide a suitable basis for exploring the social and educational background of the parents of preterm infants. In the later stage of the research, data collection methods were complemented by focus group interviews with parents and experts. The presentation aims to explore the situation of families with premature children and to present the strengths and weaknesses of the healthcare system with respect to premature care.

Keywords: prematurity, healthcare system, multi-professional collaboration, focus groups, expert narratives